

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 13 JANUARI 1926

No. 524

INHOUD

	Blz.
Mededeelingen van de Centrale Rijnvaart-Commissie ..	26
HET NEDERLANDSCH-DUIJSCHTSE HANDELSVERDRAG EN DE NEDERLANDSCHE TUINROUWEXPORT door <i>Mr. L. Niemöller</i>	26
Gewone en Buitengewone Uitgaven door <i>Mr. Dr. A. van Doorninck</i> met naschrift van <i>Prof. Mr. A. van Gijn</i> ..	27
De Graanuitvoer uit Rusland door <i>Jan Schilthuis</i>	29
De Tabakshandel in 1925 door <i>F. M. v. E.</i>	30
De Kunstzijdeindustrie I. In de Vereenigde Staten door <i>A. Welling</i>	32
De Fondsen voor de Sociale Verzekering I door <i>J. C. Schröder</i>	34
De Rotterdamsche Haven door <i>Ir. A. Plate</i> met naschrift door <i>J. Brautigam</i>	35
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het eerste jaar Schadevergoedingsrégime II door <i>Dr. F. H. Repelius</i>	37
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	38
Keynes over den Franschen Franc	39
MAANDLIJFERS:	
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	40
Postchèque en Girodienst	41
Rijkspostspaarbank	41
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	41-48
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Mr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. v. d. Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijff & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

12 JANUARI 1926.

Zooals verwacht werd was het aanbod van geld na de jaarswisseling ruimer, hoofdzakelijk echter voor prolongatie. De noteering liep daardoor terug tot 2% pCt.; tegenover de hoogste noteering, die van 28 December, ad 4% à 5 pCt.; stellig een zeer belangrijke daling. Het aanbod van geld voor particulier disconto was belangrijk kleiner en eerst aan het einde der week kon de rente door het zeer beperkt aanbod van wissels iets meer terugloopen en werd voor 3½ pCt. afgedaan.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft

de post binnenlandsche wissels, na de vrij aanzienlijke stijging van verleden week, slechts een betrekkelijk onbeteekenenden teruggang te zien. In totaal blijkt hij van f 94,6 miljoen tot f 93,8 miljoen te zijn afgenomen. De beleeningen vertoonen een belangrijker daling; zij verminderden van f 138,2 miljoen tot f 127,2 miljoen.

Het renteloos voorschot aan het Rijk werd in de afgelopen week weder geheel afgelost, om plaats te maken voor een tegoed van 's Rijks kas ten bedrage van f 1,4 miljoen.

De voorraad gouden munt van de Bank krom, blijkbaar als gevolg van nieuwe aanmuntingen, met f 3,9 miljoen. De voorraad gouden muntmateriaal vertoont een teruggang van f 5,7 miljoen. De zilvervoorraad blijkt met f 700.000 te zijn gestegen. De post papier op het buitenland vermeerderde met een kleine f 500.000, terwijl de diverse rekeningen onder het actief met f 2,3 miljoen terugliepen.

De biljettencirculatie daalde met f 28 miljoen. De rekeningcourant-saldi van anderen geven een stijging van f 7,7 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo krom met f 2,9 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 50.

* * *

Ook deze week valt er van de wisselmarkt weinig te vermelden. De koersen veranderden weinig; de omzetten werden echter wel iets grooter en de stemming was eerder vast. Door de verruiming van de geldmarkt ontstond er weder vraag naar goudwissels voor belegging, hetgeen door de verhooging van het disconto in New York nog eenigszins bevorderd werd, terwijl de bij voortdoring vaste stemming der Londensche geldmarkt eveneens stimulerend werkte. Sterling steeg daardoor van 12,05½ tot 12,06½, terwijl de eerste dag der nieuwe week een evengroote stijging boekte. Parijs schommelde weder vrij sterk. Vaste en flauwe dagen wisselden elkander af, zonder dat een belangrijke verandering in het koerspeil ontstond.

LONDEN, 11 JANUARI 1926.

Nadat de markt in den loop der vorige week haar schuld aan de Bank van Engeland had afbetaald, bleek het overblijvend saldo aan vlottend geld niet ruim te zijn, zoodat geld vrij levendige vraag ondervond. Het kwartaal van de belastingbetalingen (op 't oogenblik de motorbelasting, die een zeer belangrijk bedrag, 15 à 18 miljoen pond, absorbeert) is aangevangen en doet zich reeds in een zekere schaarschte gevoelen.

Disconto was vast, niettegenstaande het buitenland hier wissels kocht. Het besluit van de Federal Reserve Bank te New York op Donderdag 11. bracht disconto nog weer iets nader tot „bankrate”. Dit besluit van de Federal Reserve Bank had een ongunstigen invloed op de inschrijvingen voor schatkistpromessen op Vrijdag; toewijzing tot ongeveer 4% pCt.

Heden een lichte ontspanning; de New Yorksche en Amsterdamsche wisselkoersen waren wat hooger en daar geld in die centra goedkooper is dan hier, is de tendenz, dat Londen geld van daar zal aantrekken.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE RIJNVAART-COMMISSIE.

Verslag van de 2e zitting in 1925.

De Centrale Rijnvaartcommissie (zetel te Straatsburg, Palais du Rhin) heeft onder voorzitterschap van den heer Jean Gout, buitengewoon gezant, van 4—18 November hare 2e zitting in 1925 gehouden.

De Commissie heeft een groot gedeelte van hare zitting besteed aan het voortzetten van de herziening van het Verdrag van Mannheim, met het oog op de samenstelling van de nieuwe Rijnakte.

De Commissarissen hebben in eerste lezing de teksten vastgesteld, betrekking hebbende op de „werken”. De besprekingen zullen in de volgende zitting worden voortgezet.

Behalve beslissingen van internen aard en de vonnissen, uitgesproken in hooger beroep in de voor de Commissie gebrachte processen, zijn de volgende besluiten genomen:

Stroombevaring 1924.

De Commissie, gezien het rapport van het technisch stroombevaringscomité 1924, stelt met voldoening vast, dat sedert de laatste stroombevaring (1908), belangrijke verbeteringen van het vaarwater hebben plaats gehad, verbeteringen, welke ten voordeele van de scheepvaart zullen komen en hare ontwikkeling ten zeerste zullen bevorderen.

Ten aanzien van de nog door het Comité opgemerkte belemmeringen van de scheepvaart en de door het Comité aanbevolen verbeteringen, heeft de Commissie het volgende standpunt ingenomen:

1. Zij neemt nota van de verklaring der Deutsche Commissarissen, dat er in het vaarwater van den Rijn geen baggeringen meer plaats hebben met het doel, zich uit een handelsoogpunt grint te verschaffen en dat baggeringen voor het in stand houden of het wederom in goeden toestand brengen van het vaarwater tot op het strikt noodzakelijke minimum zijn teruggebracht.

2. Zij beveelt opnieuw aan, het terugwerpen van zand, afkomstig van baggeringen, in het laagwaterbed te verbieden.

3. Zij neemt nota van de verklaringen der Deutsche Commissarissen, dat de bouw der nieuwe brug bij Duisburg-Hochfeld in ongeveer 2 à 3 jaar beëindigd zal zijn en dat dan aan den voor de scheepvaart gevaarlijken toestand, welke daarin bestaat, dat de reeds gebouwde pijler zich vlak bij den pijler van de oude brug bevindt, een einde gemaakt zal zijn.

4. Zij neemt nota van de verklaring der Deutsche Commissarissen, dat de gratis-sleepdienst, ingesteld bij de brug te Dusseldorf, tot midden 1926 uitgeoefend zal worden en dat zij in de volgende zitting de door de Deutsche Regeering te nemen maatregelen zullen mededeelen om de gevaren te vermijden, welke de scheepvaart op deze plaats loopt.

5. Zij neemt nota van de verklaringen der Deutsche Commissarissen, dat de ondernomen werken bestaande in het laten springen der rotsen in het 2e vaarwater van het Bingerloch tot doel hebben, bij laagwater een diepte van 2 Meter bij een breedte van 60 Meter te verkrijgen en verzoekt genoemden Commissarissen, haar op de hoogte te houden van de vorderingen en de resultaten der werkzaamheden.

6. Zij stelt de voordeelen vast, van de opheffing der schipbruggen bij Wezel en Keulen en beveelt een onderzoek aan ten aanzien van de geleidelijke opheffing der nog bestaande schipbruggen, voornamelijk die van Maxau en Spiers, welke voor de scheepvaart uiterst hinderlijk zijn, daar deze bruggen tevens voor spoorwegverkeer ingericht zijn; eveneens beveelt zij een onderzoek aan ten aanzien van de geleidelijke opheffing der zich tusschen Straatsburg en Bazel bevindende schipbruggen, aanwege het door den sterken stroom bijzonder moeilijke doorvaren.

7. Zij neemt nota van de verklaring der Deutsche Commissarissen, dat er geen gierpotten meer in dienst worden gesteld en dat de opheffing der nog bestaande geleidelijk zal plaats hebben.

8. Zij beveelt een zoo spoedig mogelijk onderzoek aan van een uniforme aanduiding der doorvaarthoogte der bruggen.

9. Zij neemt er nota van, dat de diepte, welke men zich voorstelt te bereiken op het gedeelte Mannheim-Sondernheim, dezelfde is als op het gedeelte Straatsburg-Sondernheim; het is wel te verstaan, dat deze diepte niet minder dan 2 Meter onder den „Gelijkwaardigen Waterstand” mag zijn.

10. Zij neemt nota van de verklaringen der Deutsche en Fransche Commissarissen, dat een gemeenschappelijk onderzoek zal plaats hebben van het vraagstuk der bebakening op den Boven-Rijn door vaste landmerken en zij ver-

zoekt dezen Commissarissen, haar te zijner tijd van de resultaten van dit onderzoek op de hoogte te stellen.

11. Zij verzoekt, dat zoo spoedig mogelijk door de Deutsche en Fransche administraties een onderzoek zal worden ingesteld naar de opheffing der door de bruggen bij Straatsburg-Kehl veroorzaakte scheepvaartbelemmering en verzoekt den Commissarissen der twee Staten, haar op de hoogte te houden van de resultaten van dit onderzoek.

12. Zij neemt nota van de verklaring der Fransche Commissarissen, dat de ijsbrekers van de schipbruggen bij Schönau en Markolsheim weggenomen zijn en dat de ijsbrekers bij de brug van Hüningen niet verwijderd kunnen worden, daar de bodemgesteldheid daar ter plaatse geen voldoende zekere ankerplaats biedt.

De Commissie verzoekt den Commissarissen der Oeverstaten haar mede te deelen, welke gevolgen hunne Regeeringen zich voorstellen te geven aan de andere aanbevelingen van het Comité.

Noot van het Secretariaat: Het slotprotocol van het stroombevaringscomité is reeds gepubliceerd (zie het nummer van 15 Juli 1925 van dit tijdschrift bladz. 596). De overige rapporten zullen binnenkort gepubliceerd worden.

Ambtenaren van de Commissie.

De ambtenaren van het Secretariaat¹⁾ worden vanaf 15 April 1926 voor een tijd van drie jaren herbenoemd.

Dit besluit zal den 31en December 1925 gepubliceerd worden.²⁾

¹⁾ Het Secretariaat is als volgt samengesteld:

Secretaris-Generaal: de Hr. Jan Hostie (Belg).

Adj.-Secretaris-Generaal: de Hr. Paul Charguéraud-Hartmann (Franschman).

Lid van het Secretariaat: de Hr. Carel de l'Espinasse (Nederlander).

Lid van het Secretariaat: de Hr. Robert Gerlach (Duitscher).

²⁾ De Commissarissen van het Rijk en der Deutsche Oeverstaten hebben zich, wat dit besluit betreft, van stemming onthouden.

HET NEDERLANDSCH-DUITSCH HANDELSVERDRAG EN DE NEDERLANDSCHE TUINBOUWEXPORT.

In de rede, welke de Voorzitter der Amsterdamsche Kamer van Koophandel op de eerste vergadering dier Kamer in het nieuwe jaar heeft gehouden, komt, volgens het in het vorige nummer opgenomen verslag, onder het hoofd „Handelsverdrag met Duitschland” de volgende passage voor:

„Men kan veilig aannemen, dat de hooge rechten van het in 1925 in werking getreden Deutsche tarief, o.m. voor Nederlandsche Tuinbouwartikelen — welke rechten ingevolge de onlangs met Nederland gesloten overeenkomst belangrijk zijn verlaagd — den invoer ervan niet belangrijk tegengehouden zouden hebben, omdat deze artikelen in Duitschland niet in voldoende mate voortgebracht kunnen worden en daar te lande vrijwel onontbeerlijk zijn.”

Het is den heer Heldring blijkbaar niet bekend, dat gedurende twee maanden op talrijke tuinbouwproducten inderdaad de autonome Deutsche tarieven in hun volle zwaarte gedrukt hebben; had hij dit geweten en had hij de resultaten gekend, hij zou bovenstaande passage zeer zeker niet hebben neergeschreven.

De nieuwe Deutsche tariefwet n.l. is ten aanzien van tuinbouwproducten op 1 October 1925 in werking getreden, terwijl het tusschen Nederland en Duitschland gesloten handelsverdrag eerst op 2 December van kracht werd en de tusschen Italië en Duitschland tot stand gekomen handelsovereenkomst pas op 15 December in werking trad.

Afgezien van de voor den Nederlandschen Tuinbouw bij deze handelsverdragen bereikte resultaten — welke ik ten aanzien van het *Nederlandsch-Duitsche* verdrag zeer zeker niet als „belangrijke verlagingen” zou willen aanduiden — heeft de export van talrijke Nederlandsche tuinbouwproducten dus twee maanden onder de volle Deutsche *autonome* tarieven moeten plaatsvinden. En de ondervinding, gedurende die twee maanden opgedaan, geeft allesbehalve aanleiding tot wettiging van 's heeren Heldring's conclusie: „dat

het hooge Deutsche tarief den invoer van Nederlandsche tuinbouwproducten niet belangrijk zou hebben tegengehouden".

Om slechts enkele voorbeelden te noemen, heeft in de maanden October en November 1925 de Nederlandsche export van kool naar Duitschland nog geen 6 miljoen KG. bedragen, terwijl gedurende dezelfde maanden van het jaar tevoren ruim 31.900.000 KG. kool uit ons land naar Duitschland werden uitgevoerd!

Wanneer men nu weet, dat de gemiddelde marktprijs van witte en savoyekool in bedoelde maanden 190 gulden per wagon van 10.000 KG. is geweest, terwijl het autonome Deutsche invoerrecht op kool 4 Mark per 100 KG. of te wel f 240 per wagon bedraagt, en dus een belasting van ruim 126 pCt. van de marktwaarde van het product heeft uitgemaakt, dan kan men de oorzaak van zulk een achteruitgang van den export gemakkelijk aanwijzen, temeer waar deze niet kan gelegen zijn in vermindering der productie, aangezien de resultaten der in de provincie Noord-Holland gehouden inventarisatie hebben aangegeven, dat er, alléén in die provincie, op 15 December 1925 ruim 21 miljoen KG. kool méér in de voorraadschuren waren opgeslagen dan op hetzelfde tijdstip van het jaar tevoren, niettegenstaande door de strenge nachtvorsten in het begin van December alle nog te velde staande kool was doodgevroren.

Het tweede belangrijke tuinbouwartikel, waarop het Deutsche autonome invoerrecht gedurende de maanden October en November in zijn volle zwaarte gedrukt heeft, is de peen; en ook dit product vertoont een zeer aanzienlijken achteruitgang van den export naar Duitschland; gedurende de maanden October en November 1924 werden ruim 2½ miljoen KG. peen uit ons land naar Duitschland uitgevoerd tegenover slechts 880.000 KG. gedurende dezelfde maanden van 1925.

De gemiddelde marktprijs van peen is in October en November j.l. f 375 per wagon geweest; waar het Deutsche autonome invoerrecht op peen 10 Mark per 100 KG. oftewel f 600 per wagon bedraagt, vormde dit invoerrecht dus een belasting van niet minder dan 160 pCt. van de doorsnee-marktwaarde van het product!

Het derde winterproduct, waarvan de uitvoer naar Duitschland zeer sterk is teruggelopen, vormen de uien; bedroeg deze uitvoer in November 1924 ruim 2¼ miljoen KG., in November 1925 werden nauwelijks één kwart miljoen KG. uien uit ons land naar Duitschland geëxporteerd. Het Octobercijfer heb ik hierbij niet vermeld, omdat Duitschland ingevolge een overeenkomst met Spanje de heffing van het invoerrecht op uien gedurende die maand opschoortte.

Uit deze drie voorbeelden blijkt wel heel duidelijk, hoe onjuist de meening van den heer Heldring is geweest, als zou het autonome Deutsche invoerrecht den invoer van Nederlandsche tuinbouwartikelen niet belangrijk hebben tegengehouden.

Maar niet alleen deze zinsnede in de Nieuwjaarsrede van den Voorzitter der Amsterdamsche Kamer van Koophandel eischt rectificatie, ook de volgende passage, waarin gesproken wordt over „de meestbegunstiging, welke wij in de practijk toch steeds genoten”; is in hare algemeenheid in strijd met de feiten.

Feit is, dat Italië voor talrijke tuinbouwproducten belangrijk lagere tarieven heeft weten te bedingen, dan voor dezelfde Nederlandsche voortbrengselen zullen gelden; en wel ten gevolge van de in het Italiaansch-Deutsche verdrag vastgestelde tijdsbepalingen, die wél met het Italiaansch productie-seizoen samenvallen, maar niet overeenstemmen met de maanden, waarin diezelfde Nederlandsche voortbrengselen aan de markt komen.

Zoo is bijv. het invoerrecht op sla in het Italiaansch-Deutsche handelsverdrag vastgesteld op 3 Mark per 100 KG. (f 180 per wagon) gedurende den tijd van

1 December tot 31 Maart. Het is duidelijk, dat de Nederlandsche tuinbouw van dit zeer lage tarief niet kan profiteren, omdat in de wintermaanden, gedurende welke het uitsluitend geldt, in Nederland geen sla geproduceerd wordt. Voor de Nederlandsche sla geldt dan ook een tarief van 7 Mark per 100 KG. (f 420 per wagon):

Waar hier dus het Nederlandsche product door Duitschland zóóveel zwaarder wordt belast, dan het Italiaansch, daar kan men toch moeilijk spreken van „meestbegunstiging, welke wij in de practijk steeds genieten”!

Dat verder het in het Nederlandsch-Deutsche verdrag vastgestelde tarief voor sla veel te hoog is, moge blijken uit het feit, dat de doorsneemarktprijs van dit artikel in de hoofd-productiemaanden van het vorige jaar, — toen de Deutsche invoerrechten dus nog lang niet in werking waren getreden — f 510 per wagon heeft bedragen, zoodat het tarief van f 420 een belasting van ruim 80 pCt. der gemiddelde marktwaarde zou hebben uitgemaakt.

Ten aanzien van bloemkool heeft Italië voor den tijd dat het Italiaansch product in hoofdzaak aan de markt is, een tarief weten te bedingen, hetwelk de helft bedraagt van het tarief, hetwelk voor de Nederlandsche bloemkool in de hoofdproductiemaanden moet worden betaald; Italië verkreeg voor bloemkool gedurende den tijd van 1 November tot 31 Mei een tarief van 2½ Mark per 100 KG. (f 150 per wagon), terwijl de Nederlandsche bloemkool aan een invoerrecht van f 300 per wagon is onderworpen.

Terwijl, wat tenslotte tomaten betreft, Italië een invoerrecht van f 90 resp. f 120 per wagon heeft bedongen voor den tijd, waarin zijn hoofdproductie van dit artikel valt, zoodat dit lage invoerrecht niet geldt voor de maand October, gedurende welke een zeer groote hoeveelheid Nederlandsche tomaten aan de markt komt; in October j.l. werden bijna 3½ miljoen KG. tomaten uitgevoerd ter waarde van ruim 600.000 gulden. Gedurende deze maand geldt niet het lage Deutsche invoerrecht van f 90 resp. f 120 per wagon, hetwelk door Italië is bedongen, maar een invoerrecht van f 360 per wagon, hetwelk in de Nederlandsch-Deutsche handelsovereenkomst is vastgesteld.

Uit deze enkele voorbeelden blijkt wel heel duidelijk, hoe onjuist ook de tweede bewering van den heer Heldring is geweest, namelijk, dat wij in de practijk toch steeds de meestbegunstiging genoten!

Het is jammer, dat in de overigens zoo magistrale rede van den heer Heldring deze beide op onjuiste gegevens gebaseerde passages voorkomen en dat de Voorzitter der Amsterdamsche Kamer van Koophandel zich bij het uitspreken van zijn oordeel heeft begeben op een terrein, waarop hij zich niet gespecialiseerd heeft. Vergissen is echter menschelijk en zelfs Homerus sliep wel eens.

Moge het bovenstaande daarom hebben bijgedragen tot een juister inzicht inzake de betekenis van het Nederlandsch-Deutsche handelsverdrag voor den Nederlandschen Tuinbouwexport.

NIEMÖLLER.

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

Prof. Mr. Dr. Ant. van Gijn heeft onlangs in een tweetal artikelen in dit blad uitvoerige beschouwingen gewijd aan wat hij noemt: een rationeele verdeling onzer Staatsuitgaven in exploitatie- en kapitaalsuitgaven.

De weinig welwillende wijze, waarop hij zich in zijne beschouwingen uitlaat over het Departement van Financiën, waar hij gaarne naast practischen ook wetenschappelijken zin zou zien heerschen en waar, naar hij meent, de beginselen der logica bekend zouden moeten zijn, maakt mij de gedachtenwisseling over zijn in die artikelen geuite denkbeelden niet gemakkelijk. Ook zijn verzuchting, dat hij in Staatsstukken overwe-

gingen aantreft, die men aan het Ministerie van Financiën niet meer verwachten zou en die hij met een medelijdend lachje slechts als „naïef” kan brandmerken, doet mij aarzelen. Een schooljongen moet voorzichtig zijn niet tegen zijn leermeester op te staan, vooral als hij wil aantoonen, dat 's leermeesters doctrinaire wijsheid in een zoo midden in de praktijk staand vraagstuk niet *alleen* de oplossing brengen kan.

Laat ik dus, om vooral duidelijk en tevens kort te zijn, een voorbeeld mogen noemen.

In 1914 was er door den destijds in den Staatsdienst geldenden eisch, dat nieuwe gebouwen ten laste van den gewonen dienst moeten worden betaald, een naar het oordeel der toenmalige Regeering belangrijke achterstand ontstaan in de stichting van nieuwe, speciaal onderwijsgebouwen. Om hierin te voorzien, werd een wetsvoorstel ingediend tot instelling van een Bouwfonds, dat, voor zoover de bedragen, die gemiddeld in de laatste jaren ten laste van den gewonen dienst van Binnenlandsche Zaken beschikbaar waren gesteld, onvoldoende zouden blijken om den achterstand in te halen, met voorschotten uit buitengewone middelen zou worden gevoed.

De zaak werd op solide basis gegrondvest en ook uit de gewisselde stukken, die aan de totstandkoming van de Bouwfondswet zijn voorafgegaan, blijkt, dat men destijds deze aangelegenheid nog met een wetenschappelijk oog wist te bekijken.

De begroting van Binnenlandsche Zaken zou jaarlijks, behalve met een uitkeering aan het Bouwfonds ten bedrage van f 1.260.000, — zijnde de som, die gemiddeld in de laatste 7 jaren op den gewonen dienst voor gebouwen was besteed, — belast worden met een afschrijving van 2 pCt. van het bedrag, dat ten laste van „buitengewoon” voor nieuwbouw zou worden uitgegeven, verminderd met een zeker bedrag, dat geacht werd te vertegenwoordigen 2 pCt. van de uitgaaf voor gebouwen, die meer dan 50 jaar geleden waren gebouwd en dus geacht konden worden bij eene jaarlijkse afschrijving van 2 pCt. geheel te zijn afgeschreven.

In eene bij het Wetsontwerp gevoegde berekening gaf de Regeering een overzicht van den vermoedelijken loop van de aan het Bouwfonds ten laste van „buitengewoon” te verstrekken voorschotten in de eerstvolgende 25 jaren, dus tot en met het jaar 1939. Volgens die berekening zou in die 25-jarige periode in totaal een voorschot zijn te verlenen van bijna f 4 miljoen, terwijl in diezelfde periode bijna f 2,3 miljoen door het Fonds zou worden afgelost. Aldus de Memorie van Toelichting.

Wat heeft nu echter de onwetenschappelijke praktijk doen zien? Dit, dat reeds in de eerste *negenjarige* periode, dus van 1915 t/m. 1923 in totaal door het Bouwfonds is uitgegeven f 39,5 miljoen, waarvan door de Hoofdstukken V en Va ten laste van den gewonen dienst is bijgedragen f 14,1 miljoen, zoodat aan voorschotten uit buitengewone middelen in die 9 jaren te zamen is verstrekt f 25,4 miljoen.

Nu kan men, al naar men is aangelegd, over dezen loop van zaken verschillend oordeelen.

Men kan er zich bijv. over verheugen, dat de zaak na de totstandkoming van het Bouwfonds zoo flink is aangepakt en dat men den in 1915 beweerd achterstand met zoo ruimen blik is gaan inhalen.

Men kan ook in zijn vrijen tijd een wandeling gaan maken langs het bekende Leidsche Ziekenhuis en zijn hoofd schudden over de lichtvaardigheid, waarmede men, toen eenmaal de sluizen der buitengewone middelen waren opengezet, met 's Lands gelden is gaan omspringen.

Maar men kan *niet* zich de illusie maken, dat men de vraag, wat uit buitengewoon mag worden betaald, oplost door een betoog te houden over een *gefingeerde* gemeente, die om de zooveel jaren een school bouwt en telkens de daarvoor aangegane geldleening aflost precies in evenveel jaren als de school gebruikt wordt en die overigens zoo welwillend is zich te ontwik-

kelen en in draagkracht toe te nemen, precies zooals dat in verband met de toenemende lasten wordt vereischt. Een dergelijk betoog zou alleen waarde hebben voor een gefingeerden Staat der Nederlanden, bestuurd door een gefingeerde Staten-Generaal die, behalve toegerust te zijn met de speciale wetenschappelijke kennis, bovendien bestand zou blijken tegen verleidingen, duizendmaal sterker dan die, waaraan een liefhebbend pater-familias, hoofd van een muzikaal gezin, blootstaat, wien een voor zijn draagkracht te dure pianola door den leverancier te koop wordt aangeboden op afbetaling en die zich vleit met de illusie, dat de gulden die hij daarvoor straks op tafel moet leggen, minder waard zijn dan die, welke hij nu niet missen kan.

A. VAN DOORNINCK.

6 Januari 1926.

* * *

Naschrift. Wat de heer Mr. van Doorninck mededeelt omtrent het misbruik, dat gemaakt is van het Bouwfonds voor Binnenlandsche Zaken, was mij niet onbekend; doch het toont mijns inziens wèl aan, dat iets goed bedoeld kan zijn en slecht worden toegepast, maar niet dat iets in theorie juist kan zijn, doch alleen in theorie en in de praktijk onjuist.

De theorie is, dat, men voor zaken van langdurig nut leenen mag, mits de leening minstens afgelost wordt, naar gelang het nut van de zaak vermindert en natuurlijk mits de zaak in elk der jaren van haar bestaan een dienst bewijst, die ten minste gelijk in waarde wordt geacht met de rente en aflossing der leening in dat jaar te betalen.¹⁾

Als men, die theorie in praktijk willende brengen, een onbruikbaar complex bouwt of wel een complex, naar verhouding van zijn nut, veel te duur in de exploitatie, dan wordt de theorie niet onjuist, maar dan doet men iets waarop de theorie niet slaat.

Het kan zijn, dat men bij het toepassen dier theorie eerder in de verleiding komt om zoo iets, dat te duur is in de exploitatie, te bouwen — iets onrendabels mag ik wel zeggen — omdat wie last geven tot bouwen en wie bouwen, zich minder beperkt gevoelen in de kosten; en zulks als gevolg van de omstandigheid, dat de betrokken Minister, het Parlement en wellicht ook de Minister van Financiën, zij het allen in verschillende mate, hun voornaamste aandacht geven aan de uitgaven, door gewone middelen te dekken en wat licht heengaan over de uitgaven, die het evenwicht van den gewonen dienst niet raken dan in toekomstige jaren en ook dan nog niet zoo merkbaar. Maar dan is dat een kwaal, die niet speciaal bij de toepassing dier theorie optreedt, doch die *alle* zaken betreft, die op den buitengewonen dienst worden gebracht; waarvan wij in zake de voorschotten en andere buitengewone uitgaven voor den woningbouw het bewijs hebben.

Voor de voorschotten Woningbouw is het volgens het Ministerie van Financiën *zoo* wel in theorie *als* in de praktijk toelaatbaar om te leenen. En zal toch niet het veel te vrijgevig omspringen in de jaren 1918--1923 met de posten voor Woningbouw, aan onze schatkist een nog veel grooteren strop bezorgen dan het Bouwfonds door het Leidsche Ziekenhuis? Beide gevallen zijn uit een tijd, toen er zooveel ingewikkelde moeilijkheden de aandacht vroegen, dat er op de besteding van buitengewone uitgaven nog minder gelet schijnt te zijn dan anders.

Die mindere zorg inzake uitgaven, waarvoor geleend wordt, dan inzake uitgaven, die den gewonen dienst belasten, moet en kan krachtig bestreden worden door een krachtige Thesaurie, gelijk ik die wensch, en die bij den heer v. D. in goede handen zoude zijn, en is overigens inderdaad een reden om met alle rangschikking onder buitengewoon wat voorzichtig te zijn.

Maar die onvoldoende zorg kan, als eenmaal ons

¹⁾ Bij het Bouwfonds werden dan, nog maatregelen genomen, opdat een sedert jaren bestaande kapitaalvorming ook verder zoude worden voortgezet.

budget op een solieden grondslag is gesteld, m.i. geen reden geven om de uitgaven voor verschillende zaken, wier productiviteit alleen maar op andere wijzen tot uiting komt, verschillend te behandelen; bijv. een nieuwe spoorlijn, die een huur van 3 pCt. in contant opbrengt, wél als productief werk te beschouwen, maar een kanaal, dat aan de schipperij een dienst bewijst, die wel op 6 pCt. van het daarin gestoken kapitaal kan worden geschat, niet.

Dat ik den heer v. D., die ook opgegroeid is in het m.i. juiste systeem, dat de gemeenten sedert lang volgen, en die de — voor de gemeenten — uitstekende begrotingsmodellen ontwierp, die thans in alle provincies gelden, in casu tegenover mij vind, verwondert mij. Is hij niet wat te zeer onder den slechten indruk gekomen, dien het slappe financieel beheer van den Staat in de jaren 1918—1922 wel maken moest, dat hij voor den Staat zóózeer vreest wat hij voor de gemeenten als van zelfsprekend aanvaard heeft?

Het waardeverschil tusschen guldens, dadelijk beschikbaar, en toekomstige guldens biedt een ruim veld voor grappen, maar ik ben overtuigd, dat Mr. van D. het niet minder inziet en van belang acht dan ik.

VAN GIJN.

DE GRAANUITVOER UIT RUSLAND.

Toen wij in het nummer der E.-S. B. van 23 September 1925 een overzicht gaven van den invloed, welchen de Russische oogsten der laatste jaren op de wereldgraanmarkt hebben geoefend en aan de hand van de over den laatsten oogst gepubliceerde zeer gunstige officieele Russische cijfers de mogelijkheden overwogen, die daarvan voor het nieuw aangevangen seizoen het gevolg konden worden, legden wij eenigen nadruk op de voorwaarde „indien de Russische gegevens juist zijn”. Aanvankelijk wezen de feiten op de waarschijnlijkheid, dat de gegevens geloof verdienden. Veel tarwe, rogge en gerst werden namelijk in die eerste maanden uit Russische havens verscheept. Op ruime schaal waren de Russische handelsvertegenwoordigers in West-Europa voortdurend met aanbod aan de markt, terwijl de talrijke bevrachtingen van stoomschepen voor de verscheping uit havens der Zwarte Zee van het verkochte en nog te verkoopen graan den indruk maakten, dat het groote uitvoeroverschot, dat uit de door Moskou bekend gemaakte oogstcijfers viel op te maken, werkelijk beschikbaar zou zijn. De twijfel, die in verband met vroegere ervaringen omtrent Russische productiecijfers eerst in de invoerlanden en in Amerika had bestaan, geraakte spoedig op den achtergrond en toen werkelijk eenige weken achtereen groote hoeveelheden ter verscheping kwamen, traden aan de wereldmarkt gevoelige prijsverlagingen in. Weliswaar werkten behalve de Russische uitvoer ook andere factoren daartoe mede, waarbij vooral de groote oogsten in bijna alle landen van het overige Europa en de zeer goed geslaagde Canadeesche tarweoogst, doch Rusland heeft in ieder geval tot de prijsdaling van September en October krachtig bijgedragen.

Vrij plotseling is daarin echter verandering gekomen. Reeds toen de Russische graanverscheppingen nog in vollen gang waren hoorde men, dat de officieele oogstramingen te hoog waren geweest, en dat het met den grooten uitvoer spoedig gedaan zou zijn en ofschoon deze berichten veelal verspreid werden door de op dit gebied dikwijls weinig betrouwbare Russische emigrantpers, bleken zij toch wel een grond van waarheid te bevatten, toen reeds in October een aantal bevrachtingsovereenkomsten, afgesloten voor het vervoer van graan van de Russische havens der Zwarte Zee, geannuleerd werden, waarbij van Russische zijde aanzienlijke vergoedingen moesten worden betaald. Natuurlijk was een vastere stemming met hogere prijzen aan de internationale graanmarkt daarvan spoedig het gevolg. Zij bepaalde

zich aanvankelijk tot tarwe en rogge, omdat maïs en gerst nog in ruim voldoende hoeveelheden van elders werden aangeboden en bovendien in gerst de Russische uitvoer doorging. De berichten omtrent het tegenvallen van de oogstopbrengst werden uit Moskou nauwelijks tegengesproken en verklaringen van Russische overheidspersonen geleken zelfs dikwijls op een bevestiging. Het feit van de afname der verschepingen viel namelijk niet te ontkennen, doch als verklaring werd niet volmondig een onjuiste berekening der opbrengsten erkend. Wel werd gewezen op de schade, welke regen gedurende den oogsttijd had teweeggebracht, die vooral de kwaliteit van het graan nadeelig had beïnvloed, doch vooral werd ook de nadruk gelegd op bezwaren, die bij de inzameling werden ondervonden.

Die bezwaren vonden hun grond in de Russische schaarschte aan verbruiksgoederen, zoowel wat producten der binnenlandsche industrie betreft als goederen, welke uit het buitenland moeten worden verkregen. In verband daarmee stond de prijs van zulke goederen in een voor den Russischen boer ongunstige verhouding tot de kwantiteit graan, welke hij had af te staan om den aankoop mogelijk te maken. De Russische regeering kon in die verhouding slechts verbetering brengen, indien zij óf het aanbod der verbruiksgoederen deed toenemen, óf voor het graan betere prijzen betaalde, welke dan echter door de prijsdaling, welke juist mede door de Russische berichten had plaats gevonden, te hoog zouden worden om een exportwinst mogelijk te doen zijn en die zelfs in een verlies zouden doen verkeeren. Het eerste middel eischte groote sommen voor het financieren van een uitbreiding van den invoer, welke evenals credieten bezwaarlijk te verkrijgen bleken en het tweede, dat den graanuitvoer en dus gemakkelijker financiering van den invoer van industrieproducten zou mogelijk maken, was al even onbruikbaar, daar het slechts ten koste van verliezen op het te exporteeren graan kon worden toegepast. Verbreking van dezen vicieuze cirkel ware mogelijk geweest, indien volgens de Russische methode van slechts enkele jaren geleden het graan eenvoudig in beslag was genomen en de daarvoor door de regeering te betalen prijs zonder medewerking der boeren was vastgesteld. Dat daartoe niet is overgegaan is een merkwaardig bewijs voor de verandering, die het regime in Rusland sedert 1923 heeft ondergaan. Blijkbaar hebben de machthebbers in Moskou ingezien, dat het ter verkrijging van het toch ook voor hen noodzakelijke herstel van de economische verhoudingen niet doeltreffend is om den landbouwer tot te lage prijzen tot het afstaan zijner producten te dwingen en daardoor het herstel van de exploitatie van den bodem tegen te houden, dat voor Rusland van zoo uitnemende betekenis is en de laatste jaren juist op gang begint te komen. Het gevolg was dus, dat de boeren weigerden hun graan tot de geboden prijzen af te staan, zoodat de door de agenten der regeering ingezamelde hoeveelheden spoedig sterk verminderden en aanzienlijk ten achter bleven bij het daarvoor opgestelde programma. De uitvoer was na eenigen tijd nog slechts zeer beperkt en werd voor tarwe en rogge den laatsten tijd zelfs vrijwel geheel gestaakt. Bovendien schijnt in den aanvang van de vermindering der verschepingen, toen de tegenzin van de boeren om hun graan tot de geboden prijzen te verkoopen, zich nog niet ten volle ontwikkeld had, de slechte toestand der wegen de inzameling te hebben bemoeilijkt.

Het valt niet te ontkennen, dat deze geheele verklaring der afname van den Russischen graanuitvoer slechts waarde heeft, indien als vaststaand wordt aangenomen, dat in Rusland werkelijk nog een aanzienlijk overschot boven de binnenlandsche graanbehoefte voorhanden is. Eenvoudiger en gemakkelijker is het zeer zeker, het spoedige einde van dien uitvoer te verklaren uit onjuistheid der Russische oogstramingen en aan te nemen, dat er geen overschot meer

beschikbaar is. De misrekening zou dan wel buitengewoon groot moeten zijn geweest, want terwijl indertijd een Russische graanuitvoer van 5 miljoen ton was voorspeld, zijn de verschepingen reeds sterk gaan afnemen om in de laatste maanden van het jaar zelfs tot zeer onbeteekenende hoeveelheden te worden teruggebracht, toen nog niet een vijfde gedeelte van dat kwantum was uitgevoerd. Van 1 Juli tot 23 December 1925 heeft de Russische graanuitvoer van de havens der Zwarte Zee iets meer dan 900.000 ton bedragen en ook te zamen met verschepingen uit Leningrad en uitvoer over de landgrens zal een miljoen ton nauwelijks zijn overschreden.

Men kan moeilijk aannemen, dat de Russische regeringspersonen cijfers zouden hebben gepubliceerd, die zoo weinig in overeenstemming waren met de feiten, als uit het aannemen der zooveel bedoelde eenvoudige verklaring voortvloeit. De berichtgeving uit Moskou moge niet altijd even betrouwbaar schijnen, zij heeft toch niet de gewoonte, moedwillig in het nadeel van Ruslands financieel herstel werkzaam te zijn. En dat zou toch het geval zijn geweest, indien het werkelijk reeds nu voor goed gedaan zou zijn met den Russischen graanuitvoer van dit seizoen. Wie dat aanneemt verklaart de hooge oogstraming van Augustus en September veelal met de bedoeling, den toestand rooskleuriger voor te stellen dan hij in werkelijkheid is, maar het zou toch nauwelijks in het belang van het Russische financieele herstel kunnen worden geacht, het uitvoeroverschot aan landbouwproducten eenige malen hooger te ramen dan het in werkelijkheid was, alleen om in het korte tijdsbestek, waarin die fictie zou zijn vol te houden, credieten te verkrijgen voor den invoer. Het ligt voor de hand, dat wie die credieten te verschaffen heeft, de ontwikkeling van dien uitvoer afwacht en enkele weken zijn niet voldoende om de transacties, die daartoe noodig zijn, haar beslag te doen krijgen. Een zoo groote onjuistheid in de raming, als waaraan het Russische Centrale Bureau voor de Statistiek zich zou hebben schuldig gemaakt, zou geen ander gevolg hebben dan een sterke daling van den graanprijs aan de wereldmarkt, zooals ook werkelijk na den zomer is opgetreden, en dus een veel geringere ruilwaarde van de hoeveelheden, welke werkelijk konden worden uitgevoerd. Neen, eerder zou men van Moskou een te geringe raming van den graanoogst kunnen verwachten, met als doel den prijs, dien de invoerlanden voor het uitvoeroverschot betalen, op peil te houden. Dat hiermede veel is te bereiken, schijnt men de laatste jaren met betrekking tot de Noord-Amerikaansche oogstramingen te kunnen constateeren, waar klachten der landbouwers over lage graanprijzen en aandringen te hunnen behoeve op financieele staatshulp soms gevolgd worden door oogstramingen, die den handel door lage cijfers verrassen en prijsstijgingen te weeg brengen. Als dan veel later blijkt, dat de opbrengst toch meevalt, is meestal die uitwerking der raming weder vergeten.

Groote overschatting van de oogstopbrengst zou een zoo grove onhandigheid van de Russische autoriteiten zijn, dat wij daarin niet kunnen gelooven, vóór zij door het uitblijven van uitvoer van beteekenis in de tweede helft van het seizoen komt vast te staan. Dat de berichten over het in hooge mate tegenvallen van den oogst uit Rusland niet met kracht zijn tegengesproken en zelfs van tijd tot tijd gesteund, behoeft geen bewijs te zijn voor hun juistheid. Evén goed kan daarin de bedoeling liggen om de stijging der graanprijzen in de hand te werken en de gestegen prijzen te helpen handhaven, opdat na den winter bij hervatting van den uitvoer winst kan worden verkregen tegenover de hoogere prijzen, die bij inkoop moesten worden betaald. Zoolang de Russische graanuitvoer geen grooteren omvang aanneemt dan sedert October het geval is, is althans een der factoren, die de Noord-Amerikaansche (Vereenigde Staten en Canada) pogingen om den internationalen graanprijs

hoog te houden, zouden kunnen doen falen, buiten werking gesteld en bij een handig gebruik der omstandigheden zou Rusland daarvan in de voorjaarsmaanden kunnen profiteeren door flinke hoeveelheden af te zetten, vóór dat nieuwe aanbod te sterken prijsval heeft veroorzaakt. Reeds hoort men van een toename der graanaanvoeren in sommige Zuid-Russische inzamelings-centra, doch het zal nog enkele maanden moeten duren, vóór met eenige zekerheid kan worden geconstateerd of men in Rusland werkelijk de onhandigheid heeft begaan, een veel te hooge raming van den graanoogst te publiceeren, daardoor zonder noodzaak mede te werken tot een sterke daling der graanprijzen en zichzelf een aanzienlijke schade in de opbrengst der graanuitvoeren heeft berokkend, dan wel of die raming de oogstopbrengst slechts weinig overtroffen heeft en straks de verschepingen op een hooger prijsniveau zullen worden hervat.

Een gedeeltelijke verklaring van het tegenvallen van den uitvoer ligt in de uit Moskou gepubliceerde erkenning, dat niet slechts door het ongunstige wedergedurende den oogsttijd de opbrengst geleden heeft, doch dat bovendien bij de berekening van het uitvoer-surplus vergeten was een voldoende hoeveelheid te reserveeren voor het aanvullen der in sommige streken van het land nog ten gevolge van den misoogst van het vorige seizoen zeer onvoldoende voorraden. Ook daardoor echter wordt het uitblijven van verderen uitvoer niet voldoende verklaard.

JAN SCHILTHUIS.

DE TABAKSHANDEL IN 1925.

Bezien van het standpunt der producenten zijn de resultaten in 1925 behaald, in nog sterkere mate dan in het daaraan voorafgaande jaar, vrijwel onverdeeld gunstig geweest.

De Sumatra-oogst toch kon gerealiseerd worden tot het hoogste bedrag, tot nu toe ooit voor dit gewas behaald, terwijl de Java-oogst zoowel in qualiteit als quantiteit zeer gunstig uitviel, en dit product het geheele jaar een willige markt trof.

Minder rooskleurig is echter de loop van zaken in het algemeen bij den handel geweest: weliswaar liet de afzet, althans gedurende de eerste acht maanden van het jaar, weinig te wenschen over en verliepen in dat opzicht de zaken in de beide hoofdsorten, Sumatra- en Javatabak bevredigend, doch de financieele toestand bij de Duitsche koopers, welke reeds sinds enkele jaren reden tot klagen gaf, is in 1925 nog hoe langer hoe onbevredigender geworden. In een aantal faillissementen heeft de Hollandsche handel zware verliezen geleden, terwijl de credietwaardigheid van tal van zijn Duitsche afnemers nog steeds zorg baart. Dat de in Duitschland loopende credieten op tijd afgewikkeld worden, begint meer en meer tot de zeldzaamheden te behooren; zelfs onder de bekendste fabrikanten komt het hoe langer hoe meer voor dat deze, ten gevolge van het door den geldnood langzame binnenkomen hunner eigen vorderingen, zich genoodzaakt zien faciliteiten te vragen.

In dit opzicht is de toestand in het afgelopen jaar ongetwijfeld nog slechter geworden dan deze reeds was. Afscheiden van de risico's, die men bij een deel zijner debiteuren telkens weer blijkt te loopen, worden dan ook aan de liquiditeit van den Hollandschen tabakshandel veel hoogere eischen gesteld dan vroeger het geval was.

Bovendien zijn de ongunstige algemeene toestanden in Duitschland oorzaak dat het bestaan van tal van fabrikanten, vooral onder de middelklasse, bedreigd wordt en velen daarvan verdwijnen. Dit leidt tot een steeds grootere concentratie van het bedrijf met als gevolg intensieveren inkoop direct op de markt, daarbij zich alleen van de bemiddeling van den Hollandschen handel bedienend voor zoover deze voor de credietbehoefte noodig blijkt te zijn.

In nog sterkere mate dan bij de sigaren- en kerf-fabrikanten, is dit het geval in de sigarettenindustrie,

waar men practisch van slechts enkele groote concerns kan spreken, die den toestand vrijwel beheerschen.

Van hoeveel belang Duitschland voor den tabakshandel is, blijkt wel uit het feit, dat van den totalen uitvoer van *Sumatra*- en *Java*-tabak zelfs in 1925 nog 65 pCt. voor Duitschland bestemd waren.

De verdere uitvoer gaat voor een overwegend deel, behalve naar Amerika, naar verschillende Regie-landen, waarbij in veel gevallen de Hollandsche handel uitgeschakeld wordt.

Het spreekt dan ook vanzelf, dat de ongunstige toestanden in Duitschland op den tabakshandel in hooge mate hun stempel drukken en het moet zeker verwondering baren, dat dit in het afgelopen jaar nimmer tot uiting gekomen is in de in eerste hand betaalde prijzen.

Afgezien van deze financieele moeilijkheden is het jaar 1925 zonder buitengewone gebeurtenissen op de tabaksmarkt voorbijgegaan.

De inschrijvingen hadden een geregeld verloop, en het aanbod werd steeds grif opgenomen, tot vrijwel gedurende het geheele jaar iets stijgende prijzen.

Zooals boven vermeld, viel over den afzet aanvankelijk niet te klagen, vooral niet aan het eind der zomercampagne, toen bleek dat de reeds lang aangekondigde rechtenverhooging in Duitschland een feit zou worden. In Augustus werd de belasting op ruwe tabak in dat land (waar bovendien een banderolle van 20 pCt. geheven wordt) verhoogd van 30 tot 80 Mark per 100 KG. Voordat deze verhooging in werking trad, trachtten de Duitsche fabrikanten nog zooveel mogelijk voorraad op te doen; als gevolg daarvan nam de afzet naar dat land toen korten tijd groote afmetingen aan. Na Augustus werd het echter zeer stil.

In afwijking met den handel in *Sumatra*- en *Java*-tabak, was de omzet in de bijsoorten (alle tabak welke niet uit de Nederlandsche Koloniën afkomstig is) ook in 1925 nog weinig bevredigend.

Van deze soorten waren tijdens de hausse-periode in 1924 enorme quantums aangevoerd, welke nog gedurende het geheele afgelopen jaar hun druk op de markt bleven uitoefenen.

Hoewel de aanvoeren hiervan in 1925 sterk geslonken zijn (van circa 15, miljoen KG. tot circa 3 miljoen KG.) blijken deze oude voorraden slechts zeer langzaam, en dan nog met groote verliezen, te realiseeren te zijn.

Van *Sumatra* leverde de 1924er oogst 207.618 pakken, verkocht tot 272 cents per half KG., tegen 206.822 pakken, verkocht tot 251 cents per half KG. het jaar tevoren.

De totale waarde van dezen oogst bedroeg dus circa 87. miljoen gulden, en overtrof nog met 7 miljoen gulden de record-opbrengst van den 1923er oogst.

De uitval van den oogst was dooreengenomen zeer gunstig. Het voetblad was dun van blad en lichtsoortig, zeer voordeelig in de bewerking, daardoor een ruime keuze biedend in het voor Amerika gewenschte genre. De merkenverdeling was zeer gunstig; over de sortatie op kleur werden echter nu en dan klachten vernomen.

Ook het zandblad viel gedeeltelijk zeer mooi uit. Hierbij kwamen echter ook partijen voor, welke wat glad, d.w.z. te weinig zandbladaardig uitvielen, terwijl — zooals bij een rijpen oogst meer voorkomt — de tabak hier en daar wat miskleurig en wat minder helder dan gewenscht viel.

Bij het middenblad kwam het rijpe karakter van den oogst eveneens tot uiting, waardoor zelfs de uitschotmerken nog zeer bruikbaar omblad leverden.

Amerika vond, zooals hierboven vermeld, in dezen oogst ruime keuze. De koopers voor dit land, die flinke prijzen bleven betalen, konden daardoor wat meer kieskeurig zijn en kochten bijna uitsluitend uit de goede voetbladpartijen. Het quantum, dat uit dezen oogst naar Amerika ging, bedroeg circa 30.000 pak-

ken tegen circa 29.000 pakken uit den vorigen oogst.

De prijzen voor de vooral door Duitschland gezochte beste zandblad-merken bleven gedurende het geheele jaar zeer hoog. In het begin der campagne werden door Duitsche fabrikanten talloze vergaderingen en besprekingen gehouden om te trachten het prijsniveau hiervoor omlaag te drukken. Deze bleven geheel zonder gevolg; het blijkt telkens weer, dat op kunstmatige wijze geen verandering te brengen is in prijzen, welke nu eenmaal uitsluitend vastgesteld worden door de wet van vraag en aanbod. Verandering hierin zou alleen mogelijk zijn, indien men het publiek ertoe kon brengen de sigaar wat minder naar het uiterlijk te beoordeelen; en daarnaar ziet het er voorloopig nog niet uit. Als bewijs hoe het verbruik van zandblad nog hoe langer hoe meer toeneemt kan dienen, dat zich zelfs in 1925 voor het eerst een Regie onder de zandbladkoopers geschaard heeft.

De Hollandsche fabrikanten bleven geregeld aan de markt, zij het dan niet voor de allerdurste merken. De goede uitval van den oogst maakte ook voor hen het kopen iets minder moeilijk. De toestanden in de Hollandsche sigarenindustrie, welke geruimen tijd zeer onbevredigend waren, schijnen, althans bij een deel der fabrikanten, eenige verbetering te toonen.

Zweden trad ook dit jaar weder op als koper van een deel der beste dektabak, terwijl overigens de directe Regie-kopen niet van groote betekenis waren, en zich in hoofdzaak bepaalden tot middel- en ordinaire tabak, waarvan Tsjechoslowakije een vrij belangrijke post kocht.

De 1925er *Sumatra*-oogst zal vermoedelijk weder ruim 200.000 pakken leveren.

De in ons vorig overzicht vermelde proef tot aanplant van *Sumatra*-krossok is niet verder voortgezet.

Van *Java* werden bij inschrijving aangeboden ruim 400.000 pakken. Het quantum van den 1924er oogst was echter beduidend grooter, daar men kan aannemen, dat minstens 200.000 pakken buiten de inschrijvingen hun weg naar de consumenten gevonden hebben. Dit laatste cijfer omvat in hoofdzaak eenige belangrijke posten ordinaire krossok, afgesloten met de Spaansche en Fransche Regie, deels voor directe levering af *Java*.

De uitval der *Vorstenlanden* was, wat het voet- en zandblad betreft, buitengewoon goed. Kleuren en bladgehalte waren bij sommige partijen schitterend; meer nog dan heldervaal trof men in dezen oogst het grauwwale imitatie-Havanatype aan, waarvoor vooral ook van Hollandsche zijde steeds veel belangstelling bestaat.

Het midden- en topblad van de *Vorstenlanden* bleef weliswaar het rijpe karakter toonen; de roodbruine kleuren, welke dit product levert, voldoen echter niet meer aan de eischen, welke men tegenwoordig aan dek stelt. Deze tabak behoudt dus slechts een beperkte waarde voor omblad en binnengoed.

Voor de beste partijen uit dit district werden zeer hoge prijzen aangelegd en bleef voortdurend groote belangstelling bestaan. Hiertoe hielp mede het feit, dat het Amerikaansche gedeelte uit den oogst thans niet meer vooruit verkocht was. De Amerikaansche koopers moesten dus weder op de oude wijze onder de volle concurrentie hun tabak in de inschrijving zien machtig te worden, hetgeen niet weinig tot de levendige stemming bijdroeg. Aangemoedigd door den goeden uitval van dezen oogst, kocht Amerika een flink quantum daarvan, hetgeen op circa 8000 pakken te schatten is.

Voor de bruine middeltabak traden in den loop van het jaar eenige Regieën, vooral Frankrijk en Oostenrijk, als belangrijke koopers op.

Ook van de *Bezoekie* was de uitval gunstig. De tabak was rijp en goed beregend; alleen toonde deze in het Kadoezaad-product hier en daar wat neiging tot onfris. Zooals gewoonlijk kocht Zwitser-

land (waar eenige der grootste fabrikanten zich voor den inkoop gecombineerd hebben) de beste dekmerken hieruit.

Het Sumatrazaadproduct viel zeer gunstig uit, leverde een klein deel bruikbaar dek (waarvan in tegenstelling met verleden jaar Amerika weder iets kocht) en verder uitmuntend rijp omblad en binnengoed.

Van de overige krossoks was de uitval van den vooroogst ten gevolge van gebrek aan regen matig, en deze, in het begin van het jaar verkocht, kon dan ook slechts tot lage prijzen koopers vinden. De naooogst bleek echter voldoende regen gehad te hebben en de uitval der aanvoeren hiervan werd zienderoogen beter. De prijzen hielden hiermede gelijken tred, zoodat die voor de beste partijen uit den naooogst soms bijna 100 pCt. hooger waren dan aanvankelijk voor den vooroogst betaald, en het verlies hierop geleden vaak weder goedmaakten. Evenals het vorige jaar bleef voor Loemadjang-krossok voortdurend tot abnormaal hoge prijzen veel vraag bestaan.

Van Borneo werden verkocht 3162 pakken tot 282 cents per half KG.

Kameroen bracht in 1925 498 pakken aan de markt, waarvan de uitval alles, wat tot nu toe van tabak van deze herkomst gezien was, overtrof. De tabak had doorgaande meer een Borneo- dan een Sumatratype. Verder was deze dun van blad en lichtsoortig en toonde mooie vale kleuren. De brand was goed, alleen de smaak liet nog veel te wenschen over, terwijl de tabak doorgaande ook wat dor was, en de rekbaarheid van Sumatra miste. De 498 pakken brachten in doorsnee circa 200 cts. per $\frac{1}{2}$ KG. op.

Van de Bijsoorten kwam ook dit jaar slechts een klein quantum, circa 8000 colli, bij inschrijving. Zaken in deze soorten worden bijna uitsluitend ondershands afgesloten.

De Noord-Amerikaansche vaten tabak begint haar belang voor den handel hoe langer hoe meer te verliezen. Het verbruik van Maryland is wegens de hooge prijzen in het land van herkomst en niet minder om de onreële pakking dezer tabak de laatste jaren sterk verminderd.

Kentucky's worden, voor zoover deze nog in quantums van eenige beteekenis verbruikt worden, bijna uitsluitend direct door de fabrikanten geïmporteerd.

De handel in gele Virginie's had sterk te lijden van de vermindering van het verbruik der shagtabak in Duitschland, terwijl van deze soort nog groote voorraden in Bremen en Hamburg opgestapeld lagen, afkomstig uit het voorafgaande jaar.

Ook van Zuid-Amerikaansche soorten was de aanvoer veel kleiner dan in 1924, terwijl de zaken bijna het geheele jaar slepende bleven. Alleen in Brazilië vond in den herfst eenige opleving plaats, deels ten gevolge van minder gunstige berichten omtrent het quantum van den nieuwen oogst, deels als gevolg van de stijging van den Braziliaanschen koers, welke nieuwe importen bemoeilijkte. Hierdoor gelukte het in September/October een deel van den loco-voorraad te realiseeren; sindsdien is de kooplust tot de hooge prijzen, welke men in Brazilië nog steeds verlangt, weder nagenoeg geheel verdwenen.

Van Britsch-Indische soorten bedroegen de aanvoeren met drie kwart miljoen KG. slechts een achtste deel van die van het vorige jaar. Desniettemin bleven ook in deze tabak de zaken het geheele jaar door moeilijk.

Van Chineesch werden in het begin van het jaar vrij groote quantums aangevoerd. De oogst viel slechts zeer matig en de uitval gaf dan ook vaak aanleiding tot klachten. In het najaar gingen de prijzen ten gevolge der onlusten in China en de daardoor gewekte verwachting, dat de nieuwe oogst zeer veel kleiner zou worden, snel omhoog, en kon nagenoeg de geheele voorraad van deze tabak gerealiseerd worden.

Van Manila werd na de slechte ervaringen, wel-

ke de koopers het vorige jaar opgedaan hadden, nagenoeg niets meer geïmporteerd.

Van Oriëntaalsche tabak bleven de aanvoeren niet veel beneden die van 1924. De handel hierin concentreert zich meer en meer in de hand van enkele groote lichamen. Alleen van Argos-tabak komen nog vrij geregeld partijen aan de markt. In het begin van het jaar werd daarin op eenigszins verlaagde limieten een en ander omgezet. Over het algemeen houdt men in Griekenland de prijzen echter te hoog om tot coulante zaken te kunnen komen.

De aanvoeren in 1925 bedroegen in totaal circa 112 miljoen KG. tegen circa 121 mill. KG. in 1924.

Zij waren verdeeld als volgt:

Sumatra en Java:

Aanvoer in 1925 circa 80 miljoen KG.

" " 1924 " 62 " "

Noord-Amerikaansch:

Aanvoer in 1925 circa 11 miljoen KG.

" " 1924 " 20 " "

Zuid-Amerikaansch:

Aanvoer in 1925 circa 13 miljoen KG.

" " 1924 " 18 " "

Grieksch en Turksch:

Aanvoer in 1925 circa 5 miljoen KG.

" " 1924 " 6 " "

Diversen (Britsch-Indisch, Chineesch, Algiersch enz.)

Aanvoer in 1925 circa 3 miljoen KG.

" " 1924 " 15 " "

F. M. v. E.

DE KUNSTZIJDEINDUSTRIE.

I. In de Vereenigde Staten.

Het systematisch en diepgaand onderzoek in den loop der laatste jaren ten behoeve der Amerikaansche Tariff Commission ingesteld naar de productievoorwaarden enz. van verschillende Europeesche industrieën, heeft zich indertijd ook uitgestrekt tot de kunstzijdeengarenfabrieken, en het resultaat van dit onderzoek heeft de T. C. niet geschoond te gebruiken als uitgangspunt voor een belangwekkend overzicht der kunstzijdeindustrie en alles wat daarmede annex is. Aangezien de V. S. zelf een derde der wereldproductie voor hun rekening nemen en voor de prijsbepaling en de toekomst van het artikel van doorslaggevend belang zijn, loont het de moeite, naar aanleiding van bovenstaande verhandeling ook eenige beschouwingen te wijden aan de industrie daar te lande.

De Tariff Commission, gedrenkt in het sop der Amerikaansche zelfgenoegzaamheid, als zij is, moge overdrijven, wanneer zij beweert, dat het grootste gedeelte van de in de V. S. geïmporteerde garens van inferieure kwaliteit is, het feit kan niet ontkend, dat, — de cuproammoniumgarens, die een soort op zichzelf vormen, daargelaten — de Amerikaansche textielindustrie alleen haar toevlucht heeft genomen tot het geïmporteerde artikel, omdat de uitbreiding der — ten overvloede door hooge invoertarieven beschermde — Amerikaansche fabrieken geen gelijken tred heeft kunnen houden met de steeds toenemende vraag, en omdat tegelijkertijd in vele gevallen met mindere en goedkoopere kwaliteiten, dan de V. S. zelf in voldoende mate produceeren, voor enkele doeleinden kon worden volstaan. Al is de kunstzijdeengarenfabricage in beginsel van het begin tot het einde een zuiver Europeesche uitvinding, het moet ter eere der Amerikanen gezegd, dat de textielindustrie daar te lande, zich, o.a. door de aanschaffing van bijzonder geschikte, dikwijls zeer kostbare machines enz., wonderwel heeft aangepast en vooral op het gebied der breierij aan de spits der kunstzijdeengarenverwerkende landen staat, terwijl de fabrieken van het eigenlijke garen in de V. S., hun artikel speciaal in de laatste jaren, zoodanig hebben volmaakt, dat de Amerikaansche kunstzijdeengarens geacht mogen worden, nergens ter wereld te worden overtroffen. Het kan aan geen twijfel onderhevig zijn, dat de van katoenlinters vervaardigde viscosegarens der Am. Viscose Co., de fijne titers der

Am. Tubize fabrieken en de wel kostbare, maar schitterende garens der Dupontcombinatie, ieder in hun soort, het allerbeste kunstzijdemateriaal vormen, dat de textielindustrie tot haar beschikking heeft, en dat in geen enkel opzicht bij dat van Courtauld's behoefte achter te staan. Wel is het, ten gevolge van de ongekend groote vraag en de beperkte productie der Amerikaansche fabrieken en als uitvloeisel van dezer zeer verziende en verstandige politiek om de consumenten niet door prijsfluctuaties, althans niet door verhoogingen der vastgestelde lijstprijzen, af te schrikken, voorgekomen, dat speculanten-tusschenhandelaren en importeurs voor hun garens premies wisten te bedingen, doch op dit oogenblik is de toestand reeds weder zoodanig gewijzigd, dat geïmporteerde garens, al naar gelang van hun herkomst en van hun kwaliteit, koopsens tegen de lijstprijzen der Am. fabrieken verkoopbaar zijn, veelal ver beneden deze worden aangeboden, in sommige gevallen zelfs in het geheel geen afzet meer kunnen vinden. ¹⁾ De ervaring leert dan ook, dat zoodra de Amerikaansche fabrieken aan de binnenslandsche behoeften kunnen voldoen, de geïmporteerde garens slechts sporadisch worden opgenomen. De kortgeleden met eenigen ophef aangekondigde concurrentiestrijd der Duitsche fabrieken, kan dan ook als een wanhoopsdaad worden beschouwd, zonder een schijn van kans op blijvend succes; trouwens, onder eenigszins normale omstandigheden, is Duitschland, waar de laatste jaren niet overmatig is aangebouwd, eerder als invoer- dan als uitvoerland van het ruwe materiaal te beschouwen.

Bij gelegenheid van de indiening van het ontwerp tot heffing van fiscale rechten op kunstzijde in Engeland, heeft Samuel Courtauld, de grootmeester der hedendaagsche kunstzijdeindustrie, die zich achter niemand behoeft te verschuilen, te onafhankelijk; te hoogstaand en te goed georiënteerd is, om de waarheid te verdoezelen of eenzijdige voorstellingen te wekken, wiens maatschappij bovendien-houdster is van 80 pCt. van het aandeelkapitaal der Am. Viscose Co., in een adres aan de Britsche Regeering, zijn bezwaren tegen de bewuste fiscale rechten uiteengezet. Uit dit adres lichten wij de zinsnede, welke het feit onthult, dat toen eenige jaren geleden de verkoop in de Vereenigde Staten, tengevolge van een zeer besmettelijke koopersstaking, geheel en al hokte, de Am. Viscose Co., een voorraad had opgepot ter waarde van niet minder dan £ 8 miljoen. Men zou huiveren bij de gedachte aan wat gebeurd zou zijn, indien een dergelijke onweerswolk zich in een kunstzijdenzondvloed over de aarde had ontlast, ware het niet, dat Courtauld in het bedoelde artikel er in één adem aan toevoegt, dat alleen een prijsverlaging van het artikel korten tijd daarna, niet alleen den voorraad als sneeuw voor de zon deed wegsmelten, doch in een bestek van slechts enkele maanden een ongekende schaarschte in het leven riep. In aanmerking neme men daarbij dan nog, dat de Amerikaansche garens tengevolge der zooveel hogere productiecosten, voor afzet buiten de Vereenigde Staten practisch kunnen verwaarloosd worden. Waar, zooals wij nader zullen zien, de fabrieken in de Vereenigde Staten de situatie gemakkelijk kunnen beheerschen, deze, zooals bijv. bij katoen niet afhankelijk is van een grooten of kleinen oogst, of andere oncontroleerbare omstandigheden of toevalligheden, kunnen abnormale toestanden, bij goed inzicht, dan ook, door onderlinge productiebeperking of anderszins, betrekkelijk spoedig en gemakkelijk verholpen worden. Hieraan zij toegevoegd, dat volgens de traditie, die zoowaar in dit jonge vak reeds bestaat, hoogconjunctuur in de Vereenigde Staten samenvait met een minder goeden gang van zaken in Europa, en vice versa, welke traditie ook thans wederom bewaardheid wordt door het feit, dat terwijl de Am. fabrieken hun afnemers moeten rantsoeneren, in Duitschland

¹⁾ Van invloed is hier ook, dat vele Europeesche garens op de in Amerika gebruikte machines, en op andere technische graden, aldaar niet verwerkt kunnen worden.

een drietal fabrieken ¹⁾ reeds geheel stilliggen, terwijl andere slechts met de grootste moeite hun bedrijf kunnen staande houden.

Zooals hierboven reeds terloops gezegd, wordt de situatie in de Vereenigde Staten beheerscht door eenige — een drietal — ondernemingen, Am. Viscose, Tubize en Dupont, waarbij dan nog zouden kunnen meetellen de Industrial Fibre Co. en de American Cellulose & Chemical Co. Natuurlijk hebben ook daar te lande ontelbare oprichtingsprojecten — soms op ongelooflijk overmoedige wijze opgezet en zonder dat er eenige behoefte aan bestond — het aanzien gekregen, voorshands oefenen deze echter nog geenerlei invloed op den toestand uit. De reeds gevestigde, kleine en op zichzelf staande fabrieken laten wij geheel buiten beschouwing, als van geen beteekenis voor de industrie in haar geheel. De Am. Viscose Co. verkeert in de gelukkige positie de prijzen feitelijk naar goeddunken te kunnen vaststellen; op bepaalde tijdstippen wordt de productie voor het eerstvolgend kwartaal verkocht en — het is niet ter opwekking van de afgunst van minder geprivilegieerde industrieën, dat het hier geboekstaafd wordt — gedurende de laatste jaren is het regel geweest, dat deze verkoop eenvoudig bestond in het op den vooraf vastgestelden datum registreren der reeds binnengestroomde orders, het pondspondsgewijze omslaan van de verwachte productie over de diverse getrouwe „friends” om dan ten behoeve van verdere gegadigden de boodschap te verkondigen: „We have closed our books for next quarter”, welke verklaring dan eenige dagen later door de andere producenten placht te worden herhaald. Om welke bedragen het daarbij dan gaat, moge blijken uit het volgende staatje der geprojecteerde producties over 1926, berekend tegen het gemiddelde der thans geldende prijzen, daarbij in aanmerking nemend het garenummer, waarin ieder concern specialiseert:

American Viscose Co.	45.000.000 lbs. a	\$ 2,00	\$ 90.000.000
Dupont	14.000.000	„ „ 2,60	„ 36.400.000
Tubize	8.000.000	„ „ 2,45	„ 19.600.000

Het behoeft geen verwondering te baren, dat in een, zoo sterk bij eigen alvermogen zwerend land als de V. S., bovengenoemden maatschappijen hun vreemde origine en belangen als een grief zijn aangerekend. Allereerst: de Am. Viscose Co., die hoewel volgens het viscoseprocédé werkend, geleidelijk de houtpulp vaarwel zegt, om een uitstekend garen uit katoenlinters te gaan vervaardigen, wordt door Courtauld's gecontroleerd; slechts 20 pCt. van het kapitaal bevindt zich in Amerikaansche handen; haar fabrieken hebben enorme winsten afgeworpen, doch deze zijn in de balansen der moedermaatschappij zoodanig verwerkt, dat zij niet nauwkeurig kunnen worden beoordeeld. Zij exploiteert vier groote fabrieken, terwijl een vijfde in aanbouw is; haar positie is in ieder opzicht ongemeen krachtig. Van de Dupont Company is thans 60 pCt. der aandeelen in handen der bekende Amerikaansche familie Dupont de Nemours, die oorspronkelijk de patenten van een Fransche onderneming kocht. Evenals de Tubize Mij. legde zij na den oorlog bij wijze van liquidatiekoopje de hand op een gevezen ammunitionfabriek ten dienste der kunstzijdefabricatie en van de hiervoor benodigde chemicaliën. Dupont levert de wel kostbare „Super extra first quality”; een groote nieuwe fabriek is pas in bedrijf gesteld en men veronderstelt, dat zij haar productie binnen korten tijd tot 20.000.000 lbs. wil opvoeren. De Tubize-onderneming, die hoofdzakelijk fijne titers — 60—80 deniers — vervaardigt volgens het nitrocelluloseproces, dat wegens de grootere sterkte van den aldus verkregen draad, met name voor de fijne tricotage- en echte zijdeindustrieën bijzonder geschikt is, wordt gecontroleerd door de Europeesche onderneming van denzelfden naam, en kocht voor eenige maanden in de nabijheid harer fabrieken een terrein van 440 HA.,

¹⁾ Bij het corrigeren der drukproef inmiddels tot een vijftal gestegen.

hetgeen op plannen tot verdere uitbreiding wijst. Sedert ongeveer een half jaar exploiteert de Am. Cellulose & Chemical Co. met buitengewoon en steeds stijgend succes een fabriek van het edele acetataatzijdengaren, dat vooral voor ondergoederen in de V. S. en Engeland zoo sterk gevraagd wordt, terwijl verder als belangrijke producenten — evenals de Am. C. & C. met een over 1926 geschatte productie van 3.500.000 lbs. — de Industrial Fibre Co. veel van zich heeft doen spreken. Tot voor kort werd deze onderneming, onder een anderen naam, door de Italiaansche Snia gecontroleerd; ten gevolge van meeningsverschillen, die natuurlijk ook in deze industrie — bij open doek en achter de schermen — voorkomen, tevens om aan de noodige liquide middelen te komen, ter uitvoering harer bouwplannen in Europa, verkocht de Snia haar belangen aan een smetteloos-Amerikaansche groep, die onder het devies „100 pCt. Amerikaansch” aanstonds grootsche plannen tot uitbreiding ontwierp, een sterk vergroot kapitaal aan den man tracht te brengen, doch wel ietwat uit het oog verliest, dat het besteden van zooveel energie aan financieele schema's en aan verkoop van groote posten aandeelen, bijna noodzakelijkerwijze moet geschieden ten koste van de broodnoodige zorg voor de fabricatie — m.a.w. de kwaliteit, die bij snelle uitbreiding zoo spoedig dreigt het kind van de rekening te worden — en voor den afzet van het product, een misslag, die reeds zoo dikwijls fataal gebleken is.

Op dit oogenblik duurt de vraag van den kant der Am. textielindustrie onverminderd voort en het vooruitzicht is, dat de katoenindustrie, tevens de echte zijdeindustrie, alle beschikbaar komende Amerikaansche garens tot het a.s. voorjaar gemakkelijk zullen kunnen opnemen. De Am. Viscose Co. heeft officieel te kennen gegeven, dat voorloopig geen prijsverlaging te wachten is. Het publiek heeft de kunstzijde genoegzaam leeren waardeeren, en het is van de department stores een verstandige maatregel gebleken om — in tegenstelling met de anarchistische toestanden, die in dit opzicht elders heerschen — duidelijk te laten uitkomen, welke artikelen van echte zijde en welke van kunstzijde („rayon”) zijn vervaardigd, een maatregel, die den verkoop van kunstzijdenartikelen ten slotte in het geheel geen afbreuk heeft gedaan. Bij vorige crises, die immers in de V. S. zoo onverwacht en acuut kunnen optreden, is het telkenmale voorgekomen, dat groote contracten door sommige textielabrikanten zonder meer werden geannuleerd; toen eenige maanden geleden de vraag een oogenblik verflauwde en eenige koopers meenden te kunnen trachten zich aan hun verplichtingen te onttrekken, is onmiddellijk door een vakblad verzet aangeteekend en met publicatie bedreigd; den geregelden gang van zaken kan een dergelijk preventief optreden slechts ten goede komen, en het werkt stabiliseerend.

Hoelang nochtans de hoogconjunctuur in de V. S. zal aanhouden, kan slechts de toekomst leeren; het is niet onmogelijk, dat tegen het einde van 1926 de markt oververzadigd zal zijn van bruikbare garens, tenzij nieuwe uitvindingen den draad zoodanig verbeteren, dat kunstzijde opnieuw voor verschillende toepassingen in de plaats van de natuurlijke vezels kan treden. Hoe het zij, de toestand in de V. S. lijkt niet zeer gecompliceerd. Nu de V. S. als industrieland tot volle rijpheid zijn gekomen, zal het kunnen gebeuren, dat langzamerhand ook de belangen der consumenten te Washington meer gewicht in de schaal zullen gaan leggen; een verlaging van het percentage der invoerrechten is echter binnen afzienbaren tijd wel nauwelijks te verwachten. De Am. Viscose Co., die in de V. S. den toon aangeeft, is door haar groote stille reserves, haar enorme productie, voorbeeldeloze organisatie en haar uitstekend product, vrijwel onaanstaarbaar en heeft het in de hand om bij het keeren van het getij, bijv. door een drastische prijsverlaging, de nieuw opgerichte fabrieken, — met een onvolmaakt fabricaat en hooge productiekosten en voorzover zij

niet een geheel speciaal artikel fabricceeren, — met een slag den hals om te draaien en krachtens het verleden kan men er staat op maken, dat, als zij het oogenblik gekomen achten, de Amerikaansche heeren wel zullen oppassen, dat de kans hun niet ontglipt, en zij tegelijk aan den invoer paal en perk stellen. En voor de Europeesche kunstzijdeindustrie is het te hopen, dat de traditie — zie hierboven — haar dan maar niet in den steek zal laten.

A. W.

DE FONDSEN VOOR DE SOCIALE VERZEKERING.

Een kort overzicht van hun bestemming, geschiedenis en onderlinge verhouding.

I.

Met den naam „sociale verzekering” worden meestal slechts aangeduid de regelingen ter voorziening in de nooden, ontstaan door ongeval, ziekte, invaliditeit of ouderdom van arbeiders en maatschappelijk met hen gelijkstaanden, doch niet de pensioenregelingen voor het rijks personeel en zijne weduwen en weezen. Toch behooren ook deze daartoe te worden gerekend. Want al berusten de pensioenregelingen voor de ambtenaren op geheel anderen grondslag dan de regelingen, die men gewoonlijk als sociale verzekering aanduidt, toch vertegenwoordigen zij, alleen reeds door de uitgebreidheid van hare toepassing, een belangrijk stuk sociale voorziening. Aard en inrichting van de ten behoeve der pensionneering ingestelde fondsen zijn dan ook gelijksoortig met die der overige fondsen. Zij staan echter met deze laatste in geen enkele verbinding; hetgeen overigens meer een gevolg is van de historische ontwikkeling dan van logische of praktische overwegingen. Over de pensioenfondsen zal ik daarom geheel afzonderlijk te handelen hebben.

De overige fondsen, vier in getal, hebben in hoofdzaak dit gemeenschappelijke, dat zij beheerd worden door de Rijksverzekeringsbank. Hunne namen, vastgelegd in de wet op de Rijksverzekeringsbank, zijn: Ongevallenfonds, Landbouwongevallenfonds, Invaliditeitsfonds en Ouderdomsfonds.

Het *Ongevallenfonds* heeft lang vóór de andere fondsen bestaan, al dagteekent zijn naam ook eerst van den tijd, dat die andere werden ingesteld en onderscheiding dus noodig was. Zoolang slechts de Ongevallenwet 1901 in uitvoering was bij de R.V.B., hadden alle financieele handelingen van die instelling betrekking op het beheer der gelden voor de ongevallenverzekering. „De balans der Rijksverzekeringsbank” beteekende vóór 1919 dan ook hetzelfde als thans „de balans van het Ongevallenfonds”; en het befaamde tekort van 4 miljoen, dat bij de eerste vijfjaarlijksche balans der Bank in 1907 aan het licht kwam, was een te kort op de gelden der ongevallenverzekering.

In den aard van zijne bestemming ligt het, dat het Ongevallenfonds zich niet over zulke groote kapitalen uitstrekt als het Invaliditeitsfonds en het Ouderdomsfonds. Het financieel risico van ongevallen bij den beroepsarbeid is van veel geringer omvang dan dat van invaliditeit en ouderdom, al zijn ook de uitkeeringen krachtens de Ongevallenwet individueel als regel veel hooger dan die krachtens de andere verzekeringswetten. Bovendien echter heeft door middel van het instituut der risico-overdracht een belangrijk deel der industrie haar risico elders dan bij de R.V.B. ondergebracht, zoodat uit het Ongevallenfonds slechts een deel van de volledige ongevallenverzekering wordt gefinancierd. Volgens de laatst gepubliceerde balans (per 31 December 1923) bedroeg het actief van het Ongevallenfonds rond 49 miljoen gulden, waarvan rond 22 miljoen moest dienen tot dekking van toekomstige verplichtingen, voortvloeiende uit ongevallen, vóór 1 Januari 1923 voorgekomen.

Het lot van het Ongevallenfonds is zeer wisselvallig geweest. Het tekort, in de eerste vijfjarige periode ontstaan, was reeds in de tweede vijfjarige

periode voor een belangrijk deel ingehaald en aan het eind van de derde in een overschot van bijna 2 miljoen gulden veranderd. Op 31 December 1923 bedroeg het overschot niet minder dan 10½ miljoen gulden.

Was de aanvankelijk ongunstige uitkomst der verzekering deels een gevolg van de onbekendheid met het ongevalleengevaar hier te lande, welke het eerste tarief der R.V.B. tot een bloote gissing maakte, ook nadat ervaring verkregen was bleek deze geen zoo stevige basis voor de bepaling van het risico op te leveren als men zou kunnen wenschen. Het ongevalleerisico is zeer veranderlijk gebleken. Na een periode van sterke stijging is met het jaar 1908 een daling ingetreden, welke in 1911 weer plaats maakte voor een stijging, die eerst bij het begin van den oorlog is gestuit. Daarna is, ondanks de latere opleving der industrie, het risico nagenoeg voortdurend dalende gebleven. Het bestek van deze vluchtige schets laat niet toe, dit met cijfers te illustreeren; in de wiskundige balansen en de statistische publicaties der R.V.B. vindt men echter uitvoerige bijzonderheden hieromtrent. Hoe groot de schommelingen zijn, welke zich bij het financieel ongevalleerisico voordeden, kan wel hieruit blijken, dat in het ongunstigste der waargenomen jaren de relatieve belasting (d.w.z. per eenheid van uitgekeerd loon) meer dan dubbel zoo groot was dan in het gunstigste.

Het behoeft geen verbazing te wekken, dat onder zulke omstandigheden gelijkheid van inkomsten en uitgaven ook over langere tijdvakken niet is bereikt. Bij de wetsherziening in 1921 is bepaald, dat uit een overschot een bedrag van één miljoen kan worden bestemd tot het vormen van een reservefonds, dat de gevolgen van een later ontstaand tekort zou kunnen weren. Doch de schommelingen in de uitkomsten der verzekering zijn van zoodanigen omvang, dat het vormen van de bedoelde reserve het ontstaan van verdere overschotten niet in belangrijke mate kan tegen gaan, zoo min als het putten uit zulk een fonds bij stijgend ongevalleerisico het ontstaan van een tekort ernstig kan belemmeren. Sedert 1923 is daarom nog een andere weg gevolgd om het overschot te doen verdwijnen, n.l. het teruggeven van premie aan hen, die tot de vorming van het overschot hadden bijgedragen. Ook hiertoe stelde een in 1921 aangebrachte wetswijziging in de gelegenheid. Het spreekt vanzelf, dat deze maatregel niet bedoelt, aan elken werkgever het deel terug te geven, dat voor de ongevalleerzekerung van zijn onderneming niet noodig is geweest. Beoogd is slechts, aan de groep der bij de R.V.B. aangesloten ondernemingen in haar geheel een deel van het te veel betaalde te restitueeren. Dientengevolge werd in 1923 en 1924 — en wordt ook in 1925 — 25 pCt. reductie op de premie verleend aan al die ondernemingen, die resp. op 31 Dec. 1921, 31 Dec. 1922 en 31 Dec. 1923 bij de R.V.B. waren aangesloten. Het langs dien weg in 1923 gerestitueerde bedrag kan op ongeveer f 780.000 worden gesteld; over 1924 en 1925 zal het vermoedelijk blijken niet minder te bedragen.

De conclusie, welke men uit de geschiedenis van de wettelijke ongevalleerzekerung kan trekken — een conclusie, welke trouwens reeds meermalen is getrokken — is deze, dat het ongevalleerisico zich slecht leent voor een verzekering tegen vooraf bepaalde vaste premie. De nadeelen van dit stelsel van verzekering zijn gemakkelijk te vermijden door het bedrag der gemaakte kosten (met inbegrip van de kapitaalwaarde der uitkeeringen van langen duur) jaarlijks over de aangesloten om te slaan op de basis van een gevarientarief als thans aan de premieberekening ten grondslag ligt. Een juiste verdeling der lasten is bij zulk een stelsel veel beter verzekerd dan bij een stelsel als het tegenwoordige, waarbij de teruggave van een overschot aan hen, die het hielpen vormen, niet anders dan in het ruwe kan geschieden, terwijl in het geval van een tekort zij, die tot het ontstaan daarvan medewerkten, zich door overdracht van hun

risico aan derden aan de aanzuivering van dat tekort kunnen onttrekken. Bij de jongste wetsherziening is deze zaak wel ter sprake gekomen, doch wegens haar principieel karakter uitgesteld tot aan de komende algemeene herziening der sociale verzekering.

Kan men met eenig recht het Ongevallenfonds een fonds met een verleden noemen, van het *Landbouwongevallenfonds* moet worden getuigd, dat het met een verleden is geboren. Het bestaat sinds 1 Mei 1923 en heeft een taak ten opzichte van de land- en tuinbouwongevallenverzekering, overeenkomstig aan die van het Ongevallenfonds ten opzichte van de industriële ongevalleerzekerung. De ontvangsten bestaan uit de premien der bij de R.V.B. aangesloten verzekeringsplichtige land- en tuinbouwondernemingen, die uitgaven uit kosten van geneeskundige hulp en geldelijke schadeloosstellingen, benevens de administratiekosten. Op papier verschilt de inrichting van het fonds dus niet van die van het Ongevallenfonds. Maar in de positie der fondsen bestaat groot practisch verschil. Het bezwaar, dat hierboven is genoemd tegen het premiestelsel voor de industriële ongevalleerzekerung, doet zich bij de landbouwongevallenverzekering in nog sterker mate gelden, omdat hier geen waarborgen zijn geschapen, dat — eerste eisch voor een zelfstandigen kring van verzekeringen — deze kring een gezamenlijk risico omvat, groot genoeg om den invloed van toevallige schommelingen in de uitkomsten tot een minimum terug te brengen. Voor de bedrijfsvereeningen, welke door de Land- en tuinbouwongevallenwet zijn in het leven geroepen, is terecht een minimum-omvang als eisch gesteld (7½ miljoen gulden loon); voor de overblijvende ondernemingen, die te zamen bij de R.V.B. komen, is dit niet geschied. En het was te voorzien, dat, mede ten gevolge van het voor de verzekering bij de R.V.B. vastgestelde tarief, het loonbedrag dezer overblijvende ondernemingen gering zou zijn.

Daarbij komt dan nog de zeer onvoldoende regeling van het opbrengen der middelen ter bestrijding der administratiekosten. De R.V.B. heeft ten opzichte van de landbouwongevallenverzekering nog andere kosten te maken dan die, welke uit haar optreden als verzekeraar voortvloeien; zij heeft ook bemoeiingen van algemeenen aard: contrôle op de inkomende aangiften der ondernemingen, het beheer van de panden, welke de bedrijfsvereeningen moeten storten, enz. In deze kosten van algemeenen aard moeten ook de bedrijfsvereeningen bijdragen; echter, krachtens art. 106 der wet tot geen grooter bedrag dan f 25.000 per jaar voor allen gezamenlijk. Deze begrenzing mist elken grond. Wie het resteerende zal betalen, indien de kosten tot zoodanig bedrag klimmen, dat het rechtmatige aandeel der bedrijfsvereeningen boven de f 25.000 stijgt, is niet in de wet vermeld.

De positie van het Landbouwongevallenfonds is dan ook van den aanvang af zwak. Tot nog toe zijn geen balansen van dat fonds verschenen; wanneer dit binnenkort het geval zal zijn, zal wel blijken, dat de problemen, verbonden aan de belegging der kapitalen voor de sociale verzekering, door de instelling van dit fonds zeker niet verzwaard zijn.

Met het Ongevallenfonds heeft het Landbouwongevallenfonds deze verbinding, dat eerstgenoemd fonds het de noodige gelden voorschiet zoolang de eigen middelen niet voldoende zijn om de uitgaven te doen (art. 18, 10e lid van de wet op de R.V.B.).

(Slot volgt.)

J. C. SCHRÖDER.

DE ROTTERDAMSCH E HAVEN.

Ir. A. Plate schrijft ons:

Het is niet mijn bedoeling mij te mengen in de interessante discussie tusschen de heeren Vermey en Brautigam, gevoerd in de nummers van 9 en 30 December 1925 van dit blad. In het stuk van den heer Brautigam komen echter enkele opmerkingen voor,

waarop ik te dezer plaatse gaarne nader zou ingaan, ook omdat die opmerkingen straks wellicht haar invloed zullen doen gelden bij hen, die te beslissen hebben over onze haventarieven.

De heer Br. spreekt van een goede na-oorlogsche ontwikkeling der haven en hij toetst deze meening aan de cijfers der goederenbeweging. De goederenbeweging toch zou dit jaar die „van het bij uitstek gunstige en in de geschiedenis der haven aan den top staande jaar 1913” evenaren.

Hierbij zou ik het volgende willen opmerken. Indien het havenbedrijf thans dezelfde welvaart aan onze stad en aan ons land zal brengen als in 1913, zal dat bedrijf zich niet tot het gelijke peil van laatstgenoemd jaar, maar belangrijk hooger moeten ontwikkelen.

De bevolking van Rotterdam nam toe met ongeveer 20 pCt.; op 1 Januari 1913 bedroeg het bevolkingscijfer 446.897, op 1 Januari 1925 540.299. De bevolking van Nederland nam in dezelfde periode eveneens toe met ongeveer 20 pCt. t.w. van 6.114.300 tot 7.315.046.

Indien wij nu, evenals de heer Br., de goederenbeweging als barometer voor de ontwikkeling van het havenbedrijf nemen, zal het aantal tonnen, dat in 1913 in de Rotterdamse haven werd aangebracht en verscheept, in 1925 toch zeker met meerdere procenten moeten worden overtroffen om onze stad en al die bevolkingsgroepen in ons land, wier bestaan met onze haven min of meer samenhangt, in een zelfde conditie te doen terugkeeren. Ik zeg met opzet niet, dat de vermeerdering juist 20 procent zou moeten zijn, omdat men dan o.m. de vraag zou kunnen stellen, welk aandeel handel en scheepvaart thans moeten nemen in het weer op peil brengen van onze welvaart. Persoonlijk ben ik geneigd aan te nemen, dat de goederenbeweging van de haven in 1925 eer meer dan minder dan 20 procent sedert 1913 zou moeten zijn gestegen. Maar laten wij voorloopig maar met wat minder tevreden zijn.

Een tweede punt dat mij trof in het betoog van den heer Br. is het volgende:

De heer Br. ontkent, dat de haventarieven van Rotterdam in verhouding tot 1913 hoog zouden zijn. Inderdaad is er een stijging van 45 tot 67½ pCt. — aldus de heer Br. — „maar daarbij dient in het oog te worden gehouden, dat de koopkracht der Nederlandsche munt slechts 55 pCt. is van de voor-oorlogsche waarde” (cursiveering van mij).

Ik zou tegen deze stelling niet opkomen, indien ik niet het gevoel had, dat velen, onder wie, indien ik goed lees, ook de heer Brautigam, er hun gedachten-gang geheel op baseeren en er gevaarlijke gevolgtrekkingen uit maken.

Wij behoeven ons niet te verdiepen in de vraag of het goud en daarmee de gulden sedert 1913 werkelijk in waarde gedaald is, of dat de duurte van goederen (en tarieven) hoofdzakelijk in een zeer ongunstige verhouding van vraag en aanbod dier goederen moet worden gezocht, om vast te stellen, dat een vermenigvuldiging van een vóór-oorlogsch tarief met

ongeveer $\frac{100}{55}$ om tot een voor dezen tijd normaal tarief te komen een gevaarlijke gedachten-gang is. Gevaarlijk hierom, omdat hij weerhoudt van het nemen van die maatregelen, welke ons economisch herstel kunnen bevorderen.

Zegt men bijv. met den heer Br., dat in verband met verminderde koopkracht van onze munt de tarieven van onze haven zelfs lager zijn dan die van 1913, dan neemt men de stelling van de waardedaling van het goud tot 55 pCt. als eenige vergelijkingsbasis aan en acht onze haventarieven daarom gemotiveerd. Ik geloof niet, dat de felste voorstander van de leer der gouddepreciatie in dezen zin een conclusie zou durven trekken.

Economische argumenten — zooals door den heer

Vermey uitvoerig uiteengezet — pleiten er voor, onze haventarieven te verlagen. Deze argumenten moeten den doorslag geven; een vergelijking met 1913 en een aannname van de *verminderde goudwaarde* tot een bepaald percentage, brengen ons op een dwaalspoor.

Ten slotte nog een kleine aanteekening bij een betrekkelijk onbeteekenend punt in het artikel van den heer Br. De schrijver noemt onder een reeks factoren, die de Rotterdamse haven in verhouding tot haar concurrenten duur maken, ook de heffing van administratierechten door de Scheepvaart Vereniging.

Deze rechten zijn in 1926 50 pCt. lager dan in 1923. Thans bedragen zij:

2 cent	per ton	stukgoed,
1	„ „ „	graan,
¾	„ „ „	kolen,
¼	„ „ „	erts,

terwijl na de 12de reis op deze cijfers bovendien nog 50 procent reductie wordt gegeven. Soortgelijke heffingen bestaan in Hamburg en Antwerpen ook, zodat zij niet onder de concurrentiefactoren vallen.

* * *

N.a.v. het bovenstaande schrijft de heer Brautigam ons:

De heer Pl. is veeleischend. Hij vordert voor Rotterdam een verkeer 20 pCt. boven het vervoer van 1913 uit, zeven jaar na het teekenen van den wapenstilstand. Mij geeft het daarentegen aanleiding tot verheuging, dat op dit tijdstip het voor-oorlogsche peil weder is bereikt, vooral als ik daarbij bedenk, dat bij het eindigen van den oorlog Rotterdam nog slechts 4½ pCt. van het verkeer van 1913 behouden had, en daarna de ontwikkeling van handel en industrie, vooral in het achterland der Rotterdamse haven, door tal van storende maatregelen en nadeelige invloeden werd belemmerd. Bovendien acht ik het een verheugend verschijnsel, dat Rotterdam thans weder een gelijk deel van het goederenverkeer tot zich weet te trekken als in 1913. Want al moge de heer Pl. een grotere goederenbeweging voor Rotterdam vorderen, toch dient hij in het oog te houden, dat het wereldverkeer nauwelijks gelijk is aan dat van 1913 en voor Europa nog altijd beneden den omvang van destijds blijft. Deze feiten geven aan, dat Rotterdam in het wereldverkeer zijn oude plaats hernomen heeft. Mocht dit den heer Plate onvoldoende zijn en hij alleen bevredigd kunnen worden door de oplossing van het rekensommetje: goederenbeweging naar verhouding van den groei der bevolking, laat hij dan de cijfers der bevolking van 1911 en 1912 met de goederenbeweging van toen, eens toetsen aan de cijfers van 1925. Zijn wenschen zullen dan meer dan vervuld zijn. Genoemde vooroorlogsche jaren zijn altijd als uitstekende aangemerkt, terwijl 1914, ook indien de oorlog niet ware uitgebroken, beneden 1913 zou zijn gebleven. Waarlijk, het gaat vandaag der Rotterdamse haven, in het algemeen, niet slecht. Slechts eene schaduw blijft hangen: de slechte ontwikkeling van het stukgoederenvervoer — waarvoor naar mijne overtuiging niet het voorname euvel moet worden gezocht in de haventarieven — die laag zijn! — maar in de reeks van bezwaren in mijn vorige opmerkingen aangegeven.

De heer Pl. meent verder op te moeten komen tegen „de stelling” dat de koopkracht der Nederlandsche munt slechts 55 pCt. is van de vooroorlogsche waarde.

Is dit een stelling?

Het is een feit, iedere minuut van den dag bevestigd door de practijk. En waarvan met geringe variëteit de onomstootbaarheid niet enkel in ons land maar in alle landen, wier munt op goudpariteit staat en waar de binnenlandsche verhoudingen zich inmiddels daarbij hebben aangepast, vaststaat. Aan de gevolgen van dat feit ontkomt niemand; ook niet degenen die te beslissen hebben over de haventarieven. Ook

zij hebben er voor te zorgen, deze tarieven te baseeren op de reële waarde van het geld. Elke andere omvatting is ontoelaatbaar, wijl het eene belasting der burgerij ten dienste van handel en scheepvaart zou inhouden. Bovendien lijkt het mij ook juist, te handelen overeenkomstig het onafwijsbare feit der waardedaling van het goud, dan zich te vleien met de illusie: het leven zal wel goedkoper worden.

De cijfers van den heer Pl. aan het eind zijner opmerkingen omtrent de administratierechten der Scheepvaart-Vereeniging waren mij bekend. Nu hij deze in het openbaar mededeelt geeft het mij aanleiding tot de dankbare opmerking, dat in vergelijking daarmede toch wel zeer duidelijk de laagte der haventarieven spreekt. Overigens ware het niet ondienstig, indien de heer Pl. voor een juiste vergelijking niet de cijfers der „administratierechten” van 1923 en 1926 tegenover elkander plaatste, doch die van 1913 en 1926.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET EERSTE JAAR SCHADEVERGOEDINGSREGIME.

II.

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

Den 13den December jl. bracht de Generaalagent voor Herstelbetalingen zijn definitief verslag uit aan de Commissie van Herstel over het eerste jaar, waarin Duitschland volgens de bepalingen van het Protocol van Londen aan zijn schadevergoedingsverplichtingen heeft voldaan.

Dit verslag en de tegelijkertijd uitgebrachte rapporten van de ter uitvoering van de nieuwe regeling aangestelde Commissarissen en Trustees behandelen in de eerste plaats de maatregelen, getroffen ter uitvoering van het te Londen aanvaarde Plan der Experts en ter inning en overmaking van den eersten schadevergoedingstermijn. Zij ontleenen echter hun groote beteekenis aan het feit, dat zij bovendien aan den algemeenen toestand van Duitschland uitvoerige beschouwingen wijden, waarbij niet slechts de ontwikkeling van het economisch leven aan de hand van vraagmateriaal wordt geschetst, maar ook een aantal vraagstukken, welker oplossing van groot belang is voor de richting, waarin zich die ontwikkeling zal voltrekken, nader onder de oogen wordt gezien.¹⁾

De uitvoering van het Expertsplan maakte hier reeds het onderwerp eener beschouwing uit.²⁾ Waar deze voornamelijk gebaseerd was op het interim-rapport van den Generaalagent en op diens maandstaten kan op dit punt ten aanzien van zijn rapport met enkele aanvullingen worden volstaan om eenigszins uitvoeriger stil te staan bij de rapporten der Commissarissen en Trustees.

Het ontbreken der V. S. in het t.a.p. gegeven staatje van de verdeling der herstelbetalingen blijkt hieraan toe te schrijven, dat de V. S. tot dusver nog niet over het hun toekomende aandeel ad 15,3 miljoen G.M. hebben beschikt, doch dit bedrag bij den Generaalagent hebben laten staan.

Ten einde de betalingen gelijkelijk over het jaar te verdeelen werden, behalve de reeds vermelde overeenkomst omtrent de rentebetaling der spoorwegobligaties, regelingen getroffen volgens welke zoowel de betalingen der transportbelasting als die uit 's Rijks middelen maandelijks zullen geschieden.

De leveranties in natura van andere artikelen dan reeds vóór het Protocol werden geleverd, hebben zich na het tot stand komen van de z.g. Wallenberg-voorwaarden sterk ontwikkeld: op 31 Augustus 1925 bedroeg het aantal contracten volgens deze voorwaarden 235, op 15 November 1925 was het gestegen tot 805.

* * *

¹⁾ [Verg. voor het vraagstuk van de uitzetting der publieke en semi-publieke gelden p. 1145 in het No. van 30 Dec. 1925. — Red.]

²⁾ Pag. 379 in het No. van 7 Oct. 1925.

De Commissaris van de Rijksbank bespreekt in het eerste gedeelte van zijn rapport de controle, die hij, overeenkomstig de bepalingen der nieuwe bankwet, op uitgifte en dekking der biljetten uitoefent.

De door de Experts aanbevolen zuivering van het ruilmiddel blijkt goede vorderingen te hebben gemaakt. Aan het einde van het verslagjaar (31 Augustus 1925) was het aandeel der oude, in (papier-) Marken uitgedrukte, biljetten nog slechts minder dan 1 pCt. van de totale circulatie der Rijksbank, die op dat tijdstip bijna 2600 miljoen R.M. bedroeg. Van de Rentenbank, het instituut, dat bij de beëindiging der inflatie met de functies eener circulatiebank bekleed was geworden, doch zich sedert de reconstructie der Rijksbank in liquidatie bevindt, werden in het verslagjaar bijna 250 miljoen R.M. biljetten ingetrokken; de omloop dezer bank bedroeg op 31 Augustus 1925 nog 1700 miljoen R.M. Op genoemden datum bleek de circulatie verder te bestaan uit ruim 500 miljoen R.M. aan munten, die door het Rijk worden aangemaakt en door de Rijksbank, tot een maximum van 20 R.M. per hoofd, in circulatie gebracht worden. Eindelijk waren nog in omloop 186,5 miljoen R.M. biljetten der vier particuliere emissiebanken, wier privilege door de nieuwe regeling intact gelaten, doch aan enge grenzen gebonden werd.

Wat de dekking der Rijksbank betreft blijkt, dat aan als zoodanig toegelaten activa steeds tusschen de 50 en 70 procent der circulatie aanwezig waren, zoodat aan het wetsvoorschift, dat 40 procent als minimum stelt, ruimschoots voldaan is geworden. In dit verband wordt een uitspraak van den President der Rijksbank weergegeven, volgens welke dit instituut de in de wet neergelegde vergunning om een vierde der totale dekking te doen bestaan uit deviezen¹⁾ slechts als een hulpmaatregel beschouwt en de voorkeur geeft aan een volledige gouddekking. Geconstateerd kan dan ook worden, dat de dekking der Rijksbank zich in overeenstemming met dit beginsel heeft ontwikkeld.

De beschouwingen van den Commissaris over de politiek van de Rijksbank werden reeds in een vorig nummer van dit blad weergegeven²⁾, zoodat daarop thans niet behoeft te worden ingegaan.

* * *

Voor de overige Commissarissen en Trustees lag het zwaartepunt hunner werkzaamheden op voorbereidingen in verband met de latere annuïteiten, daar in het eerste jaar van de op hun terrein liggende betalingen slechts 200 miljoen G.M. door de spoorwegen behoefde te worden voldaan. Een overzicht van het op dit gebied verrichte knoopt dan ook het beste aan bij de regeling voor het thans loopende tweede reparatiejaar.

In bedoelde periode moet worden betaald:

	miljoen G.M.
1o. rente en aflossing der spoorwegobligaties	595
2o. opbrengst der verkeersbelasting	250
3o. bijdrage van het Rijk	250
4o. rente der industrie-obligaties	125
Totaal	1.220

Ad 1o. Aan den Trustee voor de Deutsche spoorwegobligaties werd een certificaat over 11 milliard G.M. obligaties overgedragen; hij heeft het volle bedrag nog steeds onder zijn berusting, want men achtte het, in verband met de positie der internationale kapitaalmarkten, nog niet gewenscht om tot verkoop der obligaties aan het beleggende publiek over te gaan.

De spoorwegmaatschappij betaalde op de vastgestelde tijdstippen (ook voor de volgende jaren werd met den Agent een overeenkomst getroffen, krachtens welke de halfjaarlijksche betalingen in maandelijksche werden omgezet, waarbij de Agent voor de te vroeg

¹⁾ Hieronder verstaat de wet: bankbiljetten, wissels met een looptijd van hoogstens 14 dagen, cheques en direct opvorderbare saldi; alles in valuta.

²⁾ [Op p. 1126 in het No. van 23 Dec. 1925. — Red.]

verrichte stortingen rente vergoedt) in totaal 200 miljoen G.M. Zij reserveerde volgens het Plan der Experts 130 miljoen G.M. voor betaling van rente en aflossing in het tweede hersteljaar. Bovendien was het mogelijk nog 80 miljoen G.M. te reserveeren voor den dienst der leening in latere jaren.

Ad 2o. De spoorwegmaatschappij betaalt deze belasting den 21sten van elke maand op grond van de bruto-ontvangsten der vorige maand. Een verzwaring van de op de spoorwegen drukkende lasten is dit niet, daar onder normale omstandigheden deze belasting aan het Rijk zou moeten worden afgedragen. Het percentage bedraagt 7 pCt. van de bruto-opbrengst van het vervoer van goederen (uitgezonderd steenkolen) en 10—16 pCt. van de bruto-opbrengst van het personenvervoer.

Ad 3o. Volgens de oorspronkelijke regeling zou de spoorwegmaatschappij in de eerste twee hersteljaren een vierde van haar preferent aandeelkapitaal, dus 500 miljoen G.M., verkoopen en de opbrengst aan het Rijk overdragen. Men overwoog echter, dat bij een rendement van pandbrieven van 10 pCt. de plaatsing van 7 pCt. preferente aandelen zonder een aanzienlijk disagio, waardoor bovendien toekomstige emissies bemoeilijkt zouden worden, niet mogelijk zou zijn. Met het Rijk werd nu overeengekomen, dat de spoorwegmaatschappij aan haar verplichting voldoet door aan het Rijk de 500 miljoen G.M. preferente aandelen, in plaats van de opbrengst daarvan, over te dragen, terwijl de spoorwegmaatschappij gedurende 5 jaar het recht behoudt om de aandelen terug te vorderen ten einde deze volgens de oorspronkelijke regeling te gelde te maken. Bovendien heeft het Rijk nog nominaal 124 miljoen G.M. dezer aandelen overgenomen tot een prijs van 120 miljoen R.M., welke som betaald werd door de schrapping eener vordering van het Rijk ten bedrage van 82 miljoen R.M. en door voldoening van 38 miljoen R.M. in contanten. Het Rijk zou dus zijn verplichting in het tweede jaar kunnen voldoen uit de opbrengst van eventueelen verkoop van spoorweg-aandelen. Het Plan der Experts laat echter ook de mogelijkheid open van dekking dezer 250 miljoen G.M. uit de opbrengst eener binnenlandsche leening.

Ad 4o. Gedurende het eerste hersteljaar behoeften door de industrie geen betalingen op reparatierekening te worden verricht. In het tweede jaar moeten 125 miljoen G.M. betaald worden en wel in gelijke bedragen op 1 April en 25 Augustus 1926. Het is tot dusver niet gelukt ook voor deze betaling een regeling te treffen, waardoor zij gelijkmatig over het geheele jaar zouden worden verdeeld.

De Trustee voor de industrieobligaties deelt mede, dat geen enkele onderneming gebruik heeft gemaakt van het recht om obligaties af te lossen, welk recht bestaat zolang de obligaties zich nog in handen van den Trustee bevinden.

Volgens officieele schattingen moet het vermogen der aan den last op de industrie onderworpen ondernemingen op 32 milliard G.M. worden getaxeerd, zoodat de betalingen, die in een standaardjaar 300 miljoen G.M. bedragen, minder dan 1 pCt. van dit vermogen uitmaken. Deze belasting wordt nog met ongeveer een derde verlicht door de aanvullende wetgeving, welke den last verdeelt over meer ondernemingen dan het Plan der Experts aangeeft.

Den 28sten Februari 1925 werden volgens de bepalingen der wet certificaten voor 5 milliard G.M. collectieve onvervreemdbare industrieobligaties aan den Trustee overhandigd. De Bank voor Industrieobligaties gaf hiertegenover verhandelbare industriebonds uit, waarvan rentedienst en aflossing verzekerd zijn door de gedeponeerde obligaties.

De Trustee is gerechtigd van de belangrijkste ondernemingen omwisseling te vorderen van de helft van hun aandeel in de collectieve obligaties in verhandelbare obligaties op eigen naam. Hij heeft van dit recht in die mate gebruik gemaakt, dat hij op 30 Sept. 1925 beschikte over:

4.346,5 miljoen G.M. 5 pCt. industriebonds, uitgegeven door de Bank voor Industrieobligaties;

653,5 miljoen G.M. 5 pCt. obligaties, uitgegeven door een aantal der grootste Deutsche ondernemingen.

De Trustee geeft van de ondernemingen, van welke hij verhandelbare obligaties verlangd heeft, het volgende overzicht:

Industriegroep	Aantal ondernemers	Totale obligatieschuld	Percentage
Zware industrie (Mijnbouw, ijzer- en staalproductie)	82	629.302.540	42,83
Machine- en elektrische industrie	64	381.609.560	25,97
Chemische industrie	29	296.083.140	20,15
Textielindustrie	8	39.206.260	2,68
Gas- en waterleidingen	7	42.968.140	0,63
Papierindustrie	2	9.162.740	2,93
Levensmiddelenindustrie	11	33.430.040	2,28
Lederindustrie	3	10.747.900	0,74
Bouwmaterialindustrie	4	12.808.240	0,87
Drukkerijen	1	3.742.560	0,25
Bouwindustrie	2	6.774.420	0,46
Kinematographische industrie ..	1	3.146.400	0,21
Totaal	214	1.468.981.940	100,00

Opmerking: Het percentage heeft alleen betrekking op het bedrag der belasting van die ondernemers, welke verplicht zijn, verkoopbare obligaties af te geven (1.468.981.940).

Het bedrag van 653,5 miljoen blijft beneden de helft van 1469 miljoen, doordat een aantal ondernemingen, dat bezwaarschriften had ingediend, geheel of gedeeltelijk is ontheven van den plicht tot afgifte van verhandelbare obligaties.

Ook van de industrieobligaties heeft nog geen verkoop aan het publiek plaats gevonden.

De werkzaamheden van den Commissaris van de verpande belastingen, ten slotte, droegen voornamelijk een voorloopig karakter. Eerst in het derde hersteljaar bestaat de mogelijkheid, dat hij de opbrengst dezer belastingen inhoudt ter voldoening van de verplichtingen van het Rijk. Tot zoolang draagt hij de opbrengst der door hem gecontroleerde belastingen in zijn geheel aan 's Rijks schatkist af.

In het eerste hersteljaar bedroeg de opbrengst der verpande belastingen gemiddeld 144 miljoen G.M. per maand of 1.728 miljoen G.M. per jaar, wat zeer gunstig is te noemen in verband met de door de Experts geschatte bijdrage van 1250 miljoen G.M. uit de Rijksmiddelen in een standaardjaar.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van scheepsvrachten. — Het totaal indexcijfer van scheepsvrachten voor volle

Datum	Europeesche waten	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	000
(Gemidd.v.1913)	110,03	113,09	123,37	106,29	117,38	127,89	116,34
Febr. 1920	814,31	529,89	757,52	744,81	587,02	712,16	690,95
Dec. "	268,90	277,17	244,10	256,79	286,72	347,18	280,14
Dec. 1921	160,06	164,07	163,72	144,43	141,25	166,47	156,67
Dec. 1922	137,09	135,15	129,19	122,61	136,08	159,34	136,57
Dec. 1923	134,03	132,72	120,09	124,35	125,07	144,21	130,19
Dec. 1924	117,44	129,18	119,45	119,76	129,29	161,13	129,38
Januari 1925	115,26	134,60	120,38	123,83	132,44	172,70	133,20
Februari "	114,92	146,54	118,04	121,95	129,99	178,04	134,91
Maart "	116,34	130,81	110,41	116,99	118,42	151,33	124,05
April "	114,18	133,39	110,62	115,95	114,60	138,87	121,27
Mei "	109,86	124,85	110,97	108,43	105,16	126,41	114,28
Juni "	109,25	104,78	108,24	105,53	100,43	112,17	106,73
Juli "	119,02	111,96	113,42	106,15	94,43	117,51	110,41
Augustus "	107,22	113,46	110,79	112,24	99,14	126,41	111,54
Sept. "	103,22	117,25	109,09	113,38	101,83	140,65	114,24
October "	109,56	121,03	110,52	106,49	104,46	142,43	115,75
November, "	115,30	119,13	110,70	109,85	109,07	149,55	118,93
December, "	116,98	121,57	117,03	110,05	110,10	154,90	121,77

ladingen", schrijft „The Economist”, „vertoont gedurende de afgelopen maand een netto-stijging van 2,39 pCt. Dit brengt het totaalcijfer op 121,77 tegenover 120,38 een jaar geleden.

De bewegingen in de indexcijfers der verschillende groepen volgen uit de aan den voet der vorige kolom afgedrukte tabel.

De veranderingen in het indexcijfer van elke groep en sub-groep over de afgelopen maand worden in de volgende tabel weergegeven, waarbij het gemiddelde vrachtenpeil gedurende 1898—1913 op 100 is gesteld.

	Index- cijfer	+ of —
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	128,44	+ 5,50
„ „ „ thuisvracht.....	137,09	+ 4,83
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	128,55	— 7,21
„ „ „ thuisvracht.....	105,79	— 0,29
Noord-Amerika.....	121,57	+ 2,44
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	104,12	— 2,50
„ „ „ thuisvracht.....	129,94	+ 15,16
Indië; uitgaande vracht.....	107,37	— 2,11
„ „ „ thuisvracht.....	112,73	+ 2,50
Het verre Oosten, enz.....	110,10	+ 1,03
Australië.....	154,90	+ 5,35

Tot aan de Kerstvacantie, gedurende welke bevrachtingen bijna geheel tot stilstand zijn gekomen, was de grondtoon vast. De vrachten voor uitgaande kolenscheepingen naar de Middellandsche Zeehavens vertoonden een geringe afbrokkeling, na de stijging van de vorige maand, doch, over het geheel genomen, handhaafde zich het uitgaande kolentransport goed. Bij de graanverscheepingen werd een aanzienlijke hoeveelheid tonnage opgenomen door de Vereenigde Staten, Australië en Argentinië; de noteringen voor laatstgenoemde markt stegen scherp, doch bleven nog belangrijk beneden het niveau van een jaar geleden. Wat betreft de „tramp“-vaart toonden Indië en het Verre Oosten geen gunstige vooruitzichten.

De verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913 blijkt uit de volgende tabel.

(1913 = 100)

Maand	1922	1923	1924	1925
Januari.....	131,60	114,05	117,11	114,49
Februari.....	135,76	112,73	123,78	115,96
Maart.....	135,53	115,23	122,09	106,63
April.....	129,46	115,45	117,22	104,24
Mei.....	125,12	114,55	114,27	98,23
Juni.....	117,45	106,82	108,62	91,74
Juli.....	114,52	103,39	103,75	94,90
Augustus.....	113,16	100,16	104,43	95,87
September.....	110,37	103,04	110,50	98,19
October.....	114,42	107,86	115,55	99,49
November.....	119,43	111,21	112,76	102,23
December.....	117,39	111,81	111,21	104,67
Jaarl. gemiddeld.	122,02	109,69	113,44	102,22

Opgemerkt dient te worden, dat het gemiddelde cijfer van den vrachtenindex voor het afgelopen jaar tegenover dien van 1924 een daling vertoont van bijna 10 pCt., en bijna 7 pCt. beneden het gemiddelde van 1923 is.

Keynes over den Franschen Franc. —

In de jongste „Nation” schrijft Keynes een open brief aan den Franschen Minister van Financiën, „wie hij is of zijn moge”. Hij zet daarin zijn meening uiteen omtrent den aard der moeilijkheden, waarvoor de Minister zich ziet gesteld en doet de middelen aan de hand, welke z.i. tot hun oplossing kunnen leiden.

In de eerste plaats brengt hij in herinnering, dat hij reeds meer dan twee jaren geleden het volgende schreef: „Het niveau van den Franc zal op den duur bepaald worden, niet door speculatie of de handelsbalans, of zelfs door het resultaat van het Ruhravontuur, doch door het deel van zijn inkomen uit arbeid, dat de Fransche belastingbetaler zal toelaten, hem te ontnemen, om de aanspraken van den Franschen „rentier” te betalen”. Keynes' meening is, dat dit

ook thans het gronddenkbeeld is, waarvan de plannen van den Minister behooren uit te gaan.

Nu is het duidelijk, schrijft hij, dat er twee methoden zijn, dit gewenschte evenwicht te bereiken; nl. belastingverhooging enerzijds, vermindering van de aanspraken van den „rentier” anderzijds. De eerste methode, waardoor ongeveer een vierde van het Fransche volksinkomen door belastingen zou worden geabsorbeerd, acht hij ondoorvoerbaar. Te overwegen is derhalve, hoe op de beste wijze de aanspraken van den „rentier” zijn te verminderen. Drie methoden zijn mogelijk: kapitaalheffing, gedwongen verlaging van den interest op de openbare schuld of een prijsstijging, welke de werkelijke waarde van de aanspraken van den „rentier” vermindert.

De eerste acht Keynes in Frankrijk politiek en administratief onmogelijk; de tweede, welke neerkomt op schuldverloochening, slechts in uiterste noodzaak gewenscht, zoodat slechts de derde overblijft, nl. een binnenlandsche prijsstijging.

Opeenvolgende Ministers hebben inderdaad reeds hun uiterste best gedaan, om langs dezen uitweg te ontsnappen. Zij hebben op magnifieke wijze geïnflationneerd en de goudwaarde van den Franc in toeneemende mate, met slechts tijdelijke terugslagen, doen dalen. Intusschen heeft het groote leger der voorgangers van den huidige minister, ondanks al zijn pogingen, gefaald in het voldoende verminderen van de binnenlandsche koopkracht van den Franc. Keynes rekent den Minister voor, dat de prijzen van zuiver binnenlandsche producten, tegen den huidige wisselkoers omgerekend, niet veel meer dan de helft der wereldprijzen bedragen, en, in goud uitgedrukt, beneden hun vooroorlogspeil staan. Nu wordt de last, welke de „rentier” op den belastingbetaler uitoefent, gemeten aan de binnenlandsche koopkracht van de Francs, welke den eerste worden ontnomen, om den tweede ter hand te stellen. Indien derhalve de binnenlandsche prijzen even snel waren gestegen als de wisselkoers is gevallen, zou de werkelijke last van den dienst der nationale schuld ten minste een derde minder zijn.

Wat is nu de verklaring van het huidige lage niveau der francprijzen? K. meent: (1) het tijds-element: binnenlandsche prijzen bewegen langzaam, doch zullen, naarmate de tijd voortschrijdt, bewegen, zoodat zij behooren te doen; (2) het oppotten van biljetten op nog grootere schaal dan vroeger, hetgeen leidt tot een trage circulatie van het beschikbare ruilmiddel; (3) overmatige buitenlandse belegging door Franschen, als gevolg van het gebrek aan vertrouwen, dat de wisselkoers omlaag drijft tot beneden het cijfer, dat past bij de handelspositie; en (4) wettelijke beperking van de huren, etc.

De remedie voor deze invloeden is, wat den eersten betreft, het verloop van tijd, zonder meer, en wat den tweeden en derden aangaat, het herstel van het binnenlandsch vertrouwen. De juiste strategie is derhalve het vertrouwen te herstellen en dan te wachten. En de weg tot herstel van het vertrouwen is zeker niet opeenstapeling van belastingen, doch — en hier blijkt K. van hetzelfde inzicht, als reeds meerdere malen door Prof. Nogaro in dit blad is verdedigd — den Franc te stabiliseeren op een wijze, die geen reden tot twijfel of critiek laat, in de buurt van zijn huidige niveau.

Hoe moet nu de Franc worden gestabiliseerd? Dit is niet zoo moeilijk, als het verondersteld wordt te zijn. De handelsbalans is zeer gunstig voor Frankrijk. Het huidige niveau der binnenlandsche prijzen moedigt den uitvoer aan en belemmert den invoer. De metaalvoorraad van de Bank van Frankrijk is bij den huidige wisselkoers ongeveer 40 pCt. der circulatie waard. K. meent, dat niets anders noodig is, dan dat de Bank van Frankrijk verklaart, dat zij gedurende ten minste twee jaren in onbepaalde hoeveelheden dollars zal afgeven tegen francs op niet ongunstige (Voortzetting op pag. 41.)

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND.

(Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

	1925								Jan./Nov.	
	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	1924	1925
Arbeidsmarkt.										
Bedrag der gehouden aanbestedingen $\times f$ 1000	10.909	9.422	10.583	8.270	6.567	8.013	14.686	8.432	115.599	100.754
<i>waaronder voor fabrieksbouw $\times f$ 1000</i>	485	498	390	727	271	196	231	147.	3.169	4.210
*Stans- en part. mijnen. Aantal arbeiders op 1 en der maand	30.248	29.944	29.939	30.287	30.705	30.621	30.446	30.413		
*Metaalindustrie. Aantal meerderj. arbeiders op 1 Jan. en 1 Juli	15,1	15,0	13,9	16,2	17,5	18,1	17,4	17,1	22.983 ¹⁸⁾	26.332 ¹¹⁾
Haven- { Gemiddeld aantal taken p. week v. Amsterdam									219,7	185,6
<i>bedrijf - alle b. d. "Havenarbei s-Reserve" (\times 1000)</i>	38,1	40,6	36,4	43,4	44,3 ¹⁹⁾	39,0	37,1			
Zeevisscherij; aantal vaartuigen, welke de — uitoefenden ..	\$ 508	\$ 568	\$ 763	\$ 773	\$ 783	\$ 792	\$ 783			
Indexcijfer der Werkloosheid.										
	6,6	5,9	5,7	7,—	7,2	6,5	6,2	\$ 8,—	8,6	\$ 7,6
Arbeidsbemiddeling.¹⁾										
Aanbiedingen v. { Ingeschreven ged. de maand	39,7	38,5	42,1	46,9	46,5	48,5	48,9	58,4		
<i>werkzoekenden. { Overgebl. op het einde v. de mnd.</i>	66,6	57,4	59,6	58,2	61,5	62,9	64,8	80,2		
Aanvragen van { Ingeschreven ged. de maand	21,6	21,8	21,1	22,8	20,6	21,5	21,1	18,3		
<i>werkgevers. { Overgebl. op het einde v. de mnd.</i>	5,5	5,7	5,0	4,6	4,6	4,8	4,4	4,0		
Plaatsin-en-	16,7	16,8	17,3	18,3	16,4	17,1	16,8	14,9		
Arbeidsloon.										
Ondergrondse arbeiders	f 5,28	f 5,29	f 5,33	f 5,29	f 5,33	f 5,35	f 5,36			
Bovengrondse "	" 3,89	" 3,88	" 3,89	" 3,90	" 3,94	" 3,91	" 3,90			
Bouwbedrijven { Metselaar uurinkomen	" 0,91	" 0,97	" 1,—	" 0,98	" 1,—	" 0,94	" 0,93			
<i>Amsterdam. { Timmerman "</i>	" 0,92	" 0,92	" 0,92	" 0,91	" 0,91	" 0,91	" 0,90			
<i>Opperman "</i>	" 0,87	" 0,87	" 0,91	" 0,87	" 0,88	" 0,85	" 0,86			
Metaalindustrie. uurinkomen van meerderjarige arbeiders				f 0,57	f 0,65 ⁴⁾			f 0,57 ²⁾		
Artillerie- { Wapenfabriek te Hembrug								" 0,70 ⁴⁾		
<i>inrich- { Fabrieken van munitie en ontplof-</i>								" 0,63 ⁴⁾		
<i>tingen { bare stoffen te Hembrug.</i>								" 0,77 ⁴⁾		
<i>Constructiewerkplaatsen te Delft ..</i>										
Voortbrenging en verbruik.										
Zee. { aanvoer in Ned. havens ⁵⁾ \times 1000 K.G.	3.876	4.321	3.564	5.418	8.987	12.214	16.164			
visscherij. { opbrengst $\times f$ 1000	1.000	1.052	1.174	1.443	2.597	2.811	4.019			
*Productie der kolenmijnen \times 1000 ton ⁶⁾	526	519	506	601	590	618	653	\$ 628	-5.371	\$ 6.216
Voor binnenlandsch verbruik beschikbaar gekomen hoeveelheden steenkolen \times 1000 ton ⁷⁾	687	784	760	823	791	899	957	\$ 915	8.639	\$ 9.193
In consumtie gebrachte suiker ⁸⁾ \times 1000 K.G.	13.933	15.385	17.118	18.086	17.397	18.055	17.173	19.482	176.718	184.316
Aan de consumtie onttrokken suiker ⁹⁾ \times 1000 K.G.	837	912	1.111	664	843	866	801	843	14.522	9.821
*Schepen in aanbouw; inhoud in bruto Register-ton ¹⁰⁾ ..			100.682			127.775				
Handel en Verkeer.										
Handelsbeweging zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal (in millioenen)	194	198	183	865			199	2.144	2.250	
<i>invoer</i>										
<i>uitvoer</i>	144	150	124	162	174	178	163	148	1.524	1.666
<i>Saldo invoer</i>	49	48	59	-18 ¹⁾			51	620	584	
Ontvangsten der Spoorwegmaatsch. (in millioenen)	12,8	12,7	13,2	15,2	16,2	13,8	13,7	\$ 11,7	154,9	\$ 145,6
Ontvangsten per dagkilometer sedert 1 Jan. (in gld.)	112,61	112,64	113,99	117,07	120,2	\$ 120,40	\$ 120,74	\$ 119,88	126,91 ¹³⁾	
Inklaringen (geladen Nieuwe Waterweg) (in 1000 N.R.T.) {	1.329	1.539	1.675	1.452	1.469	1.387	1.296	1.315	12.181	15.242
<i>zeeschepen) { IJmuiden</i>	323	347	322	348	379	317	383	356	3.455	3.668
Inklaringen { Lobith (geladen rivierschepen in 1000 ton	1.975	2.237	2.187	2.685	2.845	2.539	2.661	2.401	20.199	25.158
<i>Uitklaringen) { van 1000 K.G.)</i>	1.624	1.757	2.129	2.097	1.761	1.373	1.351	1.240	12.479	17.308
Opgelegde zeeschepen ojd. ten der maand: aantal ¹¹⁾	17	15	22	37	34	31	31	22	8 ¹²⁾	
Idem: bruto inhoud in 1000 reistertonnen	80	73	118	188	161	158	152	117	39 ¹³⁾	
Goederenvervoer { Gelost bij invoer	1.581	1.893	1.722	2.038	1.985	1.894	2.172	1.824	17.349	20.042
<i>in de havens¹²⁾ { Geladen bij uitvoer</i>	636	701	565	756	839	770	793	773	6.059	7.758
<i>Doorgevoerd met overlading) (in 1000 ton)</i>	1.800	1.981	1.959	2.470	1.916	2.134	2.302	1.528	16.855	21.456
Prijzen, kosten van levensonderhoud.										
Indexcijfers der groothandelsprijzen { Algemeen cijfer	151	151	153	155	155	155	154	154	155	155
<i>in Nederland (1913 = 100)</i>	149	148	153	155	153	153	153	156	155	154
Kosten van { Arbeidersgezinnen A'dam (vrt. '20 = 100).			83,8			83,6				
<i>levens- { Arbeidersgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100).</i>			85,7			82,9				
<i>onderhoud. { Ambtenaarsgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100).</i>			84,6			83,2				
Financiewezen.										
*Opbrengst Rijksmiddelen (totaal)	37,4	43,6	38,3	37,4	37,9	37,5	40,8	43,7	407,4	426,7
* " Beursbe'asting	0,296	0,422	0,398	0,581	0,363	0,433	0,642	0,768	3,291	5,316
* " Invoerrecht	2,82	2,89	3,75	3,43	3,88	4,72	4,72	4,58	32,57	39,93
* " Statistiekrecht	0,335	0,333	0,363	0,353	0,374	0,348	0,382	0,351	3,831	3,867
*Gegireerd door den Postch. en Giro'dienst (in millioenen)	271	284	254	267	307	304	283	251	161 ¹³⁾	3.044
*Giro-omzet bij de Ned. Bank (in millioenen)	2665	2736	2684	3039	2380	2605	2678	2462	25.448	28.716
Wissel-disconto der Nederl. bank	4,—	4,—	4,—	4,—	4,—	4,—	3,5	3,50	5,0	3,93
Particulier disconto	3,23	3,45	3,08	2,72	3,72	3,60	3,40	3,35	3,97	3,06
Prolongatie	2,84	2,85	2,47	2,32	3,55	3,26	3,38	3,47	3,94	2,01
I. Nederl. Staatsleeningen										
II. Provinc. en gemeent. leeningen										
III. Hypbanken werkz. in Nederl. [Pbr.]										
IV. Spoorwegleeningen										
Fondsen I tm. IV										
V. Nijfve'heid [Aand. van 49 ondern.]	74	78	80	77	77	77	79	80	79	
VI. Bank- en credietinstell. [Aand. van 7 ondern.]	72	75	79	78	80	80	81	84	87	
VII. Scheepvaart [Aand. van 7 ondern.]	64.	66	61	61	63	62	64	63	66	
VIII. Indische fondsen [Aand. van 24 ondern.]	103.	106	103	107	113	117	124	129	133	
IX. Petroleum [Aand. Kon. Ned. Petr. Mij.]	95	96	99	100	96	96	99	103	105	
*Emissies (in millioenen)	9,1 ¹⁴⁾	38,0 ¹⁵⁾	49,0 ¹⁶⁾	73,6 ¹⁷⁾	31,3 ¹⁸⁾	21,1 ²¹⁾	60,2 ²²⁾	20,4 ²³⁾	347,5	454,0 ²⁰⁾
Aantal uitgesproken Faillissementen.										
	338	304	363	360	271	408	319	306	4.066	3.764

§ Voorloopige cijfers.

1) Omvattende de werkzaamheden van 39 districtsarbeidsbeurzen, van drie andere arbeidsbeurzen en voor zoover bekend, van de correspondentieschappen der arbeidsbemiddeling. 2) 1e halfjaar. 3) De week, waarin een staking viel, buiten beschouwing gelat. n. 4) Loon op 1 Juli. 5) Zoowel door Nederlandsche als buitenlandsche schepen. 6) Kolen slijk niet inbegrepen. Wel zijn inbegrepen de steenkolen, welke voor eigen gebruik dienen, alsmede de kolen, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkokolen“]. 7) Saldo invoer plus eigen productie. 8) D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker, zoo al niet in

dezelfde maand, dan toch binnenkort de consumenten bereikt. 9) D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. 10) 1. Op den laatsten van het kwartaal. Cijfers van Lloyds. 11) Te Amsterdam en te Rotterdam. 12) Amsterdam, Rotterdam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland Terneuzen, Zaandam, Delfzijl, Harlingen, Maassluis, Dordrecht, IJmuiden en overige havens. 13) November. 14) Nom. 2,9 voor conversie. 15) Nom. 32,3 voor conversie. 16) Nom. 20,5 voor conversie. 17) Nom. 39,3 voor conversie. 18) Op 1 Juli. 19) Nom. 4,4 voor conversie. 20) Nom. 22,7 voor conversie. 21) Nom. 6,6 voor conversie. 22) Nom. 21,9 voor conversie. 23) Nom. 8,8 voor conversie.

ger voorwaarden dan een door haar aangegeven verhouding tusschen Dollar en Franc en dat de Bank bereid is, zoo noodig tot dit doel haar goud aan te wenden. De gekozen koers zal waarschijnlijk ergens tusschen 1 Dollar voor 25 Francs en 1 Dollar voor 30 Francs moeten liggen en het zou veiliger zijn te beginnen met de laatste verhouding, in de hoop, dat de eerste op het einde zal worden bereikt. Voor het succes van het plan is niets anders noodig, dan dat deze plechtige belofte van de Bank wordt geloofd. Met dezen achtergrond van stabiliteit zal de Minister in staat zijn, genoeg te leenen om zonder verdere inflatie door de overgangperiode heen te komen. Voor de rest kan hij op den tijd vertrouwen. Naarmate het binnenlandsche prijsniveau langzamerhand rijst tot een evenwichtstoestand met den wisselkoers en het apparaat voor de belastinginvordering langzamerhand verbetert, zullen de middelen van maand tot maand toenemen, zoodat zij met de uitgaven in evenwicht zijn. Die belastingen, welke in Francs luiden en niet *ad valorem* geheven worden, moeten natuurlijk *pari passu* met de prijsstijging worden verhoogd.

Er zijn twee zaken, ten aanzien waarvan de Fransche Regeering met ijzeren wil aan haar besluit moet vasthouden — den Franc op een minimumcijfer te stabiliseeren, zelfs wanneer het goud kost dit te doen, en de belastingen volledig te innen. Dit zijn de onmisbare maatregelen. Heroïsche pogingen, de belastingtarieven te verhoogen, zijn in dit stadium pogingen in een verkeerde richting en zullen geen succes hebben.

Tegen deze gedragslijn verzetten zich, naar K. ten slotte uiteenzet, de politieke argumenten van de populariteit der duurte en van het nadeel, dat zij voor de exportbelangen medebrengt. Daartegenover staat echter, dat de boeren aldus meer voor hun producten zullen krijgen, terwijl de Regeering duidelijk moet maken, dat het niet de bedoeling is, dat loontrekkers en ambtenaren zullen lijden en dat zij, indien zulks verstandig blijkt, een wet zal doen aannemen tot automatische, kwartaalsgewijze verhoging van alle loonen en salarissen gedurende de volgende twee jaren, overeenkomstig iedere stijging van de kosten van het levensonderhoud.

MAANDCIJFERS.
POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	October 1925		November 1925	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o ..	112.204		112.708	
Ontv. stortingen.	444.987	74.893.693	406.006	77.525.926
Uitbet. chèques..	136.483	52.697.966	169.138	58.302.746
Bijschrijvingen ..	1.054.047	378.435.051	968.124	360.539.202
waarvan in giro		303.898.872		282.913.786
Afschrijvingen ..	675.061	354.872.587	675.432	342.144.323
waarvan in giro		303.898.872		282.913.786
Gezamenlijk te goed op ult ^o ..		437.022.246		455.390.847
Belegd		65.424.511		69.931.027

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	NOVEMBER	1923	1924	1925
Inlagen	f	9.766.300	f 9.083.041	f 9.867.110
Terugbetalingen ..	„	9.903.452	„ 10.121.261	„ 9.256.199
Tegood der inleggers op ultimo	„	297.495.147	„ 299.818.223	„ 303.847.697
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„	44.503.800	„ 43.826.900	„ 41.895.550
Spaarbankboekjes:				
Aantal nieuw uitgegeven		8.555	8.748	9.510
Aantal geheel afbetaald		7.622	8.713	7.156
Aantal in omloop op ultimo		1.951.766	1.966.678	1.984.301

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. ***_beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. { Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
{ Bel. Binn. Eff. 4 3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem. 5½ 7 Sept. '25
{ Vrsch. in R.C. 5 3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½ 8 Oct. '25
Javasche Bank... 4½ 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 5 14 Sept. '25
Bank van Engeland 5 3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-slowakije .. 6½ 1 Dec. '25
Duitsche Rijksbank 9 26 Feb. '25	N. Bk. v. O'rijk. 9 3 Sept. '25
Bank v. Frankrijk. 6 9 Juli '25	N. Bk. v. Hong. 7 22 Oct. '25
Belgische Nat. Bnk. 7 30 Nov. '25	Fed. Res. Bank N.Y. 4 7 Jan. '25
Fed. Res. Bank N.Y. 4 7 Jan. '25	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje.. 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½

OPEN MARKT.

	1925		1925		1924	1914
	9 Jan.	4-9 Jan.	28 D. '25-2 J. '26	21-24 Dec.	5-10 Jan.	7-12 Jan.
Amsterdam						
Partic. disc.	3½/16	3½/16-7/16	3½/16-3/4	3½/16-3/4	2½/16-3/16	4½/16-5/16
Prolong.	2½/4	2½/4-3½/2	4-5	3½/2-4	2½/2-3½/4	4½/2-5½/4
Londen						
Daggeld ..	3½/4-4	3½/4-4	2½/2-5½/2	2½/2-4	2½/2-3½/2	1-2
Partic. disc.	4½/8	4½/8-15/16	4½/8	4½/8-15/16	3½/4-7/8	3½/8-5/16
Berlijn						
Daggeld ..	6-7	6-9	7-11	7-8½	—	—
Partic. disc.						
30-55 d...	6½/8	6½/8-3/4	6½/4	6½/4	—	—
56-90 d...	6½/8	6½/8-1/2	6½/4	6½/4	—	2½/8-1/2
Warenwechsel.	7½/2	7½/2-8½/4	8½/8-3/4	8½/8-3/4	—	—
New York ¹⁾						
Call money	4-1/4	4-5½/4	6-1/4	5½/2-6½/4	2-3¾/4	3¾/4-4½/2
Partic. disc.	3½/8	3½/8-7/16	3½/8	3½/8	3½/8	—

1) Call money-koers v. 8 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
5 Jan. 1926	2.48½/8	12.06½	59.19	9.41	11.27½	100½/8
6 " 1926	2.48¾	12.05½	59.22	9.58½	11.28½	100½/8
7 " 1926	2.48¾/8	12.06½	59.21	9.54	11.28	100½/8
8 " 1926	2.48¾	12.06½	59.23	9.58½	11.2½	100½/8
9 " 1926	—	12.06½	59.22	9.49	11.2½	100½/8
11 " 1926	2.48½/16	12.07½	59.23	9.51	11.29	100½/8
Laagste d.w. 1)	2.487/10	12.05½	59.16	9.37	11.26	100½/8
Hoogste d.w. 1)	2.487/8	12.07½	59.24	9.64	11.29	1007/8
4 Jan. 1926	2.48¾/16	12.05½	59.28	9.55	11.27½	100½/8
28 Dec. 1925	2.48¾	12.06½	59.22½	9.07	11.28	100½/8
Muntpariteit	2.48¾	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
5 Jan. 1926	48.07½	35.10	7.36	1.13	10.03½	35.06½
6 " 1926	48.10	35.10	7.38	1.14	10.0½	35.10
7 " 1926	48.07½	35.07½	7.36	1.13	10.05	35.12½
8 " 1926	48.07½	35.07½	7.36	1.12½	10.05	35.17½
9 " 1926	48.07½	35.07½	7.36	1.13	—	—
11 " 1926	48.06	35.10	7.36	1.13	10.05	35.31½
Laagste d.w. 1)	48.02	35.—	7.35	1.10	10.—	35.—
Hoogste d.w. 1)	48.12½	35.15	7.39	1.20	10.08	35.35
4 Jan. 1926	48.04	35.10	7.36	1.14	10.04	35.02
28 Dec. 1925	48.11½	35.12½	7.37½	1.15	10.03½	35.21
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
5 Jan. 1926	66.65	61.45	50.55	6.27	102½/8	2.48½/8
6 " 1926	66.75	61.55	50.55	6.26	1027/8	2.48¾/8
7 " 1926	66.70	61.65	50.60	6.27½	1027/8	2.48¾/8
8 " 1926	66.67½	62.—	50.77½	6.27½	1027/8	2.48¾/8
9 " 1926	66.65	61.95	50.70	6.27½	1027/8	2.48¾/8
11 " 1926	66.60	61.90	50.70	6.26	103	2.48¾/8
Laagste d.w. 1)	66.60	61.40	50.45	6.25	102¾/4	2.48
Hoogste d.w. 1)	66.70	62.05	50.80	6.30	103¾/8	2.48¾/4
4 Jan. 1926	66.70	61.55	50.62½	6.27½	1027/8	2.481/8
28 Dec. 1925	66.82½	61.70	50.50	6.26	103	2.48¾/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48¾/8

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
5 Jan. 1926	4,85	3,80	23,80	40,21
6 " 1926	4,85 ^{1/8}	3,85	23,80	40,21
7 " 1926	4,85 ^{3/16}	3,89	23,80	40,21
8 " 1926	4,85 ^{1/8}	3,84	23,80	40,20
9 " 1926	4,85 ^{1/8}	3,84	23,80	40,21
11 " 1926	4,85 ^{7/16}	3,83	23,80	40,19
4 Jan. 1926	4,85 ^{1/8}	3,82	23,80	40,24
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 ^{1/4}	40 ^{3/10}

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Dec. 1925	2 Jan. 1926	4/9 Jan. '26 Laagste	Hoogste	9 Jan. 1926
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ^{3/8}	97 ^{3/8}	97 ^{7/16}	97 ^{9/16}	97 ^{1/2}
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 ^{1/8}	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{1/8}	1/10 ^{1/8}	1/10 ^{3/8}
B. Aires ¹⁾ ...	d. p. \$	46 ^{3/8}	46 ^{3/8}	46 ^{3/8}	46 ^{11/16}	46 ^{3/8}
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 ^{3/16}	1/6 ^{3/16}	1/6 ^{3/16}	1/6 ^{3/16}	1/6 ^{3/16}
Constantin ...	Piast. p. £	907 ^{3/8}	912 ^{3/8}	900	920	912 ^{3/8}
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/4 ^{29/32}	2/4 ^{11/16}	2/4 ^{3/8}	2/5 ^{1/8}	2/4 ^{25/32}
Kobe	d. per Mil.	217 ^{3/32}	1/9 ^{3/8}	1/9 ^{3/8}	1/9 ^{3/16}	1/9 ^{17/32}
Lissabon ¹⁾ ..	d. per \$	25	2 ^{33/64}	2 ^{1/2}	2 ^{17/32}	2 ^{33/64}
Mexico	d. per \$	50 ^{1/2}	24 ^{1/2}	23 ^{1/2}	25 ^{1/2}	24 ^{1/2}
Montevideo ¹⁾	\$ per £	4.85 ^{3/8}	50 ^{3/4}	50 ^{1/2}	51 ^{1/8}	50 ^{7/8}
Montreal ..	d. per Mil.	7 ^{3/32}	4.85 ^{1/2}	4.85 ^{1/2}	4.86 ^{3/8}	4.86 ^{1/2}
R.d.Janeiro ¹⁾	Sh. p. tael	3/11 ^{1/16}	7 ^{3/16}	7 ^{3/16}	7 ^{7/16}	7 ^{1/2}
Shanghai ...	id. p. \$	2/4 ^{3/16}	3/1 ^{1/16}	3/1 ^{1/2}	3/1 ^{7/8}	3/1 ^{1/2}
Singapore ...	peso p. £	39.30	2/4 ^{3/16}	2/4 ^{1/4}	2/4 ^{1/2}	2/4 ^{3/16}
Valparaiso ²⁾	Sh. p. yen	1/9 ^{3/16}	39.80	39.80	39.80	39.90 ³⁾

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Noteering van 8 Jan.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS³⁾

Londen ¹⁾	N.York ²⁾	Londen		
4 Jan. 1926..	31 ^{13/16}	68 ^{3/8}	4 Jan. 1926....	84/11
5 " 1926..	31 ^{11/16}	68 ^{1/2}	5 " 1926....	84/10 ^{1/2}
6 " 1926..	31 ^{11/16}	68 ^{1/2}	6 " 1926....	84/10 ^{1/2}
7 " 1926..	31 ^{13/16}	68 ^{3/8}	7 " 1926....	84/10 ^{1/2}
8 " 1926..	31 ^{13/16}	68 ^{1/2}	8 " 1926....	84/10 ^{1/2}
9 " 1926..	31 ^{13/16}	68 ^{1/2}	9 " 1926....	—
10 Jan. 1925..	32 ^{3/16}	68 ^{3/4}	9 Jan. 1925...	87 ^{1/2}
20 Juli 1914..	24 ^{15/16}	54 ^{1/8}	20 Juli 1914...	84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen	4 Januari 1926	11 Januari 1926
Saldo bij Nederl. Bank ..	f —	f —
Saldo b. d. Bank v. Ned. Gemeenten	" —	" —
Voorschot op ult. Nov. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink. bel. en opcenten op Rijksink. bel.	" 63.001.702,27	" 63.001.702,27
Voorsch. aan de koloniën	" 10.754.783,88	" 10.190.936,51
Voorsch. a. h. buitenland	" 215.665.058,64	" 217.044.639,33
Daggeldleeningen tegen onderp. v. Staatssch. brief.	" —	" 2.500.000,—

Verplichtingen.

Voorsch. door de Ned. Bank	f 5.946.600,69	f 1.116.215,20
Schatkistbilj. in omloop ¹⁾	" 155.632.000,—	" 154.378.000,—
Schatkistprom. in omloop	" 72.800.000,—	" 72.230.000,—
Waavr. direct bij Ned. Bk.	" —	" —
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas)	" 16.858.557,—	" 16.705.307,50
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort	" 54.836.843,30	" 48.273.442,48
Schuld a/d. Bk. v. Ned. Gem.	" 254.822,89	" 2.043.926,25

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	2 Januari 1926	9 Januari 1926
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 780.000,—	f 204.000,—
Ind. Schatk. prom. in oml.	" 17.200.000,—	" 15.290.000,—
Ander Schatkistpapier ..	" 1.750.000,—	" 1.750.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	" 5.600.000,—	" 9.414.000,—
Muntbiljetten in omloop.	" 33.259.000,—	" 32.780.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingen v. h. N.-I. muntfonds ...	" 5.338.000,—	" 5.520.000,—
Id. v. d. N.-I. Postspaarbknk.	" 632.000,—	" 727.000,—
Totaal	f 64.559.000,—	f 65.595.000,—
Aanwez. in 's Lands kassen	" —	" —

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 11 Januari 1926.

Activa.		
Binnel. Wis. Hfdbk. f	51.253.185,35	
sels, Prom., Bijbkn. "	13.711.269,68	
enz. in disc. Ag. sch. "	28.812.606,41	f 93.777.061,44
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. f	247.414.315,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—	247.414.315,—
Beleeningen		
incl. vrsch. Hfdbk. f	42.954.638,38	
in rek.-crt. Bijbkn. "	11.418.293,18	
op onderp. Ag. sch. "	72.800.512,70	
	f 127.173.444,26	
Op Effecten	f 125.782.089,26	
Op Goederen en Spec. "	1.391.355,—	" 127.173.444,26
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 44.116.570,—	
Muntmat., Goud ..	" 395.646.964,76	
	f 439.763.534,76	
Munt, Zilver, enz. "	" 24.710.329,91	
Muntmat., Zilver ..	—	
Effecten		
Belegging Res. fonds. f	6.472.005,79	
id. van 1/6 v. h. kapit. "	3.987.755,83	" 10.459.761,62
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.171.000,—
Diverse rekeningen	—	39.831.803,29
	f 988.301.250,28	

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	" 6.483.597,96
Bijzondere reserve	" 12.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	" 884.295.855,—
Bankassignatiën in omloop	" 336.926,47
Rek.-Cour. { Het Rijk f 1.440.633,49	
saldo's: { Anderen " 48.183.447,68	" 49.624.081,17
Diverse rekeningen	" 15.560.789,68
	f 988.301.250,28

Beschikbaar metaalsaldo	f 277.054.449,41
Op de basis van 2/5 metaaldekking	" 90.213.076,88
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "	1.385.272.245,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
11 Jan. '26	439.764	24.710	884.296	49.961	277.054	50
4 " '26	441.504	23.992	912.277	41.332	274.184	49
28 Dec. '25	442.985	23.965	874.832	43.933	282.607	51
21 " '25	447.381	24.534	863.483	58.803	286.869	51
14 " '25	450.776	23.857	874.779	50.002	289.088	51
7 " '25	454.385	23.069	894.884	36.344	290.646	51
12 Jan. '25	504.523	13.104	931.565	58.270	319.201	52
25 Juli '14	162.114	8.228	104.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen ²⁾
11 Jan. 1926	93.777	—	127.173	247.414	39.832
4 " 1926	94.626	—	138.209	246.941	42.172
28 Dec. 1925	75.777	—	127.070	246.875	38.365
14 " 1925	75.924	—	126.279	246.780	38.460
7 " 1925	74.741	—	127.507	246.716	38.001
30 Nov. 1925	74.377	—	128.802	246.529	39.543
12 Jan. 1925	120.704	—	160.254	125.515	99.159
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
5 Dec. 1925 ..	1.011	1.753	706	965	314
28 Nov. 1925 ..	1.023	1.711	748	976	311
21 " 1925 ..	969	1.601	786	973	371
14 " 1925 ..	969	1.631	794	979	215
7 " 1925 ..	959	1.733	697	972	290
6 Dec. 1924 ..	1.064	1.664	825	1.059	567
5 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
2 Jan. 1926	230.750		355.000	44.000	150.950
26 Dec. 1925	224.250		352.500	42.000	145.350
19 " 1925	218.000		355.500	46.500	137.600
12 Dec. 1925	168.216	41.319	357.934	49.539	128.679
5 " 1925	153.784	41.730	352.539	36.564	118.334
28 Nov. 1925	143.658	41.404	344.066	33.517	110.184
21 " 1925	144.080	42.034	342.138	37.068	110.879
3 Jan. 1925	133.500	52.319	280.871	87.831	112.856
5 Jan. 1924	151.899	62.083	263.407	103.615	141.382
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842,2

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
2 Jan. 1926		115.470		...	58
26 Dec. 1925		120.720		...	57
19 " 1925		138.770		...	54
12 Dec. 1925	16.008	22.449	80.202	77.530	51
5 " 1925	15.629	23.595	87.851	75.109	50
28 Nov. 1925	16.674	25.643	83.063	72.195	49
21 " 1925	16.843	24.945	83.616	67.933	49
3 Jan. 1925	30.969	16.335	76.330	68.947	50
5 Jan. 1924	35.611	25.364	86.224	26.723	58
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
6 Jan. 1926	144.673	143.407	293.933	56.250	243.228
30 Dec. 1925	144.556	144.731	296.777	56.250	245.896
23 " 1925	144.622	145.729	301.522	56.250	250.638
16 " 1925	144.802	144.153	295.456	56.250	244.175
9 " 1925	145.008	143.319	290.601	56.250	239.211
2 " 1925	145.660	143.283	289.418	56.250	238.116
7 Jan. 1925	128.564	127.563	293.022	27.000 ²⁾	244.471
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
6 Jan. '26	46.363	87.461	12.002	124.829	21.017	15 $\frac{3}{8}$
30 Dec. '25	64.088	103.281	8.362	160.682	19.576	11 $\frac{3}{8}$
23 " '25	45.423	79.796	17.652	108.300	18.643	14 $\frac{3}{8}$
16 " '25	48.368	78.127	10.719	118.295	20.399	15 $\frac{7}{8}$
9 " '25	54.368	71.081	8.781	120.226	21.439	16 $\frac{5}{8}$
2 " '25	62.438	71.695	8.525	129.924	22.127	16
7 Jan. '25	51.665	75.657	12.912	117.170	20.751	15 $\frac{7}{8}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Butt. gew. voorsch. a.d. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wissels
7 Jan. '26	5.548	1.864	321	568	35.550	5.221	4.732
31 Dec. '25	5.548	1.864	321	565	35.950	5.213	4.184
24 " '25	5.548	1.864	320	563	34.650	5.209	3.693
17 " '25	5.548	1.864	319	563	34.000	5.208	3.428
10 " '25	5.548	1.864	317	563	33.700	5.201	3.661
3 Jan. '25	5.545	1.864	304	573	21.700	4.885	5.946
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uit-gestelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
7 Jan. '26	13	4	2.493	51.983	3.623	48
31 Dec. '25	10	4	2.518	51.085	3.323	12
24 " '25	10	5	2.539	49.933	3.244	11
17 " '25	12	5	2.579	49.628	3.250	31
10 " '25	14	5	2.672	49.536	3.230	31
8 Jan. '25	23	9	3.075	40.831	2.239	15.
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staats. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
31 Dec. 1925	1.208,1	96,6	402,5	1.914,8	10,3
23 " 1925	1.208,0	96,6	401,8	1.620,4	10,2
15 " 1925	1.207,7	96,6	394,9	1.565,0	8,9
7 " 1925	1.207,3	96,6	402,4	1.593,6	4,8
30 Nov. 1925	1.207,3	96,6	402,4	1.649,7	23,8
31 Dec. 1924	759,6	207,1	253,2	2.064,1	17,0
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Door Rijksb. geher-disc.
31 Dec. 1925	231,1	589,5	2.960,4	697,0	464,0	473,1
23 " 1924	227,6	660,8	2.623,4	712,5	576,3	601,7
15 " 1925	226,3	689,8	2.566,3	765,0	549,7	585,3
7 " 1925	223,9	675,9	2.734,3	631,1	520,0	582,3
30 Nov. 1925	221,6	578,4	2.770,9	586,9	495,8	583,6
31 Dec. 1924	78,0	1.654,4	1.941,4	820,9	1.570,6	492,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 31, 23, 15, 7 Dec., 30 Nov., resp. 133,0; 217,8; 254,3; 198,2; 130,8 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit-entl. sald ¹⁾	Bele-en van tegoed in h. buitl.	Bele-en van prom.-d. provincien	Binnen-landsche wissels	Bele-ningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Crt. Particu-lieren
7 Jan. '26	395	—	—	1.140	780	—	7.650	383
22 Dec. '25	395	85	480	1.036	798	5.200	7.471	554
17 " '25	395	85	480	1.041	784	5.200	7.475	531
10 " '25	395	85	480	1.077	756	5.200	7.556	468
3 " '25	395	85	480	934	632	5.200	7.615	117
26 Nov. '25	395	85	480	906	545	5.200	7.544	101
8 Jan. '25	376	—	—	1.520	379	—	7.746	274

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
23 Dec. '25	2.665,3	1.376,8	92,0	764,1	370,0
16 " '25	2.701,6	1.449,3	108,4	619,1	352,7
9 " '25	2.722,3	1.365,3	107,6	679,4	369,6
2 " '25	2.742,6	1.397,6	114,9	643,9	357,7
25 Nov. '25	2.745,9	1.405,5	114,6	624,7	359,5
18 " '25	2.782,2	1.418,0	122,8	566,4	355,0
24 Dec. '24	2.912,8	1.793,0	84,7	396,4	389,6

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
23 Dec. '25	359,5	1.895,7	2.275,6	117,0	63,9	66,1
16 " '25	398,5	1.788,2	2.300,5	117,0	66,3	68,7
9 " '25	351,9	1.765,6	2.314,5	116,9	66,7	69,4
2 " '25	339,4	1.742,7	2.313,0	116,9	67,6	70,5
25 Nov. '25	332,3	1.731,5	2.290,8	116,8	68,2	71,1
18 " '25	333,3	1.708,1	2.321,9	116,8	69,0	72,1
24 Dec. '24	537,9	1.941,7	2.311,2	112,0	68,4	70,5

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET

FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en bele-en.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
16 Dec. '25	721	14.069	5.512	1.690	18.804	5.285
9 " '25	722	14.052	5.417	1.683	18.536	5.343
2 " '25	722	14.006	5.393	1.668	18.492	5.348
25 Nov. '25	722	13.959	5.405	1.656	18.430	5.360
18 " '25	722	14.015	5.410	1.694	18.618	5.321
17 Dec. '24	739	12.989	5.593	1.694	18.166	4.816

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 11 Januari 1926.

De discontoverhooging van $3\frac{1}{2}$ tot 4 pCt., welke gedurende de achter ons liggende week te New York plaats vond, heeft, hoewel zij de markt verraste, op de fondsenmarkt slechts een bescheiden invloed gehad, wijl zij praktisch geen uitwerking op de geldmarkt heeft uitgeoefend.

De markt te Berlijn heeft een krachtig opgaande beweging vertoond, waartoe de voorwaarde, een ruime geldmarkt, reeds eenigen tijd aanwezig was. De meeste betekenis op de koersontwikkeling oefende de melding van de oprichting, onder deelneming van Duitsche bankkringen, van de European Shares, Incorporated te New York uit. Het kapitaal dezer Maatschappij bedraagt \$ 5 miljoen, welke speciaal tot aankoop van Duitsche aandelen en obligatiën zullen worden aangewend. Sedert Locarno is de belangstelling voor Duitsche industriepapieren in de V. S. aanzienlijk gestegen. De belangstelling voor goudpandbrieven der Landschappen duurt voort.

Te Parijs zijn de veranderingen van weinig ingrijpenden aard geweest. Men verkeerde daar ter plaatse in een afwachtende houding, nu het parlement op reces was en ook in andere opzichten geen aanleiding bestond een bepaalde richting in te slaan. Ook het peil van het Fransche betaalmiddel heeft slechts geringe variaties te zien gegeven.

Te Londen is de markt grotendeels beheerscht geworden door den toestand van de geldmarkt. De noteringen voor particulier disconto zijn tot een fractie beneden den officieelen rentevoet gestegen. Bovendien heerschte in den aanvang van de berichteweek de opvatting, dat de Federal Reserve Bank te New York tot verhooging van het disconto zou overgaan, doch zoo geruststellend waren de meldingen uit New York, dat men ten slotte deze mogelijkheid vrijwel geheel uitschakelde, waardoor dan ook het feit van de New Yorksche discontoverhooging ook hier als een verrassing in de markt kwam. In aansluiting hieraan verwachtte men ook een wijziging van den rentevoet der Engelsche circulatie-instelling. Blijkbaar heeft de Britsche financieele leiding er echter de voorkeur aan gegeven niet tot een tusschentijdsche renteverandering over te gaan. Hoewel het ook tegen het slot der berichteweek nog eenszins zeker was, dat dit zou geschieden, rekende men ter beurse toch sterk met de kans van een discontowijziging op Donderdag a.s. Dientengevolge is de beleggingsmarkt eenszins loom geworden, mede onder den invloed van een nieuwen stroom van buitenlandsche emissies. De aandelenmarkt was over het algemeen vast, ook in verband met de bevredigende dividenden van industriele en bankinstellingen.

Ten onzent is de levendigheid ter beurse niet groot geweest. Ook de stemming is hier en daar, hoewel bij uitzondering, eenszins loom geworden. Op de *beleggingsmarkt* is dit niet tot uiting gekomen. Hier bleef de tendens bij voortdurende vast, ook voor de nieuwe obligaties, welke in de achter ons liggende dagen zijn aangeboden. De meeste van deze hebben een zeer goed onthaal gevonden.

6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: $106\frac{1}{8}$, $106\frac{3}{16}$; $4\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: $99\frac{1}{8}$, $99\frac{3}{8}$, $99\frac{7}{16}$; 7 pCt. Ned.-Indië: $101\frac{15}{16}$, $102\frac{1}{8}$; 5 pCt. Mexico Goud 1899 £ 20—100: $45\frac{1}{2}$, 46, 45; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: $77\frac{1}{4}$, 77; 8 pCt. Sao Paulo: $101\frac{1}{2}$, $102\frac{1}{8}$.

De *rubbermarkt* is doorgaans kalmi gebleven, met een lichte neiging tot verbetering. De berichten uit de Verenigde Staten hebben geen onrust meer vermogen te wekken en ook de beschouwingen omtrent een mogelijke uitbreiding van den aanplant en een toeneming van de voorraden zijn rustiger geworden. Daar de rubberprijs bovendien vrij stabiel bleef, viel er hier en daar wel eenig animo voor rubberfondsen te constateeren. Toch is de handel zeer sterk verminderd, in vergelijking met enkele weken geleden. Het publiek heeft gedurende de laatste dagen niet veel ondernomen en de markt is dan ook grotendeels beheerscht door den beroepshandel, waarbij uit den aard der zaak de engagementen gering en de koersvariatiën betrekkelijk klein zijn gebleven. Amsterdam Rubber: $362\frac{1}{4}$, $355\frac{1}{2}$, $369\frac{1}{2}$, $363\frac{3}{4}$; Deli Batavia Rubber: 256, $254\frac{1}{4}$, 264; Hessa Rubber: $472\frac{1}{2}$, 467, 495; Java Caoutchouc: 218, 227; Kali Telepak: 390, 385, 396; Kendeng Lemboe: 382, $377\frac{1}{2}$, 390; Ned.-Ind. Rubber en Koffie: 320, 311, $324\frac{1}{2}$; R'dam Tapanoei: 180, $185\frac{1}{2}$, 187; Serbadjadi: 384, $378\frac{1}{2}$, 395, 392; Sumatra Rubber: 366, 360, 376, 380.

De *tabakmarkt* heeft een minder gelijkmatig verloop gehad. Gedurende het grootste deel van de berichtperiode heerschte hier vrij groote lusteloosheid, welke tegen het einde echter omsloeg in eenige belangstelling, waardoor de meeste aandelen een min of meer belangrijke koersverbe-

tering konden behalen. Het vooruitzicht op de aanstaande voorjaarsinschrijvingen — al duurt het nog enkele maanden alvorens de eerste van de reeks zal worden gehouden, nl. op 12 Maart a.s. — heeft reeds eenigen invloed op deze beursafdeeling uitgeoefend. Arendsburg: 540, 534, 550; Besoeki Tabak: 243, 235, 240; Deli Batavia: $419\frac{1}{2}$, 430, 426; Deli Mij.: $400\frac{1}{2}$, $411\frac{1}{2}$, 409; Ngoepit: 255, 257, 260; de Oostkust: $227\frac{1}{4}$, 237, $239\frac{1}{2}$; Senembah: 488, 503, 506.

De *suikermarkt* was zeer rustig. Afdoeningen van de V.J.S.P. zijn niet bekend gemaakt en de Cubanoteeringen waren niet van dien aard, om groote belangstelling in het leven te roepen. Alleen in aandelen H.V.A. is dan ook handel van betekenis voorgekomen, waarbij de tendens weifeleud en het koersverloop omlaag gericht bleef. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: $160\frac{1}{4}$, $161\frac{1}{4}$, $162\frac{1}{8}$; Handelsverg. Amsterdam: 612, $607\frac{1}{2}$, 618; Java Cultuur Mij.: 327 , $323\frac{1}{4}$, 327; Ned.-Ind. Suiker Unie: $219\frac{1}{4}$, 215, $214\frac{1}{2}$; Pagottan: 264, $260\frac{1}{2}$; Poerworedjo: $107\frac{1}{2}$, 106, 108; Pradjekan Tangerang: 390 (ex div.), 390; Tjepper: 590, 580, 600, 604; Watoetoelis Poppoh: 650, 645, 646.

De *scheepvaartmarkt* heeft zich eenigszins kunnen onttrekken aan de apathische houding, welke in den laatsten tijd karakteristiek voor deze afdeling is. De lichte stijging van het indexcijfer voor vrachten heeft eenige koopers in de markt doen komen. Aanmerkelijke koersverbeteringen zijn hierdoor echter niet in de hand gewerkt, omdat over het algemeen het vertrouwen in een blijvende verbetering van het vrachtenpeil nog niet al te groot schijnt te zijn. Tegenover de gestegen vraag kon steeds zóó voldoende aanbod worden gesteld, dat een prijsstijging in de gunstigste gevallen slechts enkele procenten kon bedragen. Holland-Amerika Lijn: 64, $63\frac{1}{2}$, 63; Java China-Japan Lijn: 130, $127\frac{1}{2}$, $128\frac{1}{4}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: $82\frac{3}{8}$, $82\frac{1}{2}$, 83; Ned. Scheepvaart Unie: $161\frac{1}{4}$, $163\frac{3}{4}$, $164\frac{1}{4}$; Stoomvaart Mij. Nederland: $171\frac{1}{4}$, 173, $172\frac{3}{4}$.

Daarentegen was de *petroleummarkt* veel gunstiger gedisponeerd. De aanleiding hiertoe is uitgegaan van Amerikaansche zijde, vanwaar berichten omtrent mogelijke prijsverhoogingen van het product en aaneensluitingen in de industrie zijn gekomen. Hierdoor waren aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij gezocht. Daarnaast bleken enkele laag genoteerde petroleum aandelen, zoals Perlak en Peudawa goede belangstelling te ontmoeten. Zoowel absoluut als in verhouding tot de genoteerde koersen zijn de verbeteringen hier dan ook van het meeste belang geweest. Dordtsche Petroleum Ind. Mij.: 393 (ex div.), 396, 399; Ge. Holl. Petroleum Cy.: $214\frac{1}{2}$, $201\frac{1}{2}$, 210; Kon. Petroleum Mij.: $417\frac{1}{8}$ (ex div.), $423\frac{1}{2}$, $419\frac{1}{4}$; Perlak Petroleum Mij.: 61, $63\frac{1}{4}$, $66\frac{1}{2}$, 71; Peudawa Petroleum Mij.: $43\frac{1}{2}$, $44\frac{3}{4}$, 46, 48.

Bij *industriële aandelen* is de vaste houding van Jurgens aandelen opvallend geweest. De mededeelingen, op 'de jongste algemeene vergadering gedaan, hebben ter beurse een goeden indruk gemaakt met betrekking tot den tegenwoordigen gang van zaken. Ook heeft de onzekerheid ten aanzien van het loopende proces omtrent de dividenduitkeering speculatieve koopers in de markt doen komen. De overige industriele aandelen waren veel rustiger en doorgaans zonder belangrijke koersschommelingen. Centrale Suiker Mij.: 129, 128, $128\frac{1}{2}$; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 133, $128\frac{1}{2}$, $131\frac{1}{4}$; Holl. Mij. t. h. m. van Werk in Gew. Beton: 166 (ex div.), 164; Jurgens: $129\frac{1}{2}$, $134\frac{1}{2}$, $136\frac{3}{4}$; Maekubee: $150\frac{1}{2}$, 144, 148; Ned. Kunstzijdefabriek: $313\frac{1}{2}$, 325, 318; Philips Gloeilampen: 374, $360\frac{1}{2}$, 370, $364\frac{1}{4}$; Verg. Touwfabrieken: $32\frac{1}{2}$, $24\frac{1}{4}$, $28\frac{1}{4}$.

Mijnaandelen bleven zoo goed als verlaten op een vrijwel onveranderd peil. Alg. Explorat. Mij.: $135\frac{1}{4}$, $132\frac{1}{2}$, $139\frac{1}{2}$; Billiton 1e Rubriek: $623\frac{1}{2}$, 619; Redjang Lebong: 355, 345, 342.

De afdeling voor *bankaandelen* was vast, waartoe ook de stemming voor Indische credietwaarden heeft bijgedragen. Amsterdamsche Bank: 160, $162\frac{1}{2}$, $162\frac{3}{8}$; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 80, $80\frac{1}{2}$, 80; Koloniale Bank: $188\frac{1}{2}$, 186, $189\frac{1}{2}$; Ned.-Ind. Handelsbank: $159\frac{1}{4}$; 157, 159; Ned. Handel Mij.: $148\frac{1}{8}$, $147\frac{1}{4}$, $149\frac{1}{16}$; R'damsche Bankverg.: $71\frac{1}{4}$, $71\frac{1}{2}$, $71\frac{1}{4}$.

Op de *Amerikaansche markt* heerschte goede belangstelling voor enkele industriele fondsen. Bovendien bleken aandelen Wabash te zijn gevraagd, benevens aandelen Intercontinental Rubber. American Car & Foundry: 113, $109\frac{1}{2}$ (ex div.), $109\frac{1}{2}$; Anaconda Copper: 100, $99\frac{1}{2}$, $98\frac{3}{4}$, $99\frac{1}{2}$; Studébaaker: $59\frac{1}{2}$, $58\frac{1}{2}$, $58\frac{1}{4}$; United States Steel Corp: $138\frac{1}{2}$, $136\frac{3}{4}$ (ex div.), 136; Atchison Topeca: $135\frac{1}{4}$, 137; Erie: 38, $38\frac{1}{2}$, $38\frac{1}{2}$; New York Ont. & Western: 29, $27\frac{1}{16}$, 28; Southern Pacific Cy.: $106\frac{1}{2}$, 104 (ex div.); Union Pacific: $152\frac{1}{2}$, 150 (ex div.), 150; Wabash Railway: $43\frac{1}{4}$, $45\frac{3}{4}$, $46\frac{1}{2}$.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

12 Januari 1926.

Aan de Noord-Amerikaansche markten waren voor tarwe ook deze week weder sterke prijsfluctuaties een dagelijksch verschijnsel, doch men krijgt den indruk, dat de markt langzamerhand in een rustiger vaarwater komt. Aanvaankelijk waren Winnipeg en Chicago nog vast en de neiging tot prijsdaling, die reeds in de laatste week van 1925 nu en dan tot uiting kwam, ondervond blijkbaar krachtigen tegenstand. In den loop der week is daarin echter eenige verandering gekomen en op 11 Januari sloot Chicago voor Mei 7½, voor Juli 5½ dollarcent per 60 lbs. lager dan op den 4den. Te Winnipeg bedroeg voor beide termijnen de verlaging ongeveer 7 cent. De flauwere stemming met beperkten kooplust, die de laatste dagen aan de Engelsche tarwemarkt is ingetreden, heeft daartoe meegewerkt. Eenige herleving der vraag naar buitenlandsche tarwe in Duitschland, dat op de Noord-Duitsche havens doch vooral in Antwerpen uit daar liggende voorraden of spoedig verwachte partijen en ook over Rotterdam vrij aanzienlijke hoeveelheden tarwe kocht, vormde tegen de afname van den Engelschen kooplust geen voldoende tegenwicht. In het begin der week werd in Engeland nog veel tarwe gekocht onder den indruk der toen nog vaste Noord-Amerikaansche markten, nieuwe berichten over verdere tegenvallers in den Argentijnschen tarweoogst, beperkte Argentijnsche verschepingen en offertes en de toegenomen vraag uit Oost-Azië. Later echter, toen verdere verhoogingen in Noord-Amerika uitbleven en van daar dus geen nieuwe aansporing kwam voor het voortzetten der inkoop, deed het wantrouwen in het tegenwoordige prijspeil zich weder sterker gevoelen en moesten partijen, die in Engelsche havens arriveerden, zelfs opgeruimd worden aanzienlijk beneden de prijzen, die voor iets verder verwijderde posities worden gevraagd. Ook de wat grootere wereldverschepingen oefenden eenigen druk uit, ofschoon uit Argentinië slechts uiterst weinig werd afgeladen. De zeer ongunstige uitslag van den tarweoogst in de Noordelijke Argentijnsche provincies, waar die eenige weken eerder plaats vindt dan in de meer zuidelijke gedeelten van het land, is de oorzaak van die vertraging in de verschepingen van nieuwe Argentijnsche tarwe. In de eerste helft der week ondergingen de tarweprijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten eenige prijsverlaging, op welke later een herstel volgde. Daarvan ondervond in Engeland de markt korten tijd eenigen steun, daar het samenviel met een vasten dag te Chicago en Winnipeg. Later was Argentinië echter weder flauw, vooral Buenos Aires. De markt sloot daar op 11 Januari 40 à 55 centavos per 100 KG. lager dan een week tevoren, doch te Rosario bedroeg de verlaging slechts 20 centavos. Uit Duitschland gaan de exportzaken in Deutsche tarwe voort, voornamelijk naar Engeland. Bovendien wordt ter verscheping via den Rijn ook tarwe uit Duitschland aangeboden en vrij geregeld in Nederland gekocht. Het is de vraag of de uitbreiding der Deutsche inkoop van buitenlandsche tarwe wel dienen ter vervanging van den uitvoer van het eigen product. Het lijkt ons waarschijnlijker, dat de hoeveelheden, die voor export uit Duitschland worden verscheept, daar nog als overschot worden gevoeld, terwijl de inkoop van buitenlandsche soorten tegenwoordig nog slechts plaats vindt ter vermenging met de zachte inlandsche tarwe. Toename der invoeren voor dat doel lag voor de hand na de lange periode van zeer beperkte zaken. Naar Nederland en België blijven de zaken in tarwe voor eigen verbruik beperkt al verkregen de markten daar door de verbeterde Deutsche vraag een wat levendiger aanzien. Meer aandacht wordt aan de tarwemarkt de laatste dagen weder gewijd aan Oost-Europa. Een niet onbetekenende hoeveelheid tarwe werd namelijk weder afgeladen uit Rusland, wat in Engeland nogal indruk maakte, evenals het feit, dat nog verdere Russische tarwe aangeboden wordt. Van den Donau wordt nog steeds zeer weinig verscheept. Voor verscheping na den winter schijnt echter in Zuid-Oostelijk Europa de neiging tot het verkoopen van tarwe toe te nemen. Australië is den laatsten tijd, nu het resultaat van den oogst vrij wat beter is dan men eenige maanden geleden verwacht had, ruimer met tarwe aan de markt en ondanks de betere vraag van Japan wordt tot dalenden prijs verkocht. Engeland kocht in het begin der week eenige ladingen nieuwe Australische tarwe en zelfs naar Brazilië schijnen daarin zaken te zijn gedaan in verband met het slechte oogstresultaat in de Noordelijke Argentijnsche provincies. De verschepingen uit Australië waren deze week reeds van flinken omvang. De te velde staande wintertarwe heeft den laatsten tijd in verschillende Europeesche landen van overstromingen geleden, doch overigens is de stand overal bevredigend. Ook is dat het geval in de

Vereenigde Staten, waar het gewas over het algemeen door sneeuwbedekking voldoende tegen vorst beschermd wordt.

Zeer klein zijn tegenwoordig de zaken in rogge. Te Chicago volgde voor deze graansoort de markt den loop der tarweprijzen, doch de prijsverlaging was niet groot en bedroeg van 4 tot 11 Januari voor Mei slechts 3½, voor Juli 2½ dollarcent per 56 lbs. Deutsche en Poolsche rogge blijven geregeld aangeboden, doch de kooplust daarvoor is gering. Toch ondergaan de prijzen op aflading nauwelijks verandering, daar blijkbaar in de verschepingshavens eenige deklingsvraag bestaat. Reeds verladen partijen moeten echter soms met aanzienlijke prijsopoffering worden verkocht.

Voor maïs was de markt deze week flauw door lagere markten in Argentinië, ruime verschepingen in de invoerlanden en slechten kooplust. Van dit laatste verschijnsel ligt in sommige landen, speciaal Nederland, een der oorzaken in de overstromingen. Uit Noord-Amerika werd weder een flinke hoeveelheid maïs verscheept en gelukkig toonen de eerste aanvoeren van deze maïsoort in Europa een zeer bevredigende kwaliteit. Nieuwe zaken in Noord-Amerikaansche maïs blijven echter bijna geheel achterwege wegens de vaste Amerikaansche markten, waar na sterke prijschommelingen geen prijsdaling te constateeren valt, zoodat in vergelijking met andere soorten Noord-Amerikaansche maïs te duur blijft. Flauw was stoomende Platamaïs en vooral naar enkele Engelsche havens werden stoomende partijen uit tweede hand tot zeer lage prijzen verkocht. Behalve de slechte vraag werd de flauwe stemming voor Platamaïs teweeggebracht door dringend aanbod, ook van verschepers, van maïs uit den nieuwen oogst, waarvan de berichten bij voortdurend zeer gunstig luiden. Tot aanvankelijk vrij sterk dalenden prijs werden in Engeland veel zaken gedaan in Platamaïs op aflading in den zomer. Ook in België werd die geregeld verhandeld, terwijl elders de zaken nog geen groote beteekenis verkregen. Later verdwenen de verschepers van de markt, waardoor eenige prijsverhoging intrad. Eenig herstel, dat op 8 Januari aan de Argentijnsche termijnmarkten intrad, zette niet door, en op 11 Januari sloot maïs aan de Argentijnsche termijnmarkten voor Februari 20 à 35, voor Mei (nieuwen oogst) 5 centavos per 100 KG. lager dan een week tevoren. In Europa heeft echter de afname van den drang tot verkoopen der Argentijnsche verschepers hier en daar eenige verbetering der maïsmarkt teweeggebracht. In Nederland bleek die op 11 Januari zoowel uit de iets betere vraag voor spoedige maïs als uit een trouwens nog slechts geringe prijsverbetering. De omzet blijft echter nog klein en aankomende partijen vinden slechts moeilijk koopers. Vrij levendig waren in Nederland op eenige dagen dezer week de zaken in maïs ter verscheping van den Donau in de voorjaarsmaanden, welke dringend uit Zuid-Slavië werd aangeboden. Een kleine verhoging der vraagprijzen heeft echter de laatste dagen de zaken weder sterk doen inkrimpen, ofschoon deze maïs aanzienlijk lager dan Platamaïs aangeboden bleef. Verschepingen van den Donau waren deze week kleiner dan den laatsten tijd het geval is geweest, doch de aanvoeren in de Roemeensche havens zijn vrij ruim. Zaken in Donaumaïs ondervinden nog den belemmerenden invloed van de slechte kwaliteit der aanvoeren in de West-Europeesche havens, welke daar aan den handel groote verliezen en veel last veroorzaken. Algemeener is echter sedert eenige dagen het aanbod van gedroogde Zuid-Slavische maïs ter spoedige verscheping, die ten opzichte der kwaliteit ongetwijfeld meer vertrouwen verdient en in Nederland wel kooplust ontmoet.

Uit Zuid-Afrika is deze week minder verscheept, nu de vroeger afgesloten contracten grootendeels zijn vervuld. Nieuwe zaken komen nauwelijks voor omdat ongunstig weder voor den nieuwen oogst leidt tot zeer hooge Zuid-Afrikaansche vraagprijzen.

Iets meer leven is aan de gerstmarkt teweeggebracht door verbeterde vraag in Duitschland. Donaugerst werd voor Deutsche rekening te Antwerpen gekocht en ook naar Hamburg en Bremen kwamen daarin zaken tot stand. Van Noord-Amerika is dat nog nauwelijks het geval, omdat de prijzen daar te hoog blijven. Verschepingen van Noord-Amerika ter uitvoering van vroegere verkoopen waren echter ook deze week nog vrij ruim. Vooral in Nederland echter overtreft de aanvoer van Noord-Amerikaansche gerst nog steeds de vraag en spoedige partijen worden aanzienlijk beneden de Amerikaansche prijzen verhandeld. Andere soorten wekken hier zeer weinig belangstelling. In Engeland werd een enkelen keer wat Russische gerst gekocht, waarvan de verschepingen op bescheiden schaal voortgaan, doch overigens is ook in Engeland de handel in gerst zeer stil.

In nog meerdere mate geldt dat voor haver, waarin aan de Engelsche markt de zaken van zeer weinig beteekenis zijn. De havermarkt in Noord-Amerika blijft echter vast,

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	11 Jan. 1926	4 Jan. 1926	12 Jan. 1925
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.				
9 Jan. '26	175 1/8	88 3/8	45 7/8	14,95	7,95	16,40	Tarwe (Manitoba III) .. ¹	16,85	17,50	* 18,50
4 " '26	182 3/4	88 3/4	46 1/8	15,20	8,20	16,40	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	11,50	11,40	16,10
9 Jan. '25	179 1/2	128 3/8	61 7/8	15,70	11,05 ¹⁾	23,60	Mais (La Plata)	194,—	202,—	249,—
9 Jan. '24	108 3/4	77 1/4	46	11,30 ¹⁾	9,90 ¹⁾	19,75 ¹⁾	Gerst (48 lb. malting).... ²	185,—	188,—	260,—
9 Jan. '23	119 3/4	72 3/8	45 1/2	11,30	8,30 ¹⁾	16,90	Haver	10,50	10,90	14,—
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/2	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad).. ¹	14,40	14,80	14,75
							Lijnzaad (La Plata)	377,—	374,—	502,—

¹⁾ per Januari.

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in ton's van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	3/9 Januari 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	3/9 Januari 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	19.255	19.255	17.071	—	—	—	19.255	17.071
Rogge	6.675	6.675	555	—	—	—	6.675	555
Boekweit.....	468	468	331	—	—	—	468	331
Mais.....	37.216	37.216	23.068	5.322	5.322	2.200	42.538	25.268
Gerst	4.215	4.215	2.882	—	—	200	4.215	3.082
Haver.....	2.428	2.428	316	200	200	—	2.628	316
Lijnzaad	7.120	7.120	6.984	2.793	2.793	—	9.913	6.984
Lijnkoek	8.529	8.529	5.317	—	—	—	8.529	5.317
Tarwemeel	1.419	1.419	4.454	145	145	1.325	1.564	5.779
Andere meelsoorten....	403	403	782	—	—	—	403	7.82

waardoor ook naar het vasteland zaken uitblijven. Duitsche haver wordt naar de naburige West-Europeesche landen vrij geregeld verhandeld.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week kalm gestemd. Raffinadeurs in de groote suikerverbruikende landen kochten niet veel. In Amerika huldigen dezen nog de „van de hand in den tand“ politiek, in Engeland zitten zij op groote voorraden en op het vaste land van Europa nemen zij voor het oogenblik eene afwachtende houding aan.

In Amerika brokkelden de noteeringen voor Spot Centr. dan ook wat af, terwijl deze op de termijnmarkt zoo goed als geen verandering ondergingen, hetgeen uit onder-volgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Jan.	Mrt.	Mei	Juli
Slot voorafgaande week	4.21	2.40	2.45	2.58	2.68
Opening verslagweek.....	4.21	2.37	2.44	2.57	2.67
Slot verslagweek	4.11	2.36	2.42	2.54	2.64

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 85.795 tons, de versmeltingen 70.000 tons (tegen 38.000 tons in 1925) en de voorraden 76.000 tons.

Willett & Gray geven de volgende cijfers voor de consumptie in de V. S. over het afgelopen jaar in vergelijking met 1924:

Uitgedrukt in "geraffineerd....	5.510.000	4.854.000 tons
" " „ruw	5.925.000	5.220.000 „

hetgeen eene toename van ongeveer 13 1/2 pCt. beteekent.

In prompte Cubasuiker kwamen kleine afdoeningen tot stand tot ongeveer 2% d.c. c. & fr. New York, terwijl de noteering voor Februari/Maart verschepping naar Europa ongeveer sh. 11/6 was.

De laatste Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten nieuwe oogst	43.814	55.905	56.531
Oude oogst	6.456	577	—
Totaal 1 Dec. '25-2 Jan. '26 ..	138.035	120.679	82.407
Aantal werkende fabrieken....	120	122	129
Weekexport nieuwe oogst	30.024	37.777	36.760
Oude oogst	31.974	385	—
Totale export	51.657	80.110	40.474
Totale voorraad op 2 Jan.	132.148	42.015	41.933

Op Java was de markt kalm en prijshoudend zonder afdoeningen van beteekenis. In de tweede helft van December zijn de regens eindelijk goed doorgekomen, hetgeen den stand van den te velde staanden oogst snel verbeterde.

Hier te lande opende de markt deze week kalm, terwijl ideeën van koopers en verkopers ongeveer f 1/8 uit elkaar lagen. Wegens gebrek aan ondernemingslust brokkelde prijzen echter wat af om daarna weder wat aan te trekken. De markt sloot kalm op de volgende noteeringen:

Januari.....	f 16.7/8	} geboden
Mei	„ 17.1/8	
Augustus	„ 17.7/8	

De omzet bedroeg deze week 4000 tons.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Midling Uplands.)

	8 Jan. 1926	31 Dec. 1925	24 Dec. 1925	8 Jan. 1925	8 Jan. 1924
New York voor Midling ...	20,75 c	20,70 c	19,80 c	24,05 c	35,70 c
New Orleans voor Midling	— c	20,— c	19,25 c	— c	— c
Liverpool voor Midling ...	10,54 d	10,27 d	9,92 d	13,01 d	20,20d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizentallen balen).

	1 Aug. '25 tot 1 Jan. '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	} 6733	6366	4943
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr.Brittannië	1376	1530	1218
„ „ 't Vasteland etc.	2720	2488	1831
„ „ Japan.....	608	489	358

Voorraden.

(In duizentallen balen).

	1 Jan. '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens.....	1656	1564	1006
Binnenland	2016	1509	1058
New York	98	212	178
New Orleans	501	442	248
Liverpool	547	556	412

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 6 Januari 1926.

Prijzen van Amerikaansche katoen waren vóór Nieuwjaar wat flauwer, doch herstelden zich weer op Maandag. Gisteren was New York flauwer en hedenmorgen openden Liverpoolfutures 7 tot 12 punten lager. De markt maakt een rustigen tijd door; verkoopen zijn slechts gering, hoewel de aanvoer nog steeds zeer belangrijk is; gisteren noteerde F.G.F. spot te Liverpool 17,55 d. tegen 16,50 d. het laagste punt van dit seizoen veertien dagen geleden. Van alle soorten heeft men thans groote aanvoeren en het kon wel eens blijken, dat deze Egyptische oogst een topcijfer bereikte.

De Amerikaansche garenmarkt toont nog steeds geen ver-

betering en de vraag is over het algemeen slechts gering. In enkele nummers, zoowel grove als medium, zijn eenige flauwgestemde verkoopers en de prijzen varieeren soms meer dan een halfpenny per pond. De markt is na de vacantiédagen nog niet weer op verhaal gekomen en de omzet zoowel in ring- als mulegarens als ook in getwijde garens is bepaald teleurstellend. Voor Egyptische stapels bestaat ook weinig belangstelling en de meeste spinners rapporteeren, dat de verkoopen van geen beteekenis zijn. In goede 60er twist komen de verbruikers van „combed Uppers” als substituit van „carded Sakel” tot de conclusie, dat ten gevolge van de goedkoopere Sakelkatoen het verschil in prijs tusschen deze beide soorten bijna verdwenen is, zoodat zij dus weer geleidelijk tot de oude merken terugkeeren. In getwijde garens, zoowel gezengd als ongezegnd, gaat slechts weinig om.

De week is te kort geweest om iets definitiefs over de doekmarkt te schrijven. Er is zeker wat meer vraag en ook de toon is gezond. Voor Indië wordt wat meer gedaan en Calcutta dhooties worden speciaal genoemd. Ook China schijnt wat meer belangstelling te toonen. Het is echter nog te vroeg om thans reeds te voorspellen, of deze schijn van opleving tot een werkelijke verbetering in zaken zal leiden, daar de markt nog onder den invloed van de vacantie verkeert en er nog geen zaken van eenige beteekenis tot stand zijn gekomen.

30 Dec. 6 Jan. Oost. koersen. 29 Dec. 5 Jan.
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië $1/6 \frac{5}{8}$ $1/6 \frac{5}{8}$
 F.G.F. Sakellaridis 17,40 17,70 T.T. op Hongkong $2/4 \frac{1}{8}$ $2/4 \frac{3}{8}$
 G.F. No. 1 Oomra 7,30 7,20 T.T. op Shanghai $3/1 \frac{1}{4}$ $3/1 \frac{1}{4}$

KOFFIE.

De vaste stemming, waarmede het jaar was begonnen en waarover in het vorig weekoverzicht is geschreven, hield ook in de afgelopen week aan. Weliswaar trad aan de termijnmarkten in den aanvang eene kleine reactie in, doch spoedig herstelden de prijzen zich weder en liepen daarna verder op. Aan de Nederlandsche markt was de stijging van termijnen, vooral voor de dichtbijzijnde maanden, ten slotte belangrijk en het bezwaar, dat ten onzent de noteeringen in verhouding tot de buitenmarkten te laag stonden, kan dan ook thans als grotendeels opgeheven worden beschouwd.

In loco liepen de prijzen ook verder op, al was hier de stijging niet zoo groot als in termijnen. Het feit dat de afzet, hoewel in den laatsten tijd wel beter, toch nog niet geheel bevredigend kan worden genoemd, is hiervan de oorzaak.

Uit de in het begin dezer maand verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam blijkt, dat in December 1925 de invoer geweest is als volgt:

	1925	1924	1923
	balen	balen	balen
in Europa	692.000	922.000	746.000
„ Ver. Staten v. Amerika	1.079.000	852.000	1.039.000
Totaal....	1.771.000	1.774.000	1.785.000

De Afleveringen in December waren:

	1925	1924	1923
	balen	balen	bal-n
in Europa	661.000	662.000	802.000
„ Ver. Staten v. Amerika	980.000	1.026.000	1.211.000
Totaal....	1.641.000	1.688.000	2.013.000

In het geheele jaar 1925 waren in Europa en in de Vereenigde Staten te zamen:

	1925	1924	1923
	balen	balen	balen
de Invoeren	19.270.000	20.772.000	18.745.000
„ Afleveringen.....	18.969.000	20.690.000	19.825.000

De totale Afleveringen waren dus in December 1925 47.000 balen kleiner dan in 1924 en zelfs 372.000 balen kleiner dan in 1923, terwijl de Invoeren in December in de laatste drie jaren bijna even groot zijn geweest.

Voor het geheele jaar 1925 bleven echter de Invoeren niet minder dan 1.502.000 balen onder die van 1924, terwijl zij slechts 525.000 balen stegen boven die van 1923. De Afleveringen in 1925 waren 1.721.000 balen kleiner dan in 1924 en zelfs nog 856.000 balen kleiner dan in 1923.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Januari 1926 5.164.000 balen tegen 5.128.000 balen op 1 December 1925 en 5.384.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, welke op 1 December 1925 en 1 Januari 1926 ruim 4 Miljoen balen bedroegen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 107/- à 108/-

per cwt. en van dito Prime ongeveer 109/- à 111/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 86/- à 86/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen niet meer zó buitensporig hoog als een week geleden; toch zijn zij nog altijd belangrijk boven onze pariteit. Op het oogenblik luiden de noteeringen ongeveer:

Palembang Robusta, Januari verscheping, $51 \frac{1}{2}$ à $52 \frac{1}{2}$ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Februari verscheping, 55 à 56 ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven gehandhaafd op 67 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. voor Superior Santos en 57 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good				
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
12 Jan.	59	$56 \frac{1}{8}$	$54 \frac{7}{8}$	$54 \frac{3}{4}$	$54 \frac{1}{4}$	$52 \frac{1}{8}$	$50 \frac{5}{8}$	$49 \frac{1}{2}$
5 „	$56 \frac{1}{2}$	$54 \frac{1}{8}$	$52 \frac{1}{4}$	$52 \frac{1}{2}$	$52 \frac{1}{2}$	$50 \frac{3}{4}$	$48 \frac{3}{4}$	$47 \frac{3}{8}$
29 Dec.	$54 \frac{1}{4}$	$52 \frac{1}{8}$	$50 \frac{1}{8}$	$49 \frac{3}{8}$	50	$48 \frac{1}{8}$	46	$44 \frac{3}{8}$
22 „	$53 \frac{3}{8}$	$51 \frac{1}{8}$	$49 \frac{3}{8}$	$49 \frac{3}{8}$	$49 \frac{1}{8}$	$47 \frac{3}{8}$	$45 \frac{7}{8}$	$44 \frac{3}{8}$

De slot-noteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
11 Jan.	\$ 17,54	\$ 17,49	\$ 17,13	\$ 16,90
4 „	„ 17,52	„ 17,45	„ 16,71	„ 16,54
28 Dec.	„ 16,82	„ 16,60	„ 15,92	„ —,—
21 „	„ 16,75	„ 16,49	„ 15,84	„ —,—

Rotterdam, 12 Januari 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
11 Jan. 1926	312.000	24.775	1.193.000	27.500	$7 \frac{1}{16}$
4 „ 1926	263.000	23.825	1.276.000	27.500	$7 \frac{17}{32}$
28 Dec. 1925	270.000	23.825	1.292.000	27.200	$7 \frac{13}{64}$
12 Jan. 1925	361.000	39.150	1.744.000	43.500	$6 \frac{7}{64}$

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
9 Jan. 1926 ...	84.000	2.833.000	181.000	4.923.000
10 „ 1925	29.000	2.470.000	138.000	5.758.000

1) In Reis.

DE KOFFIEMARKT IN 1925.

Aan het Jaaroverzicht der Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam is het volgende ontleend:

Aanvoeren en Afleveringen in Europa en de Vereenigde Staten van Amerika, in duizenden balen, (volgens de statistiek van G. Duuring & Zoon).

	Aanvoeren			Afleveringen		
	1925	1924	1923	1925	1924	1923
Kopenhagen....	382	494	411	398	506	416
Bremen.....	266	220	109	269	183	111
Hamburg.....	1.430	1.408	833	1.448	1.385	819
Nederland....	2.227	2.542	1.703	2.059	2.495	1.917
Engeland.....	441	387	284	375	408	861
Antwerpen....	624	638	648	599	648	713
Håvre.....	2.416	2.524	2.627	2.539	2.475	2.006
Bordeaux.....	151	172	162	156	171	161
Marseille.....	461	410	469	447	416	447
Genoa.....	419	596	532	454	576	540
Triest.....	708	755	637	737	718	649

Europa.....	9.523	10.146	8.415	9.481	9.981	9.240
Ver. Stat. v. Am.	9.747	10.626	10.330	9.488	10.709	10.585
Totaal ..	19.270	20.772	18.745	18.969	20.690	19.825

Zichtbare Wereldvoorraad op 31 December:

	1925	1924	1923
Voorraad volgens Statistiek	5.164	5.384	4.467
„ Binnenland Sao Paulo ..	4.216	*4.000	—

*Geraamd. Totaal.... 9.380 9.384 4.467

Invoeren in Nederland:			
Herkomst	1925	1924	1923
	Balen	Balen	Balen
Nederlandsch Oost-Indië.	417.100	433.400	161.900
Brazilië	916.400	1.264.300	949.400
Centr. Am. en W.-Indië..	688.200	646.300	384.300
Afrika	76.700	52.300	15.800
Verschillende landen....	128.400	145.000	191.600
Te zamen	2.226.800	2.541.300	1.703.000
Aflleveringen uit Nederland:			
	1925	1924	1923
	Balen	Balen	Balen
Alle soorten	2.058.700	2.493.900	1.916.400
Voorraad in Nederland op 31 December:			
Herkomst	1925	1924	1923
	Balen	Balen	Balen
Nederlandsch Oost-Indië.	133.800	78.900	35.900
Brazilië.....	154.800	98.100	92.100
Centr. Am. en W.-Indië..	106.300	46.200	55.700
Afrika	5.500	8.700	500
Verschillende landen....	5.000	5.300	6.100
Te zamen	405.400	237.200	190.300

Omzetten Termijn-Markt:			
	1925	1924	1923
	Balen	Balen	Balen
Rotterdam	* 977.500	745.500	587.500
Amsterdam	1.627.500	1.421.000	989.000
Totaal Nederland	2.605.000	2.166.500	1.576.500

*Waarvan 638.000 balen Santos contract; 339.500 balen gemengd contract.

THEE.

De Londensche veilingen werden verleden week hervat en de markt opende prijshoudend tot hier en daar iets lager. Hierbij dient in aanmerking genomen te worden, dat de kwaliteit van het aangeboden achteruitgaande was.

De voorraad in Londen beliep op 31 December 187 miljoen lbs., een voorraad, die even groot is als die op hetzelfde tijdstip van verleden jaar. Tegenover aanvoeren ten bedrage van 54 miljoen lbs. — December 1924 ruim 60 miljoen lbs. — staan aflleveringen van 37½ miljoen lbs. — December 1924 29½ miljoen lbs. Niet alleen dus zijn de aanvoeren ruim 6 miljoen lbs. minder dan verleden jaar, doch de aflleveringen 8 miljoen lbs. grooter.

Het surplus van de voorraden, dat vrijwel het geheele jaar door bestaan heeft, is thans geheel verdwenen, en zal, zoodat het zich thans laat aanzien, in de volgende maanden plaatsmaken voor een inkrimping.

Amsterdam, 11 Januari.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
11 Jan. 1926..	59.12/6	65.15/-	283.7/6	35.-/-	39.-/-
4 " 1926..	59.15/-	66.-/-	289.2/6	35.15/-	39.-/-
28 Dec. 1925..	59.15/-	65.17/6	289.2/6	36.5/-	38.15/-
21 " 1925..	60.7/6	66.7/6	286.2/6	34.10/-	38.10/-
13 Jan. 1925..	66.15/-	71.15/-	286.17/6	43.10/-	38.15/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VRACHTENMARKT.

De graanvrachtenmarkt van Amerika was de afgelopen week zeer kalm en de vrachten zijn iets gedaald. De afsluitingen die nog gedaan werden zijn beperkt tot U. K., meestentijds met opties. New York/U. K. betaalde 3/1½ d. per qtr., exclusief Ierland en Manchester, optie Bordeaux/Hamburg range 3/- of Middellandsche Zee 3/6, per 10/25 Januari, doch nadien werd ook reeds een boot bevracht tegen de lage vracht van 3/- per qtr. U. K./Continent (Bordeaux-Hamburg range). Van de Northern Range werd een handige lading gedaan naar Denemarken (4 havens) tegen 19 cents per 100 lbs., Januari. De Golf is zonder graanzaken. Er bestaat echter van deze richting een flinke vraag naar handige tonnage voor veekoeken naar Denemarken. Het aanbod van passende booten is echter diermate, dat de vrachten op een laag peil staan. Van Savannah werd een handige 2000 tonner gedaan naar 2 havens Denemarken per 18 Januari tegen \$ 6,— en van de Golf wordt \$ 6,25 aangeboden.

De suikermarkt is kalm en de vrachten zijn iets lager geworden. Van Cuba of San Domingo bedong een 7000 ton-

ner 18/3 basis één haven U. K./Continent, prompte belading.

Van de North Pacific vond slechts één graanbevrachting plaats, n.l. een 7000 tonner per Januari tegen 35/-. Niettemin bestaat er een goede vraag, doch Januari tonnage wordt slechts in geringe mate aangeboden. Voor lumber worden nog steeds booten gezocht.

Ofschoon men verwachtte dat de markt van de River Plate na de vacaties zou opleven is juist het tegenovergestelde gebeurd. Er werden slechts vier bevrachtingen gedaan per prompt en Jan./Febr. De laatste afsluiting was tegen 18/- van Bahia Blanca. Van Upriver werd 19/- geaccepteerd naar Avonmouth direct.

Met uitzondering van de Vereenigde Staten waren alle bestemmingen van Chili zeer kalm. Naar Europa is één volle lading in de markt met vele opties, terwijl voor ruimte in het geheel geen vraag bestaat. Naar de Galveston/Wilmington range werd bevracht tegen \$ 5,25 per Februari, terwijl een groote boot gerapporteerd wordt naar de Noordelijke Staten tegen de nog betere vracht van \$ 5,80.

De oostelijke markten bleven kalm met uitzondering van Australië en Burmah, welke laatste twee eenige belangstelling toonen voor tonnage voor volle ladingen. Van Wladivostok werd 3000 tons bevracht per een Britsche lijnboot tegen de lage vracht van 30/- U. K./Continent/Scandinavië. Van Australië was de vraag vast, doch de vrachten zijn niet bijzonder aanlokkelijk. Van Zuid-Australië/Victoria/Sydney werd 43/- tot 43/6 betaald voor booten van ongeveer 6500 tons, terwijl van Sydney alleen een 7300 tonner 42/6 heeft geaccepteerd voor laatste helft Januari.

Van Burmah werd een 6000 tons lading bevracht naar de Antwerpen/Hamburg range. (één loshaven) tegen 27/6. Op deze basis zijn verdere orders aan de markt. Britsch-Indië blijft zonder definitieve vraag en de vracht blijft ongeveer 22/6 van Bombay/Karachi/Marmagoa. Ook Zuid-Afrika is zonder definitieve vraag. Van Mauritius worden groote booten gezocht per Febr./Maart, maar er wordt slechts 23/- geïndiceerd.

De Zwarte Zee is kalm en er is slechts weinig vraag. Sulina nam een handige boot direct naar Scandinavië tegen 18/6.

De vraag naar tonnage voor erts van de Middellandsche Zee blijft vast en de vrachten zijn iets verbeterd. De voornaamste afsluitingen zijn: Benisaf/Middlesboro 6/6, Melilla/Rotterdam 5/7½, Barcelona/Rotterdam 5/9. Er zijn niet veel fosfaatladings in de markt en de vracht van Sfax naar Fransch Atlantische havens bedraagt 5/9.

Van de Golf van Biscaye bestaat een flinke vraag, doch de booten worden niet overvloedig aangeboden. Bilbao/Carriff betaalde 6/6 en 6/7½ en naar Newport 6/9. Naar Rotterdam is de vracht 5/6.

Van de Golf van Biscaye bestaat een flinke vraag, doch de booten worden niet overvloedig aangeboden. Bilbao/Carriff betaalde 6/6 en 6/7½ en naar Newport 6/9. Naar Rotterdam is de vracht 5/6.

Naar booten op time-charter basis bestaat veel vraag; hoofdzakelijk echter voor Amerikaanse rekening. Op en teruglevering in Britsch-Indië werd met 4/- betaald voor 6/9/12 maanden in het Oosten.

De kolenvrachtenmarkt van Amerika bleef nog zeer flauw. Er vonden slechts 2 afsluitingen plaats, n.l. Hampton Roads/Rosario tegen \$ 4,25 en naar Bermuda tegen \$ 2,25.

Van Engeland is de kolenmarkt echter vaster en de vrachten naar Amerikaanse bestemmingen, alsmede naar de Middellandsche Zee, vertoonen een verbetering. Afsluitingen zijn o.a. van Zuid-Wales: Bordeaux 4/6, Genua 10/-, Alexandrië 12/-, Djibouti 16/-, Las Palmas 8/9, Rio 14/6, Portland 7/9 en van de Oostkust: Aarhus 7/3, Hamburg 4/9, Nantes 5/6, Genua 9/6.

RIJNVAART.

Week van 3 t/m 9 Januari 1926.

De aanvoeren van zeezijde bleven gering, scheepsruimte was ruimschoots beschikbaar.

Nadat de waterstand op 2 Januari zijn hoogste peil had bereikt, trad na dien datum val in, en werd het verkeer vanaf Rotterdam na 6 Januari successievelijk opgenomen.

Het sleeploon varieerde van f 0,80 tot f 1,20 tarief. De ertsvrachten naar de Ruhr f 0,35 met ¼ en f 0,45 met ½ lostijd.

In de Ruhrhavens werden de verschepingen van kolen in het laatst der week wederom opgenomen. Bij weinig scheepsruimte was de vraag matig, omreden door het hooge water met de verlading slechts geleidelijk kon worden begonnen.

De vracht aldaar onderging geen wijziging. Aangezien de verschepingen van kolen voor den eerstkomenden tijd groote afmetingen zullen aannemen, kan verwacht worden, dat de vrachten geen daling zullen ondergaan.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Dordrecht - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 31 December 1925

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeerd		f	1.417.500,—
Deelneming in de firma's:			
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	}		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr. te Enschede			8.435.000,—
LEDEBOER & Co., te Almelo			
Deelneming in beviende Bankinstellingen	f 10.747.003,75		
waarvoor in geld gestort			8.039.803,75
waarvoor effecten gedeponeerd	f 2.707.200,—		
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij beviende instellingen		"	2.000.000,—
ten eigen gebruik		"	30.243.470,—
			34.950.670,—
Kassa, Wissels en Coupons		"	52.581.783,53
Ned. Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		"	3.306.996,01
Daggeldleeningen		"	900.000,—
Saldo's bij Bankiers		"	12.239.550,40
Eigen effecten en syndicaten		"	6.223.687,68
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen		"	642.931,83
Prolongatiën gegeven		"	16.567,155,—
Credietvereniging	f 57.768.554,02		
Af: loopende Promessen	" 4.300.000,—		
		"	53.468.554,02
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt.	f 53.152.034,96		
Af: loopende Promessen	" 3.515.000,—		
		"	49.637.034,96
Voorschotten op Consignatiën		"	2.779.999,12
Gebouwen		"	5.347.427,72
			Totaal..... f 256.541.094,02

CREDIT

Kapitaal	f 36.000.000,—		
Reservefonds	" 8.822.001,91		
Buitengewone Reserve	" 1.800.000,—		
Waarborgfonds Credietvereniging	" 5.290.855,—		
Reserve Credietvereniging	" 2.457.780,86		
		f	54.370.637,77
Aandeelhouders voor gedeponeerd als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B:			
Effecten	f 1.407.060,—		
Contanten	" 10.440,—		
in Leen-Depot			
Effecten	" 33.543.610,—		
Contanten	" 50.640,—		
			34.950.670,—
Totaal Effecten		"	61.080,—
Totaal Contanten		"	2.383.506,58
Zieken- en Pensioenfondsen		"	52.589.339,28
Deposito's		"	5.613.300,—
Prolongatie-Deposito's			
Saldi Rekeningen-Courant	f 64.360.399,93		
" " " voor gelden in het Buitenland ..	" 4.386.455,96		
" " " Credietvereniging	" 3.339.804,53		
		"	72.086.660,42
B. W. Blijdenstein & Co., Londen en onze kantoren in Twente		"	2.457.081,97
Daggeldleeningen		"	3.100.000,—
De Nederlandsche Bank		"	1.905.633,79
Te betalen Wissels		"	20.261.360,33
Geaccepteerd door derden		"	2.850.165,—
Diverse Rekeningen		"	3.911.658,88
			Totaal..... f 256.541.094,02

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

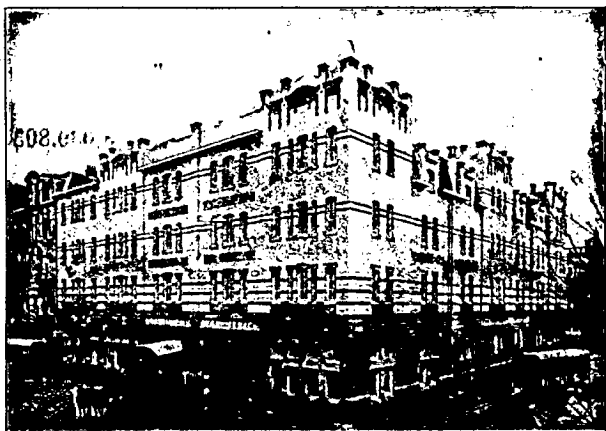
(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.

DE GRUIJTER & Co.

AMSTERDAM DEN HAAG ARNHEM

Verhuizingen. — Garde-Meubles

VERSCHEENEN:

**De Politiek-Gods-
dienstige Antithese**Haar opkomst, groei
en ondergangEen kritiek en poging
tot reconstructie tevens

Door

Prof. Mr. J. A. EIGEMAN

Prijs f 1.75

Alom verkrijgb. bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ
ROTTERDAMAdverteeren
geeft succes**LESSEN OVER
DEN HANDEL**

door J. GROOTEN.

Prijs f 8.—

Gebonden f 8.90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
Nijgh & Van Ditmar's Uitg.-Mij., Rotterdam**Werkloon-
berekening**Onmisbaar boekje voor allen
die werklieden in hun dienst
hebben. — Met berekeningen
in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.55

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-
MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM**NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.**

Gestort Kapitaal f 80.000.000,—.

Statutaire Reserve . . . f 20.536.861,—.

Buitengewone Reserve f 22.660.000,—.

Hoofdkantoor: **AMSTERDAM.**Agentschappen te **ROTTERDAM** en 's-**GRAVENHAGE.**Vestigingen in NEDERLANDSCH-INDIË, STRAITS-SETTLEMENTS, BRITSCH-INDIË, CHINA en JAPAN.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Finan-
cieeringen. — Schriftelijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven — Deposito's
— Rekeningen Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.